JUN 18 1956
JUN 22 1956

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi", inc. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Cable address: Latamerika. Editor in U.S.A. — Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA
WEDNESDAY, JUNE 13, 1956

LATVIJA
AMERIKĀ

47./480. n-rs | TREŠDIEN, 1956. GADA 13. JŪNIJĀ | 6. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu apgādes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.50 par 1 collas telpu vienā slejā.

Kremlis ieteic katrai valstij atbruņoties uz savu roku

BALTIEŠI PRASA ATJAUNOT BRĪVĪBU BALTIJAS VALSTĪS

14. JŪNIJA AIZVESTO AKTĀ PIEŅEMTĀ SVARĪGA REZOLŪCIJA, KO IESNIEGS RIETUMU VALSTU VALDĪBĀM

Aizvesto baltiešu piemiņas akts Toronto, kas notika 10. jūnija pēcpusdienā Meseja zālē, bija vidēji apmeklēts.

Aktu atklāja Baltijas federācijas pr-dis **V. Upeslācis**, pēc tam klātesošos uzrunāja Ontario tieslietu ministrs **A. Kelso Roberts**, kurš savā runā pieminēja visu trīs Baltijas tautu vēsturiskos notikumus, kas noveduši pie šīs sēru dienas piemiņas brīža.

Īsu uzrunu teica arī Toronto pilsētas galva **N. Fillips**, parlamenta loceklis **H. A. D. Kamerons** nodeva immigrācijas ministra **Pikersgilla** sveicienus un Kanadas advokātu kameras pr-dis **Malonijs** runāja par Baltijas valstu saimniecisko stāvokli pirms pēdējā kaṛa un eventuālu Baltijas valstu apvienošanu, ja rastos labvēlīgi apstākļi.

Piemiņas aktā bija ieradies arī ASV vicekonsuls **Maršals Raits**, Draudzības padomes pr-de **Fostera** kundze, **Edite Haidere**, slovēņu nacionālās federācijas pr-dis **Manko**, poļu pārstāvis, bij. Savstarpējās sadarbības līgas pr-dis **Misjaks**, parlamenta loceklis **S. Jaremko** un Savstarpējās sadarbības līgas pr-dis **M. Jakubecs**. Baltiešu sieviešu padomes deklarāciju nolasīja padomes pr-de **J. Benjamiņa**.

Latviešus piemiņas aktā uzrunāja LNAK valdes pr-dis **A. Svenne**, Dainas koris diriģentes E. Freimanes vadībā dziedāja J. Mediņa Trimdiieku lūgšanu, E. Melngaiļa Svešai zemē un V. Ozoliņa Dzērves un ērglis.

Baltiešu federācijas goda pr-dis konsuls **J. E. Markus** runāja igauņu valodā, un lietuviski īsu uzrunu teica Baltiešu federācijas goda pr-dis ģenerālkonsuls V. Gilis.

Dziedāja igauņu jaukts koris E. Tobreluta vadībā un lietuviešu jaukts koris S. Gailevičius vadībā.

Svinīgā akta noslēgumā Baltiešu federācijas lietuviešu pr-ža vietn. **Simanavičius** nolasīja rezolūciju iesniegšanai Kanadas un visām pārējām Rietumu demokratiju valdībām, to klātesošie akceptēja ar brāzmaniem aplausiem.

Baltieši šajā rezolūcija prasa:

Mēs, Baltijas tautas, pēc saviem ļaunajiem piedzīvojumiem ar Padomju Savienības taktiku tanīs tumšajās 1940./41. g. dienās un arī vēlāk esam dzīvi liecinieki Padomju Savienības nodevībai un melībai.

Tagad dzirdot pašu komūnistu smagos apvainojumus bijušajam diktātoram Staļinam un šīsdienas sarkano valdnieku deklarācijas atjaunot taisnību, mieru un draudzību tautu starpā, mēs deklarējam, ka brīvā pasaule tikai tad varēs tam ticēt, kad Kremļa vīru vārdiem sekos darbi.

Tādēļ, mēs, baltieši, šodien sapulcējušies Toronto Meseja zālē, lai pieminētu mūsu 1941. un vēlākos gados aizvestos tautas brāļus, prasām:

1. Lai Padomju Savienības valdība izbeidz baltiešu deportācijas, vienalga, aiz kādiem iemesliem;

2. lai Padomu Savienības valdība atlaiž no cietumiem un vergu nometnēm visus politiskos ieslodzītos, kas notiesāti kā tā sauktie „tautas ienaidnieki," un ļauj viņiem atgriezties savā dzimtenē;

3. lai visi baltieši, kas aizvesti kopš 1940. gada no savas dzimtenes pa vienam vai masu deportācijās uz Sibiriju vai citām tālām Pad. Savienības malām, tiktu atlaisti brīvībā un tie atgrieztos savā dzimtenē;

4. lai Padomju Savienība atvelk sarkanarmiju no Baltijas valstīm;

5. lai atdod Baltijas valstīm brīvību, ko Padomju Savienība Staļina valdības laikā tām patvaļīgi atņēmusi, laužot trīs 1920. gadā noslēgtos miera līgumus un trīs neuzbrukšanas līgumus, parakstītus 1926. un 1932. gados, lai Baltijas tautās varētu pašas lemt par savu nākotni.

Mēs lūdzam brīvās pasaules valdības ierosināt un atbalstīt šo Baltijas tautu pieprasījumu turpmākajās sarunās ar Padomju Savienību.

Noslēgumā V. Upeslācis pateicās runātājiem, koriem, gaidām un skautiem, kas, kā katru gadu, piedalījās piemiņas aktā.

Akta norisi raiti un veicīgi izkārtoja un runātājus pieteica A. Stašāns.

MONTREĀLAS LATVIEŠU SKOLA MĀCĪBAS GADA NOSLĒGUMĀ

1. r.: skolotāji V. Jansone, L. Zeltiņš, mācītājs H. Kušils, konsuls V. Tomsons, skolas pārz. E. Mazutis, absolventu klases audzinātājs Ž. Ļucis, skol. K. Deksnis, J. Pinka, L. Zoldners, E. Rudzītis. 2. r. absolventes: Baltiņa Vija, Peiča Aija, Zoldnere Ilze, Rudzīte Māra, Vilne Žanete, Dzirne Dace, Kušila Rūta. 3. r. absolventi: Zilkalns Juris, Pinka Uģis, Agrums Juris, Vaidmanis Agnars, Valdmanis Vidvuds, Kazaks Klāvs. Foto J. Baltiņš

JAUNS SABIEDROTO MALDINĀŠANAS TRIKS

BULGĀŅINA VĒSTULE EIZENHAUERAM

Padomju Savienības ministru prezidents Bulgāņins ieteic necensties pēc globāla atbruņošanās plāna, ieteicot katrai valstij atbruņoties uz savu roku.

Vašingtonā. — Nedēļas nogalē Sav. Valstu galvaspilsētu sasniedza jauna, prezidentam Eizenhaueram adresēta, Padomju Savienības min. prez. Bulgāņina vēstule. Savā pēdējā sacerējumā Bulgāņins, nopeldams Apvienoto Nāciju atbruņošanās apakškomitejas nesekmīgo darbību Londonā un pilnīgi ignorēdams prezidenta Eizenhauera priekšlikumus bruņošanās pārraudzības laukā, ieteic katrai valstij atbruņoties uz savu roku. Bulgāņins Rietumu lielvalstīm iesaka atbruņošanos uzsākt Rietumvācijā, samazinot savus tur stacionētos spēkus. Bulgāņins domā arī, ka Sav. Valstīm vajadzētu sekot Padomju Savienības priekšzīmei un samazināt savu armiju vismaz par tik daudz, par cik to samazina krievi. (Ja var ticēt krievu skaitliem, Padomju Savienība līdz nākamā gada maija mēnesim paredzējusi demobilizēt 1,2 milj. vīru).

Ieteicot Sav. Valstīm sekot Padomju Savienības pēdās, Bulgāņins tomēr pilnīgi aizmirst vienu, un proti, viņš aizmirst apmērus, kādos Sav. Valstis samazinājušas savus bruņotos spēkus kopš Otra pasaules kaṛa. Ja, kaṛam izbeidzoties, Sav. Valstu armijā bija 12 milj. vīru, tad tagad atlikuši vairs tikai nepilni trīs miljoni. Lai gan oficiālu datu par Padomju Savienības, bruņotiem spēkiem trūkst, Savienoto Valstu militārie lietpratēji lēš, ka ar visu paziņoto armijas samazināšanu, demobilizējot paredzētos 1,2 milj. vīrus, Padomju Savienības armija vēl joprojām būs tikpat liela, kā pašreiz ir Sav. Valstīm.

Bez tam nedrīkst aizmirst vēl kādu citu svarīgu faktoru — komūnistu Ķīnas skaitliski milzīgo armiju. Padomju Savienības bruņoto spēku samazināšanās komūnistu Ķīnas armiju neskaṛ.

Sav. Valstu diplomātu aprindās atbruņošanās jautājumā valda divi dažādi uzskati. Harolds Stasens, prezidenta Eizenhauera personīgais padomnieks atbruņošanās jautājumos, kuram pašam bija izdevība pārliecināties, kā krievi rīkojās Apvienoto Nāciju atbruņošanās apakškomisijas sēžu laikā Londonā, joprojām turas pie sava optimistiskā uzskata, ka pienāks diena, kad Padomju Savienība redzēs, ka globālā atbruņošanās ir tikpat daudz viņas pašas kā Sav. Valstu interesēs. Savā optimismā Stasens aiziet pat tik tālu, ka nesen cīnījās pret aizsardzības budžeta palielināšanu 1 miljarda dolaru apmērā smago B-52 starpkontinentu bumbvežu ražošanai.

Pesimistu priekšgalā Vašingtonā ir ārlietu ministrs Dalless, kas domā, ka **Padomju Savienība gatavojas savus bruņotos spēkus samazināt viena un tikai viena iemesla dēļ un ka šis iemesls ir darba roku trūkums rūpniecībā un lauksaimniecībā un nevis ilgošanās pēc pasaules miera.** Bez tam armijas skaitliskā samazināšana nebūt nenozīmē, ka armija būtu novājinājusi arī savas kaujas spējas. **Dalless uzsver, ka Padomju Savienība par savas armijas samazināšanu sāka runāt tikai tad, kad tā bija pārliecināta, ka atomieroči un modernizētā aviācija spēj pienācīgi aizstāt demobilizētos vīrus.** Tādā ziņā par Padomju Savienības atbruņošanos vispār nevar būt runas. Raugoties no kaujas spēju viedokļa, var runāt gan par Pad. Savienības bruņoto spēku pārveidošanu, bet ne par samazināšanu.

DJŪIJS BRĪDINA KANADU

„No Maskavas visvairāk jāuzmanās tad, kad tā smaida," saka agrākais Ņujorkas gubernātors Djūijs

Toronto. — Uzrunādams Kanadas rūpnieku apvienības sanāksmes dalībniekus Toronto, Tomas Djūijs, agrākais Ņujorkas gubernātors un divreiz republikāņu partijas kandidāts ASV prezidenta amatam, brīdināja kanadiešus uzmanīties no Padomju Savienības „jaunās sejas." Djūijs teica: „Mums ir jāsaprot patiesība, ka smaidīgs krievu lācis ir daudz bīstamāks nekā dusmīgs. Tas kļūst draudīgāks arī tad, kad pārstāj vicināt savu nepārtraukti augošo atomzobenu, paturot militāra varu un pārvēršot auksto kaṛu karstā saimnieciskā kaṛā."

„Pirmoreiz kopš gadiem," turpināja Djūijs, „mēs piekrītam Bulgāņinam, Chruščevam un kompanijai, ka Staļins bijis mūsu laikmeta lielākā nelaime. Mēs atzīstam, ka salīdzinājumā ar Staļinu, Džingishans bijis tikai amatieris."

Viņš arī atgādināja, ka pašreiz nedrīkst aizmirst, ka visi tagadējie Staļina zaimotāji ir agrākie Staļina līdzstrādnieki. Mainījusies tikai Padomju Savienības ārējā seja. Tās galamērķi vēl joprojām ir tie paši vecie.

Kā patīkama ēna Djūija runa uz acumirkli aizklāja karstos smaidus,kas tagad tiek apmainīti Rietumu un Austrumu starpā. Iztirzājot Chruščeva runu, ar ko pēdējais ievadīja Staļina vajāšanas kampaņu, Djūijs aizrādīja, ka pieminēti tiek, vienīgi Staļina grēki: „Nav dzirdēts," uzsvēra runātājs, „ka krievu vadoņi" būtu nožēlojuši invāziju Korejā, izdomāto aplamību par amerikāņu bakteriju kaṛu Ķīnā vai 200 milj. eiropiešu pakļaušanu savai varai, gluži otrādi viņu nožēlojamie nodevēji katrā brīvajā valstī tagad kļuvuši darbīgāki kā jebkad agrāk."

Djūijs brīdināja klausītājus no komūnistu ieperināšanās Tālajos Austrumos, kur ar viltu un varu Padomju Savienība katrai brīvajai valstij cenšas uzspiest savu zīmi. Saimnieciskā palīdzība mazāk attīstītām valstīm nav nekas vairāk kā jauns Maskavas ieflltrēšanās paveids, ar kuṛa palīdzību dažādu techniķu izskatā komūnistu aģenti tiek iepludināti Tālajos un Vidējos Austrumos.

OPERĀCIJA NETRAUCĒS KANDIDĒT

Pēc sekmīgas operācijas Savienoto Valstu prezidentam Eizenhaueram jāpavada divas nedēļas slimnīcā. Ja neradīsies nekādi sarežģījumi, prezidents varēs atsākt savu amata uzdevumus nākamo 4 līdz 6 nedēļu laikā, bet ar golfa spēli būs jāpacietšas līdz augusta vidum.

Vašingtonā. — Šī gada 9. jūnija agrā rīta stundā Valtera Rīda armijas slimnīcā vēderoperāciju pārcieta Sav. Valstu prezidents Eizenhauers. Ārsti paskaidro, ka, lai gan zarnas iekaisuma iemesli līdz šim vēl nav noskaidroti, viņiem nav ne mazāko aizdomu, ka iekaisumam būtu kas kopīgs ar prezidenta neseno sirdstrieku.

Atgriezies no Eiropas

DV Kanadas valdes pr-sēdis V. Mukts 11. jūnijā atgriezies no Eiropas, kur pavadīja apm. 1 mēnesi.

V. Mukts piedalījās DV CV un LAK EC sanāksmēs Londonā, par ko jau ziņojām iepriekš. Bez tam viņš apceļoja Rietumvāciju, kur iepazinās ar invalidu mītni Bērzainē, veco ļaužu novietnēm un bēgļu nometnēm lielākajos centros.

Par novērojumiem un iespaidiem Eiropā, kā arī par vispārējo saimniecisko uzplaukumu Rietumvācijā, DV KV pr-dis V. Mukts Toronto un citās vietās nolasīs vairākus referātus. Viņa ceļojuma aprakstu, kas būs interesants visiem latviešiem, sniegsim mūsu laikraksta sītājiem.

TITO PASAULES UZMANĪBAS CENTRĀ

Kamēr Dienvidslavijas prezidents maršals Tito viesojās Padomju Savienībā, senātors Mekkartijs Sav. Valstu Senātā pieprasa atraut dolaru palīdzību komūnistu Dienvidslavijai.

Pagājušā nedēļa Padomju Savienībā maršalam Tito bija darba un smaidu pilna. Lai kur viņš arī parādītos, viņu gaidīja gavilējoša krievu tauta, Bulgāņina un Chruščeva glaimu plūdi un mūžīgas mīlestības solījumi. Bulgāņins sacīja: „Ir pagājis tikai viens gads, kopš tika atjaunota brālīgā vienotība un uzticība mūsu valsts starpā, bet jau tagad mēs varam sacīt, ka šī draudzība būs mūžīga." Arī Tito valoda ir tikpat salkana: „Padomju Savienības jaunā ārpolitika ir piesātināta lojālām domām par mieru," sacīja Dienvidslavijas prezidents un aicināja Bulgāņinu skrieties.

Sarunās ar Rietumu žurnālistiem Maskavā Tito līdz šim vēl nav izrādījis ne mazāko naida pazīmju pret Mekkartija priekšlikumu Senātā atraut Dienvidslavijai amerikāņu dolarus, Tito atbildēja, ka „tas nav sevišķi svarīgi." Tito ir licis arī saprast, ka viņš vēlētos apmeklēt Vašingtonu, tikai viņu pagaidām vēl neviens nav aicinājis, un nav nekādu pazīmju, ka tuvākā nākotnē amerikāņi to gatavotos darīt. Tito brauciens uz Maskavu Sav. Valstīs ir radījis jaunas aizdomas, ka Dienvidslavija stāv tuvāk Austrumiem nekā Rietumiem, lai gan Tito cenšas saglabāt amerikāņu draudzību. Katrā ziņā no ideoloģiskā viedokļa raugoties, Maskava Dienvidslavijas prezidentam ir daudz tuvāka nekā Vašingtona.

KREMĻA POLITISKAIS ŠĻŪDONIS

Ko nozīmē Molotova krišana? Ap šo jautājumu pasaules labākie Krievijas lietu speciālisti un tie, kas sevi par tādiem ieskata, lauza galvas un klabina mašīnas... Tomēr, kā parasts, neviens nekādu noteiktu skaidrību šai jautājumā nav varējis līdz šim sniegt.

Neapšaubāms fakts tomēr ir tas, ka viens pēc otra tuvākie Staļina līdzstrādnieki „noriet". Pirmais bija Maļenkovs un otrs tagad ir „akmens dibens" — Molotovs. Tie abi, liekas, ir pratuši norietēt bez kā viņiem būtu jāšķiras arī no šīs pasaules līdzīgi Berijam, ko nolikvidēja pēc pārbaudītajām „sarkanā cara" metodēm. Liekas, ka šāds paņēmiens, tagad ir jauna metode Padomju Savienībā. Tas liek domāt, ka pie Maļenkova un Molotova šī politiskā lavīna neapstāsies.

Maļenkovs pirms kļuva par ministru prezidentu, nebija mazais vīrs, jo Staļina laikā viņa ziņā glabājās slavenā partijas kartotēka, kuṛā bija reģistrēti vadoņu grēki un grēciņi... Tāpēc Molotovu visai nemīlēja arī pārējie partijas biedri, bet ļoti baidījās, jo, ja viņa pirksts Staļinam uz kādu norādīja, tam dienas varēja būt skaitītas. Lai gan, kad pirms desmit gadiem Tito viesojās pie Staļina, viesa klātienē viņš izteicās: „Un šis cūka Maļenkovs, kas savu trekno purnu pastāvīgi bāž manās lietās, domā, ka zina visu, bet patiesībā viņš nezina nekā."

Molotovs ir boļševiks kopš 16 g. vecuma un jau 50 gadu ir partijas biedrs. Viņš ir viens no pēdējiem „vecajiem boļševikiem". Kaut gan Ļeņins viņu apzīmēja par Krievijas labāko reģistrācijas ierēdni un Trockis nosauca par iemiesotu viduvējību, taču 31 gadu vecumā M. bija jau CK loceklis un kopš 1939. gada visu laiku Padomju Savienības ārlietu ministrs. Tai pašā Tito banketā Staļins viņu raksturoja: „Piemēram, mans t. s. ārlietu ministrs Molotovs, kuṛa smadzenes ir tikpat sacietējušas kā viņa seja, nespēj pat sameklēt uz kartes svešas zemes, nerunājot nemaz par sarunu vešanu ar tām."

Tanī pašā banketā par Chruščevu Staļins teicis, ka tas esot plānveidīgs karjērists, kas jau uzkāpis augstāk par savām smadzenēm un spējām," bet Bulgāņinu „sarkanais cars" nosaucis par smieklīgo spēļu zaldātiņu, kas mēģina būt sarkanarmijas maršals, bet ir tikai švauksts uniformā."

Maļenkova un Molotova likteņi mums zināmi, bet kas sagaida Chruščevu un Bulgāņinu? Nav izslēgts, ka tiem būs jāiet abu iepriekšējo ceļš, lai paliktu pie dzīvības, jo viņi pārāk ilgi laizījuši Staļina zābakus.

Vai tādā gadījumā nevar jau visai drīz īstenoties kāda Eiropas žurnālista pareģojums, ka īstie Padomju Savienības „stiprie vīri" būs Mikojans un Žukovs? Dzīvosim un redzēsim!

Tomēr līdzšinējā pieredze liek domāt, ka Kremļa šļūdonis turpināsies un, iespējams, ka tas arī apspiestajām tautām reiz nesīs kādu atvieglinājumu viņu bezcerīgajā dzīvē.

Sinus

Kārta arī Kaganovičam

NO AMATA „ATKĀPIES" PAD. SAVIENĪBAS DARBA MINISTRS KAGANOVIČS

Maskavā. — Pag. nedēļas beigās Maskavas radio pārsteidza pasauli ar jaunām pārmaiņām Pad. Savienības valdībā — uz paša vēlēšanos no amata atkāpies darba ministrs Kaganovičs. Kā zināms, ārlietu ministrs Molotovs no amata atkāpās šī gada 1. jūnijā. Kā Molotovs, tā arī Kaganovičs pieder pie veco boļševiku saimes.

Ziņojot par Kaganoviča atkāpšanos, Maskavas radio neturēja par vajadzīgu paskaidrot atkāpšanās iemeslus. Kaganovičs joprojām paliks Padomju Savienības ministru prezidenta pirmais vietnieks.

ĀDENAUERS SAV. VALSTĪS

Nedēļas nogalē Ņujorkā ieradās Rietumvācijas kanclers Ādenauers, lai saņemtu goda doktora gradus Jēlas un Marketes universitātēs un lai sastaptos ar Savienoto Valstu valdības pārstāvjiem Vašingtonā.

Ņujorkā. — Sestdienas rītā no Bonnas vācu Lufthanzas lidmašīnā Ņujorkā ieradās 80 gadu v. Rietumvācijas kancl. Konrads Ādenauers. Pēdējais paredzējis Savienotās Valstīs uzturēties vienu nedēļu, kuras laikā viņš apmeklēs Čikāgu, Vašingtonu, Ņūhēvenu un Milvokus.Vašingtonā Rietumvācijas kancleram bija paredzēta tikšanās ar Sav. Valstu prezidentu Eizenhaueru, lai apspriestu pēdējā laika politiskās pārmaiņas. Eizenhauera slimības dēļ paredzētā sastapšanās nenotiks, bet prezidenta vietā K. Ādenaueram būs sarunas ar ārlietu ministru Dallesu, ārlietu ministrijas augstākiem ierēdņiem un Džēmsu Konantu, Sav. Valstu sūtni Rietumvācijā, kas Sav. Valstīs ieradās tai pašā dienā, kad Rietumvācijas kanclers, tikai citā lidmašīnā.

Sagaida, ka politiskā laukā kanclers Ādenauers un ārlietu ministrs Dalless pārrunās Vācijas apvienošanas jautājumu, mēģinot likt pamatus bezgala grūtās problēmas atrisinājumam — kā panākt Vācijas apvienošanu, nepadodoties Padomju Savienības prasībām. Sarunās ar Savienoto Valstu ārlietu ministru Dallesu Rietumvāciju pārstāvēs kancl. Ādenauers un tās sūtnis Hallsteins.

JAUNI NEMIERI GRŪZIJĀ

Grūziņi prasa neatkarību. Apcietināti pāri par 100 nemiernieku.

No Vīnes ziņo, ka tur diplomātu aprindās saņemtas drošas ziņas par jauniem nemieriem, kas no jauna uzliesmojuši Padomju Grūzijā, īpaši Tiflisā, kur notikuši ļoti nopietna iedzīvotāju sadursme ar miliciju.

Nekārtības izcēlušās 26. maijā — Grūzijas neatkarības pasludināšanas 37. gada dienā. Uz daudziem namiem, fabrikām un pat dažām valdības ēkām parādījušies plakāti ar uzrakstu: Lai dzīvo neatkarīgā Grūzijas republika!

Tiflisā bijusi ļoti plaša manifestācija, kurā prasīta neatkarība. Drošības policijai izdevies manifestāciju izjaukt, pēc kam tūdaļ sākusies demonstrantu vajāšana un apcietināšana. Pirmajā dienā vien Čeka apcietinājusi pāri par 100 cilvēku.

Korejas pamiera pārraudzības komisija izbeidz darbu

TĀ KĀ ZIEMEĻKOREJA IGNORĒ „NEITRĀLO" VALSTU PAMIERA PĀRAUDZĪBAS KOMISIJU, TURPINOT TŪLIŅ PĒC KAŖA PĀRTRAUKUMA ATSĀKTO BRUŅOŠANOS, APVIENOTĀS NĀCIJAS IZBEIDZ AUGŠMINĒTĀS KOMISIJAS NESEKMĪGO DARBĪBU

Seulā. — Pagājušās nedēļas nogalē no trim Dienvidkorejas ostām tika izraidīti uz demilitarizēto Panmundžomu 16 Korejas pamiera pārraudzības komisijas pārstāvji: zviedri, šveicieši, poļi un čechi. Līdz ar to pamiera pārraudzības komisijas darbību Korejā var ieskatīt par izbeigtu. Šīs komisijas izraidīšana no Dienvidkorejas ostas pilsētām notika uz Apvieno Nāciju lēmuma pamata, jo bija atkārtoti pierādīts, ka Ziemeļkoreja, turpinādama bruņoties, komisiju vienkārši ignorē. Bez tam šveicieši un zviedri bija jau vairākkārt žēlojušies, ka poļi un čechi ne tikai kavē un traucē komisijas darbību, bet gluži atklāti — sadarbojas ar Ziemeļkorejas komūnistiem, pārvēršot komēdijā pārraudzības komisijas darbību Ziemeļkorejā.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

STARPTAUTISKĀS ORGANIZĀCIJAS UN MŪSU AIZVESTIE

Starptautiskā darba biroja 1943. gadā izdotais pētījums par iedzīvotāju pārvietošanu Eiropā, bija laikam pirmais oficiālais izdevums, kurā pieminēti mūsu aizvestie. Balstoties uz mūsu Sarkanā Krusta sastādītiem sarakstiem, pētījumā atzīmēts, ka padomju okupācijas sākumā uz Krieviju izsūtīts zināms skaits iedzīvotāju, kam agrāk bijusi izcila loma politikā; un ka **masveidīga pārvietošana kā piespiedu, tā brīvprātīga, notikusi 1941. gada jūnijā, kad naktī no 13. uz 14. no Latvijas aizvests 14.700 personu, seši tūkstoši arestēti un aizvesti pēc 14. jūnija un bez tam 12.200 pieteikti kā pazuduši bez vēsts. Tāpat atzīmēts arī, ka iesniegtas sīkas ziņas par vagonu skaitu, vilcienu virzienu un gala punktiem, no kuriem divas trešdaļas bijušas Āzijas Krievijā, tā pastiprinot Latvijas Sarkanā Krusta uzdotā skaita — 32.000 — ticamību.** Pētījumā gan arī pieminēts, ka blakus tam daudz latviešu bēguši no iebrūkošās armijas un bijuši priecīgi tikt prom, to starpā ne tikai iecelojušie Padomju Krievijas darbinieki, bet arī daudzi Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji. Viņu atrašanos Krievijā apliecinot kāds United Press ziņojums, ka 1941. gada novembrī desmitiem tūkstoši uz Krieviju aizvesto latviešu bijuši militārās apmācības nometnēs austrumos no Volgas, gatavojoties iekļauties padomju armijā; saskaņā ar Žīdu lietu institūta ziņām, žīdu bēgļu skaits no Latvijas vien sasniedzis 15.000.

Pirmais nopietnais ierosinājums iznīdēt spaidu darbus, nācis no spēcīgās Amerikāņu darba federācijas, kurā, kā zināms, marksistiem nav nekādas noteikšanas. Savā 1947. g novembra iesniegumā tā atgādināja, ka uzvarētājas valstis Nirnbergā sodījušas ar nāvi vācu darba ... par ārzemju strādnieku deportēšanu un izvietošanu spaidu darbos, norādot, ka cilvēka personas cieņas atzīšana un ievērošana nav tikai uzvarēto tautu pienākums, bet arī Apvienoto Nāciju vadošais princips, līdzot Apvienoto Nāciju organizāciju un Starptautiskam darba birojam izpētīt spaidu darbu apjomu un nākt ar noteiktiem priekšlikumiem šī traģiskā un necilvēcīgā stāvokļa izbeigšanai.

Aizbildinoties ar laika trūkumu, AN Ekonomiskā un sociālā padome šī ierosinājumu izstrādi atlika no sesijas uz sesiju, un kad arī Starptautiskais darba birojs sāka lietu steidzināt, beidzot 1951. gadā pavasarī tika iecelta kopēja AN/SDB komisija ar uzdevumu pētīt šīs problēmas raksturu un apjomu. Pēc diviem gadiem, 1953. g. maijā, komisija iesniedza savu 621 lapu pusu biezo ziņojumu. Tanī pieminēti arī mūsu iesniegumi un liecības par masveida deportācijām, bet noslēgumā teikts, ka komisija atturējusies no jebkādiem secinājumiem, jo kopš šim kaŗa laika deportācijām pagājis jau vairāk par desmit gadu, bet komisijai esot jāpēti tikai pašreizējie apstākļi un tai neesot nekādas informācijas par šo īsto tagadējo stāvokli. Neesot arī nodibināts, vai šīs deportācijas bijušas saistītas ar spaidu darbiem, jo dažkārt tai nav bijis pietiekošas informācijas, lai nāktu pie atziņas, ka tās vispār notikušas, bet attiecībā uz apgalvojumiem par notikušajām deportācijām uz Padomju Savienību, komitejas rīcībā neesot nekādu likumu tekstu vai oficiālu dokumentu, no kuriem tā varētu spriest, ka šādas deportācijas patiešām notikušas, vai ka tās vēl turpinātos. Savā vispārējā noslēgumā komisija ziņo, ka spaidu darbu esme ir pierādīta un ka tie būtu atmetami, lai nodrošinātu cieņu pret cilvēka tiesībām un brīvību.

Kopš tā laika jautājums par spaidu darbiem ir atkal bijis gadu no gada gan Apvienoto Nāciju pilnsapulces, gan Starptautiskā darba biroja administrātīvās padomes, gan AN Ekonomiskās un sociālās padomes sesiju darba kārtībā. Pēdējā šīgada pavasarī jau kuŗu reizi pieņēmusi lēmumu, kurā tā nosoda visus spaidu darbus un noteikti aicina spert soļus to izbeigšanai.

Starptautiskais darba birojs savukārt izstrādājis jaunu konvencijas projektu spaidu darbu noliegšanai, ko pirmā gājienā starptautiskā darba konference iztirzās š. gada jūnijā. Par krasākō spaidu darbu pretinieci vārdos arī šoreiz izrādījusies Padomju Savienība, kas savā atsauksmē pie projekta raksta, ka vajadzētu pieņemt tik plašu un radikālu konvenciju, cik vien iespējams, ka jāizbeidz pretdarbība streikiem, visīsākā laikā jānoliedz visu veidu spaidu darbi, vai tie būtu atklāti vai apslēpti, paredzot noteiktu kriminālatbildību katram, kas mēģinātu to aizkavēt.

Blakus tam Straptautiskais darba birojs nodibinājis jaunu trīsvīru komiteju, kuras uzdevums ir pār... spaidu darbiem visā pasaulē. Komiteja š. g. martā noturējusi savu pirmo sesiju un nākuši pie atzinuma, ka materiāli, kas nodoti tās rīcībā, to noveduši pie stingras pārliecības, ka pasaulē šobrīd pastāvot noteiktas spaidu darbu sistēmas un ka tās būtu pilnīgi atmetamas. Krievu satelīti vai nu nemaz nav atbildējuši uz komitejas pieprasījumiem, vai to darījuši, ceļot iebildumus pret neslavas celšanu, pie kam padomju valdība atkārtojusi savu pazīstamo apgalvojumu, ka sociālisma [illegible] nekam neesot ... cilvēku. Komitejas nākošā sesija paredzēta 1957. gadā.

Nav jāaizmirst, ka ne Apv. Nācijām, nedz Starptautiskajam darba birojam nav nekādas iespējas piespiest valstis kaut ko darīt, ja pēdējās pašas labprātīgi neuzņemas ... Bez tam visa šo starptautisko organizāciju pieminētā darbība vērsta pret spaidu darbiem un nevis pret deportācijām kā tādām. Praktiski ņemot, visi šie atzinumi un nosodījumi mums gan neko nedod, bet tie vismaz atsedz brīvajai pasaulei mūsu verdzinātāju īsto seju, kas tomēr ir solis uz priekšu rietumnieku apmātības mazināšanai.

A. S.

Mācītājs V. Freimanis Bostonas baptistu baznīcā salaulājis Ievu Benjamiņu un Ilgoni Āberu.
Foto V. Grāvītis

Niagaras latviešu sestdienas skolas mācību gada noslēgumā audz. uzveda saīs. lugu Lolitas brīnumputns. Attēlā pēc izrādes skolēnu kopgrupa, skolotāji un vecāku padomes locekļi. Vidū sēž no kr.: A. Skalde, L. Šteinbacha, A. Skalde, māc. V. Šēfers, skolas pārzinis J. Rudovičs, E. Šteinbacha, M. Eizāne, A. Celma un V. Ligere.
J. Ligera foto

PIEPRASA ZIŅAS PAR K. ULMAŅA LIKTENI

United Press agentūra ziņo, ka Latvijas sūtnis 5. jūnijā lūdzis ASV Valsts departamentu, lai tas pieprasa no padomju valdības ziņas, kas noticis ar Latvijas valsts prezidentu Kārli Ulmani.

BAIGAIS GADS

Ar šo paziņojam, ka pretkomūnistiskais izdevums Baigais gads ir pārstrādāts, papildināts ar tekstu un attēliem, iespiests uz labāka papīra un iznāks vistuvākā laikā. Pārstrādājumā un izdošanā piedalās Latviešu informācijas centrs Kanadā, Igauņu nacionālā apvienība un Lietuviešu nacionālā federācija. Vāku zīmējis mākslinieks Eriks Dzenis. Paredzams, ka viens eksemplārs izmaksās apmēram 10 centu. Ieinteresētie lūgti vajadzīgo eksemplāru skaitu pasūtināt LICK — P. O. Box 285, Term. A, Toronto, Ont. Canada.

Ja iespējams, lūdzam iemaksāt kaut daļu no pasūtinājuma vērtības.

LICK valde

AIZVADĪTS SEKMĪGA DARBA GADS

LATVIEŠU YMCAi TORONTO JAUNA VALDE

Toronto Latviešu YMCA's gadskārtējā biedru sapulce notika piektdien, 6. jūnijā. Par sapulces vadītāju ievēlēja J. Pālenu, bet sekretāru N. Būlmani.

Valdes priekšsēdis Ž. Zentiņš ziņoja par pagājušā gada darbību, atzīmējot, ka YMCA visā savā 6 gadu darbības periodā bijusi visciešākā kontaktā ar latviešu sabiedrību. Labas attiekmes izveidojušās ar jaunatnes pulciņu Lāpa. Latviešu YMCA's pārstāvis LNAK jaunatnes audzināšanas padomē ir A. Stašāns, bet Dziesmu svētku rīcības komitejā Z. Gailīte un L. Būlmanis.

Priekšsēdis ar sevišķu gandarījumu atzīmēja labvēļu pulciņa izveidošanos, kas, radot latviešu YMCA'i zināmu stabilu financiālo pamatu, lieliski sekmējis tās darbību. Tālāk Ž. Zentiņš ziņoja, ka 1. jūnijā YMCA's labvēļi kopā ar valdi, revīzijas komisiju un sportistu pārstāvjiem pulcējušies viesmīlīgās J. Benjamiņas mājā, kur valdes priekšsēdis iepazīstinājis labvēļus ar YMCA's darbu aizvadītajā darbības periodā. Pēdējā laikā YMCA's labvēļu saimei vēl pievienojušies nekustamu īpašumu biroja īpašnieks O. Perro, Dr. A. Tūters un būvuzņēmējs I. Kāpostiņš. Bez augšminētiem atbalstītāju saimē ir: J. Benjamiņa, Dr. P. Bārdiņš, A. Bērziņš, A. Garnejs, A. Gailītis, A. Kristapsons, P. Rasiņš, A. Tillings, V. Uiska un A. Zelmenis.

YMCA's sportistu skaits strauji audzis, pulcinot kopā galvenokārt gados jaunos sportistus. Labus panākumus un labu stāju parādījusi mūsu jaunā basketbola vienība, gūstot daudz jauku uzvaru. Tai ir visi priekšnoteikumi, lai izveidotos par īsti labu vienību. Labi veicies arī YMCA's volejbola vienībai, kas otro gadu pēc kārtas izcīnīja latviešu meistara godu Kanadā. Ļoti labus rezultātus sasniedzis šogad arī labākais latviešu svaru cēlējs trimdā A. Kārkliņš, labojot vienu Latvijas rezordu un izcīnot arī Ontārio stiprākā atlēta-meistara godu.

Ž. Zentiņš, atzīmējot sporta organizāciju darbu vispār, paskaidroja, ka tām lielas raizes sagādā telpu jautājums, kas apēd visus līdzekļus un latviskās sporta jaunatnes pulcināšanu padara problemātisku. Viss tas jo vairāk pasvītro YMCA's darba nozīmi un vajadzību. Šinī sakarā īpaši liela nozīme ir YMCA's labvēļu atbalstam.

Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza priekšsēdis A. Stašāns, konstatējot, ka kases grāmata un kases dokumenti atrasti labā kārtībā, kasē $115.73. Uz viņa ierosinājumu izteic pateicību kasierim J. Cīrulim un valdei par sekmīgu darbu.

Valdē ievēlēja: Ž. Zentiņu, J. Cīruli, V. Galviņu, Z. Zāmueli, A. Kārkliņu, E. Bamberu, A. Freibergu, kandidātos palika T. Kronbergs un T. Čīnovskis. Revīzijas komisijā ievēlēja A. Stašānu, V. Rozenbergu un A. Bergvaldu.

Budžetu pilnsapulce apstiprināja $485,73 apmērā.

Pilnsapulce principā atzina, ka, saskaņā ar LNAK statūtu grozījumiem, būtu vēlams rūpēties par delegāta sūtīšanu LNAK padomē. Šī jautājuma kārtošanu, atstājā uz vēlāku laiku, kad tas būs pārrunāts Sporta apvienībā un pārējās latviešu sporta organizācijās.

Pēc sapulces valde un revīzijas komisija noturēja konstruēšanās sēdes, pie kam amatus sadalīja šā: valdes priekšsēdis Ž. Zentiņš, priekšsēža biedrs un sekretārs — V. Galviņš, biedrzinis A. Kārkliņš, kasieris Z. Zāmuels. Revīzijas komisijas priekšsēža pienākumus uzņēmās A. Stašāns.

TURSS PATEICAS AMERIKĀŅU BAZNĪCAI

Mētropolīts Nikolajs mēģinājis viņu pārtraukt

Komūnistu ieceltais Latvijas ev.-lut. baznīcas archibīskaps Gustavs Turss sagādājis pārsteigumu, izteikdams pateicību Amerikāņu baznīcām par palīdzību, kādu tās sniegušas viņa tautiešiem trimdā. To viņš teica preses konferencē 6. jūnijā Toledo, Ohaio, kur bija klāt arī pārējie septiņi padomju garīdznieki, kas apceļo ASV. Garīdznieku grupas vadītājs mētropolīts Nikolajs mēģināja Tursu pārtraukt un novirzīt viņa paskaidrojumus citā virzienā, bet tas viņam neizdevās.

„Es gribu izteikt pateicību par palīdzību, kādu amerikāņu baznīcas sniegušas maniem tautiešiem luterāņiem," teica Turss. Vēlāk viņš paskaidroja žurnālistiem, ka esot pārliecināts, ka mētropolīts Nikolajs, ja būtu sapratis viņa vārdu īsto nozīmi, nebūtu mēģinājis to pārtraukt.

Kamēr nav vēl saņemta sīkāka informācija par Tursa izteicieniem preses konferencē, grūti spriest, ko nozīmē šie Tursa vārdi. Cik noprotams, tad tas vairs nesaskan ar iepriekš izstrādāto programmu, un mētropolītam Nikolajam kā padomju valdības uzticības vīram tas sagādājis nepatikšanas. Kopš padomju garīdznieki iebraukuši ASV, tiem nācies sastapties ar vienu piketu pēc otra, kuros latvieši aktīvi piedalījušies. Latvijas ev.-lut. baznīca trimdā neatzīst Tursu par Latvijas archibīskapu, jo šādu amatu likumīgi turpina pildīt Dr. T. Grīnbergs.

Padomju garīdznieku delegācija, kas ieradās ASV 2. jūnijā, pēc divu dienu uzturēšanās Ņujorkā izbrauca uz Grinviču, N.J., kur viņiem bija apspriedes ar amerikāņu garīdzniekiem. Pēc apmeklējuma Jēlas universitātē, kur bija rīkotas pusdienas, tie sastapās ar 35 cilvēku lielu ukraiņu piketu. Uz plakātiem bija lasāms: „Brauciet mājās, Bulgāņina un Chruščeva aģenti!"

ATSAUCIETIES — JŪS MEKLĒ

Amerikas latviešu apvienības sekretāriāts saņēmis ziņas no vecākiem un piederīgiem sekojošām personām, kuras lūdz atsaukties.

Roberts Kārļa d. Neimanis, dz. 1919. g. 10. martā (strādājis Harcā par šoferi), viņu meklē māte Āzijā. Roberts Miķeļa d. Bērzkalns, dz. 1908. g. 16. janvārī (meklē dēls), Voldis Skudra (no Kokneses), kas studējis Bonnā, dzīvo Ņujorkā, Valdis Bērziņš no Kokneses (Anglijā?), Vilis Krēsliņš no Rīgas, Imants Timrots, dz. 1924. g. 7. sept. Rīgā, Aleksandrs un Klaudija Filonovi, Alfonss Zemītis no Krapes pagasta.

Ziņas var pieprasīt ALAs kartotēkai, rakstot uz sekojošu adresi: American Latvian Assoc., Inc. — 1727 Keynon St., N.Y., Washington 10, D.C., U.S.A. Tel. DU 7-7812), pievienojot labprātīgu ziedojumu meklēšanas izdevumu segšanai, no ārzemēm International Reply kuponus.

Tito par Baltijas valstu neatkarību

Franču laikraksts Paris Press 28. maija numurā pirmā lapaspusē ievietojis rakstu ar virsrakstu Baltijas valstis iegūs neatkarību. Laikraksts domā, ka satelitu stāvokļa piešķiršana Baltijas valstīm esot ļoti iespējama un šo jautājumu iztirzā sakarā ar Tito apmeklējumu Maskavā.

Jautājums ierosināts Tito nesenajā apmeklējumā Francijā. Preses konferencē franču laikraksta Combat līdzstrādnieks jautājis Tito, vai viņš, apmeklējot Padomju Savienību, nemēģināšot ietekmēt Kremļa varas vīrus, lai tie dotu lielāku brīvību Baltijas valstīm. Tito atbildējis, ka viņš stāvot par neatkarības atdošanu Baltijas valstīm un par lielāku brīvību valstīm, kas ietelp komūnistu blokā. Laikraksts domā, ka Tito Maskavā par to runās, jo šāda attīstība esot arī Dienvidslavijas interesēs.

Latvijas Amerikā
Hamiltonā
abonēšanas maksu, sludinājumus un informāciju pieņem
JĀNIS GAILITIS,
79 SMITH AVE,
Hamilton, Ont., tel. JA 8-3247

DAUGAVAS VANAGI

KAS GRIBĒTU ADOPTĒT BĒRNUS?

DV Centrālā valde ziņo, ka Vācijā dzīvo kāda latviešu māte, kas nonākusi bezizejas stāvoklī, kāpēc vēlētos savus trīs bērnus (7, 9 un 11 g. vecus) atdot latviešu adoptēšanai.

Ģimenes vai atsevišķi latvieši, kas būtu interese šos bērnus adoptēt, lūgti pieteikties mūsu laikr. kantorī.

DV LIELDIENU PALĪDZĪBAS AKCIJA 1956. G. HAMILTONĀ

DV Hamiltonas nodaļas 1956. g. Lieldienu palīdzības akcijas ziedojumu vākšana noslēgusies. Pavisam kopā savākts $412.75, no minētās summas $160.50 nosūtīts vergu nometnēm Sibirijā, $4.00 palīdzībai Kanadā un $248.75 trūkumcietējiem Vācijā.

DV Hamiltonas nodaļas valde saka sirsnīgu Daugavas Vanagu paldies atsaucīgajiem ziedotājiem un it sevišķi nenogurstošajiem ziedojumu vācējiem. — Visu ziedotāju vārdus publicēs laikraksts Latvija Amerikā.

Ziedojumus savākušie sekojoši DV Hamiltonas nodaļas biedri:

T. Gailīte $60; M. Kuncāns $50; A. Baloḍis $43; H. Kalniņš $42; A. Zībens $40.25; V. Martinaitis $39; J. Dubinskis $21; I. Zvaigzne $17.50; M. Zitmanis $17; A. Kalupnieks $14; A. Zeipe $13; R. Bērziņa $12; O. Ieviņš $10; V. Veldre $10; I. Gēbauere $10; G. Upīte $8; E. Krasts $7; Sparta $4; O. Maķe $4.00.

KANADĀ

TORONTO

● Dainas koris 29. jūlijā uzaicināts dziedāt koncertā Stratfordā, Šekspīra svētku spēļu ietvaros.

HAMILTONĀ

● Hamiltonas latviešu biedrības valde sasauc svētdien, 17. jūnijā Lauksaimniecības biroja telpās, 16 Market St., ārkārtēju pilnu biedru sapulci. Sākums plkst. 6.30 pp. Ja noteiktajā laikā neieradīsies paredzētais biedru skaits, tad sapulci sāks pl. 7.00 vakarā un tā būs pilntiesīga pie katra ieradušos biedru skaita.

Darba kārtība: sapulces vadības vēlēšanas; iepriekšējās pilnsapulces protokola nolasīšana un pieņemšana; HL nama foda iesniegums par nama pirkšanu Augusta ielā; draudžu iesniegums par baznīcas pirkšanu; HLNF statūtu jautājums; dažādi jautājumi.

Minēto pilnsapulci sasauc uz 22 HLB biedru rakstveida pieprasījuma pamata.

HLB valde

NIAGARĀ

● Gadskārtējā Niagaras latv. sporta kluba rīkotā Ziedu balle, šogad ar Filadelfijas sportistu viesošanos, izvērtās par ievērojamu laviešu sporta jaunatnes sadraudzības apliecinājumu. Sarīkojums bija pulcinājis daudz viesu no tuvākajiem ASV un Kanadas latviešu centriem. Pēc sporta sacensībām dienā, sarīkojuma uzmanības centrā bija sportistu apbalvošana un „karalienes" vēlēšana. Niagaras latv. sporta kluba valde tālajiem viesiem filadelfiešiem atmiņai par draudzīgajām cīņām sporta laukumā pasniedza balvu — Niagaras skatu albumu. Filadelfijas sporta kluba pr-ks A. Līdums savā uzrunā uzsvēra, ka latviešu jaunatnes draudzība sporta laukumā ir droša ķīla nākotnei — latviskās stājas saglabāšanai svešumā. Spraiga bija ziedu karalienes vēlēšanas sacensība, par ko jau ziņojām iepriekšējā numurā.

Otrā dienā, Niagaras sportistu pavadībā, viesi iepazinās ar apkārtnes skaistākajām vietām.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 5861
114 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P.Q.,
5210 VICTORIA AVE, APT. 10

Paplašinās palīdzību cietējiem aiz dzelzs aizkara

Kanadas luterāņu sinodes gadskārtējā konferencē Port Kolbornā, kas notika no 4.-7. jūnijam, piedalījās arī šīs sinodes latviešu draudžu mācītāji A. Čops, E. Pavasars, E. Lange un A. Gaudiņš.

Konferences laikā latviešu, igauņu un lietuviešu mācītājiem notika atsevišķa apspriede ar Kanadas luterāņu pasaules palīdzības galveno sekretāru mācītāju C. L. Monku par palīdzību cietējiem aiz dzelzs aizkara. Ierosināja atvērt Eiropā luterāņu palīdzības centru, kurā ienāktu ziedojumi no visas pasaules luterāņiem. Šis centrs sūtītu uz iegūtām adresām saiņus ar pārtiku, drēbēm un medikamentiem uz zemēm aiz dzelzs aizkara. Kanadas luterāņu pasaules palīdzība griezīsies pie Luterāņu pasaules federāc. un Starptautiskā Sarkanā Krusta Ženēvā, lai noskaidrotu šādas palīdzības iespējas.

Baltiešu mācītāji savukārt sniedza C. L. Monkam informāciju par palīdzību, ko līdz šim individuāli saviem piederīgiem snieguši draudžu locekļi un draudzes, tāpat arī paskaidroja par palīdzības nepieciešamību tiem, kas vēl dzīvo savā dzimtenē, un a... tiem, kas deportēti vai apcietināti. Mācītājs Monks saņēma informāciju par saiņu izmaksu, sūtīšanas un muitas izdevumiem. Šī informācija, tāpat arī apspriedē gūtie ierosinājumi un ieteikumi tiks nodoti tālāk Luterāņu pasaules federācijai un Sarkanajam Krustam.

CERIŅU ZIEDI, FIFĪTE UN ĶENCIS

Labi izdevies Vanadžu sarīkojums St. Katarīnā

Pirmajā jūnija sestdienā, pēc nemīlīgajām un drēgnajām lietus dienām saulītei uzspīdot, arī cerīņi it kā pacēla augstāk savus novītotos ziedu čemurus, ļaujot garāmgājējiem tīkami ievilkt nāsīs tik pazīstamās smaržas. Šājā novakarē St. Katarīnas slovaku zālē pulcējās tautieši no apkārtnes tuvākajām pilsētām, lai kopā ar energisko Vanadžu kopu pieliktu „punktu" šīs sezonas sarīkojumiem telpās, kur vietējie aktieri rādīja savas spējas dažādu komisku uzvedumu sakopojumā — latviešu izdarības, sākot ar mērnieku laikiem, dzīvi Vācijas nometnēs un beidzot ar notikumiem jaunajā krastā.

Priekšnesumi sākās ar Vanadžu kopas pr-ces Mildas Vīksnas meistarīgi atdarināto Oboi kundzes tēlojumu, ko daudzi jau pazīst no Anšlava Eglīša romāna. Asistēja Ilm. un Marta Dālbergi.

Nākošajā skatā Irma Andersone savā tēlojumā skatītājus aizveda atpakaļ tanīs laikos, kad, sākoties izceļošanas periodam, daudziem bija jārisina smagas problēmas Vāciju atstājot. Visas viņas domas koncentrējās ap vienīgo dārgumu — balto kucīti Fifīti, kurai ļaunie IRO „veči" neļāva izceļot līdzi. I. Andersones pāliecinošais un izjustais tēlojums dialogos ar Tīrumu (M.Vīksnu) tā pārliecināja skatītājus, ka arī tie palika rūpēs par to, vai Tīruma spēs paglābt balto kucīti, kad lielais, melnais taksis tai atkal metīsies spalvā...

Sekoja divi spilgti izteikti plāpu tipi: Tēvene (A. Sakss) un Pēterene (V. Pavlova) no Janševska rom. Dzimtene. Abas zaļumballes laukumā „ņēma uz grauda" dejotājus pēc sirds patikas. Noslēgumā St. Katarīnas DV pr-ks Pēteris Vītols pārsteidza skatītājus ar ļoti rūpīgi sagatavotu Ķenča tēlojumu un lūgšanu (A. Kangara gaismas efektos), ka palika iespaids, it kā aiz Ķenča maskas paslēpies kāds profesionāls aktieris. Noslēpums atklājās izrādes beigās, kad, krāšņiem ziediem suminot, skatītāji uzzināja šo priekšnesumu sagatavotāju aktieri Aleksandru Puķi, kam jāizsaka visa atzinība viņa grima un tipu veidotājai rokai. Par šiem priekšnesumiem, kas ilga apmēram stundu, jāsaka, ka tie apmierināja skatītājus vairāk nekā pavirši iestudēta un saturā tukša luga. Sufliere bija Elv. Skujiņa.

Sarīkojuma izkārtojums bija bez vainas, sākot ar pašu „ceremoniju meistaru" A. Sprūdžu zālē un beidzot ar bufeti, kur ar visiem viesiem tika galā kustīgais Rob. Vītols viens pats.

Vanadzes norisi bija izplānojušas visos sīkumos. Tā, piemēram, kasē bija norīkotas pianistes L. Albertiņa un A. Freimane, kuru pirkstus varēja redzēt tikpat veikli ņirbot ap čaukstošo dolaru kaudzītēm, kā iepriekš klavieru priekšnesumos. Boles galdu, kur darīšana ar stiprākām markām, bez šaubām, varēja uzticēt tikai Konrādei. Par pienācīgu dejas mūziku latviešu gaumē gādāja Tobāgo kapella. Savelkot „galus" kopā, vakars bija devis krietnu atlikumu trūkumcietējiem Vācijā un vietējiem tautiešiem jaukus brīžus.

L.

KAD UN KUR TIKSIMIES TORONTO?

16. jūnijā, plkst. 6 sv. Trīsvienības baznīcā brīvm. M. Tūteres klavieru studijas audzēkņu vakars.

20. okt. — Mednieku un makšķernieku Sezonas atklāšanas balle.

1957. g. 12. janv. — Zaķu balle.

SARĪKOJUMI HAMILTONĀ

10. jūnijā Aizvesto piemiņas dienas sarīkojums.

23. jūnijā DV Hamiltonas nodaļas un HLB rīkotais Jāņu sarīkojums Moores farmā pie Kaledonijas.

1.-3. sept. Daugavas Vanagu dienas, Toronto.

8. sept. HLB gada svētki un rudens sezonas atklāšanas balle.

22. septembrī Kristus ev.-lut. dr. bazārs.

13. okt. DV Hamiltonas nodaļas gada svētki Royal Connaught viesnīcā.

27. okt. Mednieku un makšķernieku balle.

17. nov. Latvijas valsts dibināšanas svētku svinības.

LATVIEŠU ĀRSTI TORONTO

Dr. J. KAROLS, 404 Delavare Ave, tel. LE 4-1681.

Dr. P. BARDIŅS, 33 Dalton Rd., tel. WA 2-4608 vai WA 1-7208.

Dr. SILVIJA UŽĀNS, 52 Linsmore Cres., tel. GL 2892.

Dr. A. TUTERS, 603 Sherbourne St, tel. WA 1-4478 vai WA 1-2764.

Dr. MARTA SALNA, 547 Hillsdale Ave, tel. MO 1864.

Dr. ED. UPENIEKS, 500 College St., tel. LE 4-5198.

GALDIŅA APTIEKA, 19 St. John's Rd., tel. RO 2-9543.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

LNAK DARBS UN NODOMI

VALDES SĒDE 8. JŪNIJĀ

LNAK paplašinātajā valdes sēdē piedalījās valdes pr-dis A. Svenne, V. Upeslācis, J. Grīslis, J. Kalns, K. Priedītis, V. Uiska, J. Mežaks, R. Plūme, L. Goba, L. Ozols un N. Austriņš.

Atklājot sēdi pr-dis A. Svenne iepazīstināja valdes locekļus ar Informācijas centra statūtu grozījumiem.

Informācijas centrs, kas savā laikā darbojās gandrīz vai privāti un kurā piedalījās tikai daži cilvēki, ar laiku pievienojās LNAK, bet vēlāk, gribēdams nostabilizēties uz plašākas bazes un sevī iekļaut pēc iespējas vairāk darbinieku, kļuva par latviešu organizāciju radītu informācijas organu. Informācijas centra statūtus apstiprināja organizāciju pārstāvju sanāksmē 1953. gada 12. aprīlī. Tā kā vairums latviešu organizāciju, kas šai 1953. g. sanāksmē izveidoja pie LNAK Informācijas centru, pēdējā laikā izrādījušas redzamu pasīvitāti attiecībā uz tā darbību un pastāvēšanu, tad IC vadība, saziņā ar DV KV kā organizāciju apspriedes pārstāvi, ierosināja lūgt LNAK valdi pieņemt un apstiprināt dažus IC statūtu grozījumus.

Noklausījusies IC vadītāja L. Gobas sīkākus paskaidrojumus un sēdes dalībnieku debates, valde nolēma pieņemt un apstiprināt sekojošus IC statūtu grozījumus: —

1. punktā „Kanadas latviešu organizācijas" vietā — „ieinteresētās Kanadas latviešu organizācijas."

Latviešu informācijas darba saskaņošanai Kanadā un nozīmīgu informācijas pasākumu kopējai veikšanai visas zemes mērogā, ieinteresētās Kanadas latviešu organizācijas izveido pie LNAK Informācijas centru, kas ir patstāvīgs savā iekšējā darbībā. Par ieinteresētām atzīstamas tās latviešu organizācijas, biedrības, kopas un draudzes, kas aktīvi piedalās informācijas darbā: a) sūtot savus pārstāvjus Informācijas centram, b) atbalstot informācijas darbu ar līdzekļiem un c) organizācijas, pie kurām pastāv informācijas daļas.

5. punktu, pēc kura agrāk IC vadītāju un locekļus ievēlēja organizāciju pārstāvju apspriedē, grozīja sekojoši:

„Informācijas centra vadītāju aizklāti balsojot ievēl LNAK padome savā gadskārtējā sesijā. Kandidātus IC locekļu amatiem izrauga ieinteresētās latviešu organizācijas Kanadā, kurus IC vad. tad ieteic LNAK valdei apstiprināt. Par centra vadītāju vai locekļiem var ievēlēt arī ārpus organizācijām esošās personas."

Šie noteikumu grozījumi stājas spēkā līdz ar LNAK valdes un DV KV kā organizāciju sanāksmju pārstāves apstiprinājumu.

IC vadītājs L. Goba tālāk paskaidroja par jauno Baigā gada izdevumu, kas būs apmēram 44 lapaspušu biezs, un kura izdošanā piedalās visas 3 Baltijas tautas. Jauno izdevumu domāts izplatīt par 10c gabalā. Katrai tautībai šis izdevums izmaksā apmēram $300. LNAK valde nolēma aizdot $100 šīs summas daļējai segšanai. Financiālu atbalstu solījusi arī DV KV. Baigais gads iznāks 10.000 eksemplāros.

Sēdes dalībnieki noklausījās arī Savstarpējās sadarbības līgas pārstāvja ziņojumu par līgas darbu. Šinī vasarā iecerēts sarīkot izbraukumu etnisko grupu tuvināšanai. Domāts arī par diskusiju vakara rīkošanu. Līgas vadība pārrunājusi arī pārspīlēti augsto muitu sainīšiem uz valstīm aiz dzelzs aizkara, bet ne pie kāda reāla atzinuma nav varējusi nākt.

Sakarā ar paredzēto Kanadas mācītāju viesošanos Padomju Savienībā, līgas vadība nolēmusi lūgt atsevišķas tautas iesniegt savu deportēto mācītāju sarakstus, ko nodos tālāk Kanadas baznīcai.

Domāts arī par demonstrācijām Krievijas valdības pārstāvju eventuālas viesošanās gadījumā Kanadā.

LNAK valde nolēma nodot padomes locekļiem rakstveida nobalsošanai jautājumu par LNAK piedalīšanos BPLA. Otrs balsojamais jautājums ir, vai LNAK būtu jāpaliek pie sava līdzšinējā viedokļa BPLA lietā, t. i. prasīt nepārskaitīi valdes locekļu skaitā un atsevišķu zemju balsu daudzumu noteikt proporcionāli tur dzīvojošo latviešu skaitam. Nobalsošana jāizdara līdz 15. jūlijam.

Biroja vadītājs J. Kalns ziņoja, ka vēl aizvien nav atrasti vietnieki no LNAK pārstāvju pienākumiem atteikušamies V. Andrejsonam Hamiltonā un mācītājam K. Avotiņam Vankuverā.

Līdz šim organizācijām izsūtīti 98 apkārtraksti ar informāciju par mainītajām dalības maksām un iesūtamajiem dalībnieku sarakstiem, bet tikai nedaudzas organizācijas reaģējušas.

Dalības naudu, tāpat kā līdz šim, atlaidīs studentiem, invalidiem, materiālās grūtībās nonākušiem un tautiešiem vecākiem par 65 gadiem.

No LNAK biroja darba ģimenes apstākļu dēļ līdz turpmākam aizgājusi E. Gūtmane.

LNAK pārstāvei Pavalstniecības komitejā A. Kopmanei par palīdzi apstiprināja L. Krastu.

Par LNAK pārstāvi pie Savstarpējās sadarbības līgas apstiprināja N. Austriņu.

Pie Sarkanās spalvas (Red Feather) LNAK pārstāvēt lūgs igaunieti O. Riisnu no Baltiešu sieviešu padomes.

Uz Apspiesto tautu asamblejas sesiju jūnija beigās LNAK arī šoreiz sūtīs K. Tanni.

Sekojot pagājušo gadu tradicijai, LNAK šogad dāvāja Montreālas latviešu skolas sekmīgākajam skolēnam latviešu dzeju antoloģiju Dzīvā dzeja un Toronto Sestdienas skolas absolventiem — 2 eksemplārus Raibā vasara.

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

MĪLESTĪBA UN NAIDS

Mīlestība un naids ir māsas. Tās kopā dzīvo arī trimdā. Tās abas noglāsta pat mūsu lielāko dzejnieku un mākslinieku pieres.

Ja meklējam, kurš latvietis trimdā visvairāk līdzinājas Kronvaldu Atim tautas atmodas laikmetā, tad mūsu skats visilgāk apstājas pie dzejnieka Andreja Eglīša. Cīņā par Latvijas atbrīvošanu no komūnisma jūga Andrejs Eglītis ir visspēcīgākais saucējs, modinātājs un vadītājs. Viņam nepatīk iet pa notikumu pēdām un tās iztulkot, bet viņa cīnītāja vērtība ir tā, ka viņam patīk iet tālu priekšā sabiedriskai domai un izsaukt notikumus vai arī nojaust un paredzēt nākamos notikumus. Šādi tautas darbinieki parasti reizē ir cildināti un apkaroti, bet nekad ap viņiem nav mēma vienaldzība.

Kopš Staļina nobeigšanās, Andrejs Eglītis nemitīgi lauzis agrākos trimdinieku cīņas elkus, meklējis un saucis jaunus cīņas ieročus un jaunus cīnītājus.

Augstu vilni Andrejs Eglītis uzsita savā Austrālijas ceļojumā. Tur viņš, riskēdams ar savu prestīžu trimdiniekos, izteica tik pārdrošas domas un tālejošus secinājumus par notikumiem Latvijā un Sibirijas vergu nometnēs, ka viņš ne tikai radīja dziļu psīcholoģisku lūzumu trimdiniekos, bet vienā otrā latvietī radīja sašutumu, kura spilgtākais izpaudums bija kāda DV apvienības priekšnieka izsaukšanās: „Ko mēs esam izdarījuši! Esam ataicinājuši komūnistu aģentu!"

Nosaukt komūnistu nāvīgi ienīsto Andreju Eglīti par komūnistu aģentu ir absurds, kas nespēj aizskart dzejnieku. Šo vārdu vispareizākā jēga ir tā, ka daudzi latviešu trimdinieki nav sagatavoti Kremļa jaunajai taktikai, ar miermīlīgiem līdzekļiem piekrāpt un iekarot brīvo pasauli. Šo epizodu Saturns pieminēja 28. marta rakstā Vai aizvesto saraksti jāsaplēš?, tikai tādēļ, lai vērstu Latvijas sūtņu un organizāciju vadītāju uzmanību uz jauno problēmu, kas ne tikai rietumu valstsvīriem ir jāatrisina, bet arī latviešu diplomātiem, politiķiem un sabiedriskiem vadītājiem.

Ir jānožēlo, ka šo epizodu izmanto Andreja Eglīša apkarotāji, lai radītu kādas aizdomas pret Andreju Eglīti. Var nepiekrist un kritizēt Andreja Eglīša domas, kas aizskrējušas daudziem priekšā, bet nevar celt neslavu komūnisma nāvīgākam ienaidniekam latviešu sabiedrībā.

Kas to dara, citējot še minētos DV Austrālijā vārdus, tas alojas patiesībā. Bet tikpat nepareiza ir tā rīcība, kas meklē izdibināt minētā DV apvienības priekšnieka vārdu, lai pret to vērstos ar barzdību par dzejnieka aizskaršanu. Vaina ir meklējama Kremlī, kas arī mūsu dvēselē un kaujas līnijās ar velnišķu viltību tausta vājās vietas.

Uz barikādēm — vairāk kā jebkad!

Saturns.

Jaunatnes salidojums Piesaulē

1. r. ni kr.: ALAs kult. daļas vad. J. Kadilis, zvēr. adv. J. Šmidts, Trimdas draudzes māc. A. Galiņš, prāv. Kullītis, draudzes pr-ks A. Ļūla, pr-ka vietn. B. Skulte. 2. r.: Līga Feldmane, L. Lejiņa, L. Feldmane, aktieris V. Streips, pulc. pr-ce Rasma Birzgale, aktieris Reinis Birzgalis, aktrise Ance Rozīte un rež. J. Lejiņš. 3. rindā: Dzintars Lauris, K. Grīnbergs un Dainis Lauris. Foto V. Grāvītis

Ilgi plānotais Bostonas Trimdas draudzes jaunatnes pulciņa 2. un 3. jūnija jaunatnes salidojums draudzes saimniecībā Piesaulē bija pulcinājis 139 jauniešus un prāvu skaitu no vecākās paaudzes pārstāvju. Salidojuma mērķis — atzīmēt Tautas atmodas laikmeta 100 gadus. Virstemats: Dievam, tautai, tēvzemei.

Salidojumu ar īsu svētbrīdi atklāja prāv. J. Kullītis, sveicinot dalībniekus no arch. T. Grīnberga un ev.-lut. baznīcas virsvaldes. Vēl sveicināja ALA's Kultūras daļas vad. J. Kadilis, Trimdas draudzes pr-ks A. Ļūla, draudzes jaun. pulc. pr-ce Rasma Birzgale u. c.

Māc. A. Galiņš referātā par nacionālo ideju un nacionālismu trimdā norādīja, ka pēdējie 100 gadi no mūsu tautas tūkstošgadu vēsturē bijuši nozīmīgākie nacionālo ideju un pašapziņas attīstībā. Un šodien pasaulē vairāk kā jebkad valda nacionālā ideja un tautu censšanās pēc brīvības. Tāpat kā atmodas laikā, arī šodien katra tauta daudz gaida no savas inteliģences. Tāpēc, jaunieši, iegūstiet iespējami labāku izglītību, esiet lojāli šīs zemes pilsoņi, bet neaizmirstiet, ka cilvēka misija un dziļākā būtība saistās ar savu tautu. Neaizejiet no tās un nerimstiet cīnīties par Latvijas brīvību un neatkarību.

Prāv. J. Kullītis, referējot par baznīcas vadību Tautas atmodas laikmetā un tagad, uzsvēra, ka toreiz baznīca atradās vācu muižniecības iespaidā, kas apslāpēja katru nacionālo domu un centienu, bet tagad ev.-lut. baznīcai ir sinodāli-episkopāla vadība, ko ievēl pati tauta un tāpēc baznīcas vadība ir sekmīgā kopsolī ar latviešu tautas centieniem un mērķiem.

Par latviešu teātra idejiskajiem centieniem un tagadni runāja rež. J. Lejiņš, izsmeļoši rādīdams, ka latv. teātra idejiskie centieni jau no pašiem pirmsākumiem bijuši tādi paši, kā tagad: sekmīgi veikt teātra uzdevumus — izcelt un slavēt labo, bet pelt un kritizēt slikto. Referenta domu saskaņīgi apstiprināja aktieņu Ances Rozītes un Valfrīda Streipa deklamētie atmodas laikmeta un vēlākā laika rakstnieku dzejdarbi un Reiņa Birzgaļa nolasītā Alant Viļa „Poem par kulšen."

Vakarā pie ugunskura bija jaunatnes sniegtās tautas dejas un dziesmas, kam sekoja saviesīga dzīve.

Salidojuma otro dienu ievadīja ALA's Kultūras daļas vad. J. Kadilis referāts par tautas atmodas sākumiem un tagadējo laiku, norādīdams uz dažu nepietami nenozīmīgi vārdi un darbi (citēja Kr. Barona vārdus „Mazs avots kalnā spēj izraisīt lielus un pasaulē iespaidīgus notikumus." Tāpēc arī tagad nav jāzaudē ticība, ka Latvija atkal reiz būs brīva, ja vien latviešu jaunatne paliks uzticīga Atmodas laikmeta idejām un centieniem.

Referātā par tautas atmodu un tautas rakstiem zvēr. adv. J. Šmidts ar daudziem pārliecinošiem piemēriem pierādīja atšķirības starp latviešiem u. c., īpaši slavu tautām, uzsvērdams, ka mūsu liktenis glabājas tieši mūsu tautas nosvērtā raksturā un ka mūs sargā gudra dzīves ziņa, tautas labie tikumi un Dievs.

Salidojumu noslēdza prāv. J. Kullīša un draudzes māc. A. Galiņa vadītais dievkalpojums, kurā prāvesta teiktie līdzības vārdi par pazudušo dēlu dziļi un neaizmirstami iegūlās klausītāju sirdīs. Tā plašā salidojuma saime atgriezās mājās garīgi daudz bagātāka un [illegible] darbam un kalpošanai savai tautai un tēvzemei.

TRIMDAS JAUNATNE DISKUSIJU KRUSTUGUNĪS

VECIE UN JAUNIE IZTIRZĀ ČETRAS SVARĪGAS PROBLĒMAS

1. un 2. jūnijā Indiānāpolē (Ind.) pulcējās ALJAs jaunatnes vadītāji no Čikāgas, Auroras, Filadelfijas un Indiānāpoles, kopā 26 dalībnieki, lai noklausītos referātus un apspriestu problēmas, kas nodarbina kā vecāko paaudzi, tā arī trimdas jaunatni.

Īpatnējākais pasākums risinājās konferences pēdējā dienā: pie vienas diskusiju galda tikās vecākās paaudzes redzami darbinieki: Dr. Valija Ozoliņa, inž. A. Lācis, mag. iur. K. Vanags un bij. Indiānāpoles latv. biedr. priekšs. Briedis ar jaunatnes vadītājiem — ALJAs priekšsēdi Konstantīnu Sventecki, ALJAs pr-ža v. V. Muižnieku, ALJAs sekr. Z. Kārkliņu un jaun. vad. Annu Muktepāveli, kā arī „paneļa" veidā, ko lietpratīgi vadīja jurists K. Vanags, balstoties galvenokārt uz presē publicētiem rakstiem par trimdas jaunatni, apspriestu 4 galvenās problēmas, kas skar jauno audzi.

ATTIEKSMES AR VECĀKIEM

Kā ievadu tajā, diskusiju vadītājs K. Vanags citēja izvilkumus no rakstiem presē:

1) „Jaunie domā, ka vecie ir muļķi. Vecie zina, ka jaunie ir muļķi." (Dr. A. Karpa raksts).

2) „Jaunatne atrodas konfliktā ar vecāko paaudzi. Bet tā ir dabiska un veselīga parādība. Paaudžu cīņa neļauj iemigt. (Laimonis Zondbergs, ALJAs Jaun. sacensībā godalgots darbs).

3) „Vecā paaudze,ietinusies savu tradiciju un sasniegumu čaulā, savus centienus un sasniegumus atzīst par vienīgi pareiziem un nostājas pret visu, kas tos apdraud. No draudošā sastinguma glābj un pasargā jaunā paaudze, kuras centieni vecajiem nepatīk. Tā rodas neizbēgama uzskatu dažādība. Tas nes sevī sadursmju dīgļus, bet tie ir dabiski!" (prof. Dr. K. Kundziņš „Mūsu trimdas jaun. vērtību krustceļos").

Pamatojoties uz augšminētiem citātiem, jurists Vanags „panelim" uzdeva jautājumus: Vai trimdas paaudžu konflikts turas dabiskā gultnē, vai trimdā tas nav kļuvis dziļāks, asāks, bīstamāks? Kā to nonivelēt? Kādos jautājumos (vai tikai sīkumos) parādās abu paaudžu ieskatu un izturēšanās dažādība?

Diskusiju vad. vispirms griezās pie Dr. Ozoliņas, kura šajos jautājumos ir eksperte (skolotāja, ģimenes māte, ārste). Cilvēks nav izņēmums no dabas, viņš ir kā putns ligzdā... Jaunieši sadalās divi daļās: draiskulīgo un pasīvo grupās. Uzmanība pievēršama draiskulīgo grupai, tā ātrāk izveidojas... Jādibina konsultācijas institūts. Šādā garā bira jautājumi un nāca atbildes. Pirmajā problēmā K. Vanags atzina sekojošo:

Reizē ar garīgo briedumu, jauniešu tieksmes pēc pastāvības ir dabiskas. Vecākiem pakāpeniski, pēc vecuma un brieduma, jādod tiem lielāka brīvība, tomēr sekojot, lai jaunieši šo brīvību neizlieto sev par ļaunu, mātēm un tēviem jauniešu audzināšanā jāsaskaņo sava rīcība. Jāievēro mazbērnu audzināšana, pieaugušiem jauniešiem savi vecāki arvienu jāieskata par tuvākiem padomdevējiem. Kārtojot domstarpības ģimenē, vecākiem arvien jāpatur sava audzinātāja stāja, jāatturas no nepārdomātiem izteicieniem un rīcības. Ieteicams dibināt konsultācijas institūtu un pašiem vecākiem arī garīgi augt līdzi jauniešiem.

Šim atzinumam vienprātīgi pievienojās kā jaunie, tā arī vecie disputa dalībnieki.

AUDZINĀŠANA

Sākot iztirzāt šo problēmu, K. Vanags lasīja citātus no Dr. Karpa, M. Celma un prof. L. Šulca rakstiem un lekcijām. Pēc tam atkal uzdeva jautājumus: Vai un kā brīvā audzināšana ietekmē arī latviešu trimdas jaunatni ASV? Vai cēloņi jaunatnes stājas pagrimšanai ir ekonomiski, nenormālie ģimenes apstākļi, abu vecāku nodarbība, vai arī garīgo interešu trūkums, un kā pret to cīnīties?

Pēc garākām debatēm, kurās izteicās K. Sventeckis, V. Muižnieks, K. Briedis, A. Lācis u. c. sekoja šāds atzinums:

Latviešu trimdas jaunatnes audzināšanā mājā, svētdienas skolās un organizācijās jāpatur eiropiskās uzvedības un kārtības normas, jāiepotē atbildības apziņa un cieņas izjūta pret vecāko audzi, kas ir dzīves pieredzes bagātāka. Visiem spēkiem veicināma un atbalstāma izglītība un kvalificētas arodprasmes iegūšana. Latviešu papildu skolās bērniem ir nepieciešama latviskas dzīves mācība vecumam atbilstošā izkārtojumā. Veicināms viss, kas celtu jauniešu garīgās intereses. Lielpilsētās, kur slidenākas tekas un izpriecas kārdinājumi lielāki, jauniešu pašdarbība vēl vairāk aktīvējama. Jāveicina latviešu grāmatu lasīšana un ģimenēm iekārtojami labi latviešu grāmatu galdi. Patlaban mūsu trimdas jaunatnē nav īpaši manāma izlaidība vai citas kādas izteiktas negātīvas parādības.

ASIMILĀCIJA

Jaunatne pamet latvisko, amerikānizējas, asimilējas. Latviešu kultūras dienās Ņujorkā 1956. g. februārī tika spriests, kā atrast pareizo ceļu un metodes, lai „augtu par amerikāņiem, reizē paliekot arī latviešiem", paturot latvisko morālo stāju un turpinot cīņu par Latviju.

Jautājumi: Vai mūsu trimdas jaunatnei jāaug par amerikāņiem, latviešiem vai ASV latviešiem? Vai tai jānovirzās no jāizceļ savas latviskās īpašības, tās visiem spēkiem izkopjot un saglabājot? Vai latvietības apziņa jaunatni nepasargā no apkārtnes ietekmēm? Kā jaunatnē uzturēt možu latviskumu?

Šini problēmā iepazīstināja ar Dr. phil. N. Vīksniņa domām (Bostona, 56. g. maijā): „Mūsu jaunatnes stāvoklis ir traģisks. Viņu vecāki un latviešu sabiedrība grib to audzināt latviskajā pasaulē, bet trimdas zemes skolas un sabiedrība to rauj uz savu pusi. Pretstati ir lieli. Pie tam demokrātiskai iekārtai ir liela tieksme uz nivelēšanu. Atšķirties no masas nav viegli. Tā izveidojas divas kultūras vides, un mūsu jaunatnei jālaipo starp abām... Atmodas laikmets māca, ka neliela ideālistu saujiņa, ja vien tā tic saviem ideāliem un neatlaidīgi strādā, ietekmē sabiedrību un tautu."

Pēc debatēm, kurās savas domas izteica: V. Muižnieks, K. Sventeckis, A. Lācis, A. Muktepāvela u. c., sekoja atzinums:

Jaunatnei jāpatur sava pozitīvā latviskā stāja, kas ir labākās bruņas pret svešās vides ļaunajām ietekmēm. Organizācijām jārūpējas, lai jaunieši izkoptu savu „es" un neizplēnētu miljonu masā. Jābūt modriem pret asimilāciju, jo apdraudējums jau jūtams. Atbildība gulstas uz vecākiem. Ģimenēs mazajiem bērniem dodams ieskats latviskajā pasaulē. Latviešu zinātniekiem un izcilākiem kultūras darbiniekiem trimdā pienācis pēdējais laiks meklēt ceļu uz jauniešu sirdīm. Ieteicamas latviešu jaunatnes nometnes.

PASĪVITĀTE SABIEDRISKĀ DARBĀ

Tās ietvaros iepazīstināja ar plkv. K. Lobes domām, ka jaunatne ir pasīva mūsu trimdas sabiedriskajā dzīvē utt., kā arī ar M. Celma rakstu, kurā teikts: „Esmu aicinājis jaunatni palīgā latviešu skolu darbos, gan uzmeklējot bērnu vecākus, skubinot tos sūtīt bērnus skolās, gan nākt pašiem talkā latviešu skolu darbā", utt.

Jautājumi: Vai trimdas latviešu jaunatnei trūkst ideoloģijas? Vai tās tieksmes nav seklas? Vai tās pasīvitātei trimdas sab. dzīvē ir vispārējs vai lokāls raksturs? Vai jaunatne inerta Latvijas centienos? Kādi ir cēloņi, kas jādara, lai tos novērstu?

Atzinums: Jaunatnes pasīvitātei vietējā sabiedriskajā dzīvē tikai lokāls raksturs. Pārmetumi par pasīvitāti nav dibināti, jaunatne vairāk dara — mazāk runā. Tās aktīvizēšanas atslēga meklējama vietējos sabiedriskajos darbiniekos — vecākās paaudzes darbiniekiem jāizrauga sev vietnieki. Latviešu trimdas jaunatnes pašdarbība ASV iet augšup ar redzamu tieksmi paplašināties. Vadītājiem darbiniekiem uz vietām jāveltī lielāka vērība tam, lai jaunatnes dzīves aktīvizēšana ietu arī dziļumā.

Diskusiju beidzot, katrs runātājs atvadījās ar ceļa vārdiem, kas visumā izrietēja no atzinumiem. Kad V. Muižnieks slēdza ALJAs vadītāju konferenci, Indiānāpoles latviešu biedrības nama telpās pacilāti un apņēmīgi izskanēja Nevis slinkojot un pūstot. Pie sienas bija Latvijas valsts ģerbonis, uz kuru vērsās daudzi acu pāri, zem tā stikla skapjos glabājās latviešu grāmatas, kas ies tautā. Vecā un jaunā paaudze šķīrās sapratušies.

Hugo Atoms

Latviešu studentu kongress Minneapolē

Latviešu studentu lielākie centri brīvajā pasaulē ir Ņujorkā, Bostonā, Čikāgā, Mineapolē (ASV), Toronto, Montreālā (Kanadā), Bonnā, Minsterē (Vācijā), Luvernā (Beļģijā) u. c. Mazākas latviešu studentu grupiņas ir gandrīz vai ikvienā zemē. Visu latviešu studējošo saimi brīvajā pasaulē apvieno un vada Latviešu studentu centrālā savienība (LSCS), kuras prezidija priekšsēdis ir A. Kalns (46 Rivercourt Blvd., Toronto, Ont., Kanadā).

Šogad LSCS atzīmēs savu 10-to darbības gadu. Savienība nodibinājās 1946. gada 27. septembrī Eslingenā (Vācijā). Sākotnēji kā Vācijas latviešu studentu apvienības LSCS darbs ir izpaudies galvenokārt trīs virzienos: piešķirot atmaksājamas stipendijas, aktīvizējot latviešu studentu kopības apziņu un koordinējot latviešu studentu līdzdarbību un pārstāvību latviešu organizācijās, kā arī baltiešu un internacionālās studentu apvienībās. Ar sabiedrības atbalstu it īpaši sekmīgs ir izvērties Stipendiju fonda darbs. LSCS 10 gados sasaukusi 15 kongresus, kas notikuši Eslingenā, Minchenē, Heidelbergā, Vircburgā, Hamburgā, Pinebergā, Imbshauzenā (Vācijā), Ņujorkā, Bostonā (ASV) un Toronto (Kanadā). Jubilejas gada kongresu, kas pēc skaita būs 16-tais, LSCS uzdevumā rīko Minesotas universitātes Latviešu studentu klubs Mineāpoles pilsētā (ASV) no 30. augusta līdz 3. septembrim. Bez kongresa darba gaitas sarīkojumam ir izplānota daudzpusīga programma ar referātiem, jauno mākslinieku darbu skati, sporta spēlēm un balli. Kongresa organizācijas rīcības komitejas valdes pr-dis ir J. Blūmentāls, vietn. J. Sproģis, sekr. R. Tone, loc. R. Drone, I. Krasts, I. Sarma, J. Stankēvičs. Informācija pieprasāma J. Blūmentālam, 714 14 Ave, S.E., Mineapolis, ASV.

A. K.

Savienotās VALSTIS

ŅUJORKĀ

● Latviešu baptistu dziesmu diena 3. jūnijā Riversaidas baznīcā bija pulcējusi ap 750 apmeklētāju no Ņujorkas un tuvākās apkārtnes. Dievkalpojumu plašajā baznīcā vadīja mācītāji A. Eglītis no Ņujorkas un E. Spīgulis no Bostonas. Korī piedalījās ap 100 dziedātāju. Diriģēja E. Baštiks, H. Karlsons, E. Ķeris un E. Bonaparts. Programmā bija Melngaiļa, Vītola, Baštika un lielo mūzikas meistaru darbi. Sākot ar 1950. g. šādas dziesmu dienas latviešu baptisti sarīko ik gadus dažādos baptistu centros ASV austrumu piekrastē.

BOSTONĀ

● LU Akadēmisko vienību savienības Bostonas kopa savos gadskārtējos darba svētkos 9. jūnijā pasniedza Bostonas latviešu skolai elektrotechnisku Latvijas uzskatāmības karti. Šis mācības līdzeklis apvieno ģeografisko mācību ar rotaļu prieku. Kartē ir visas Latvijas pilsētas, upes, ezeri un citas ievērojamākās vietas - bez nosaukumiem. Meklējot attiecīgo vietu, pieskaroties pareizai podziņai — rodas kontakts un gaismas signāls apstiprina pareizību. Palielā karte rūpīgi izstrādāta (ing. chem. Kalnāja un dēla roku darbs) pēc cand. mat. J. Kažas meta. Kopas vēlēšanās: lai šī karte mestu tiltu atpakaļ pāri jūrām uz to zemi, ko gan bērni paši nav redzējuši vai arī neatcerās, bet kas joprojām mums ir spēka avots. Lai karte būtu viens no līdzekļiem bezkompromisa cīņā par latviešu cietoksni — latviešu skolu — latviešu valodas un tradiciju saglabāšanai.

Visā savā pastāvēšanas laikā vienības ir centušās veidot savu dzīvi darbiem, ieskatot to par galveno latviešu studentu tradiciju. Vienību saukļi: Darbs ceļ vīru, Vīrs un vārds, Zinātnei, darbam, brīvībai, tēvzemei, Ar darbu atpakaļ pie tautas un zemes, to skaidri rakstu-tauro. Bostonas kopā apvienoti: Austrums, Ausma, Līdums, Ziemelis un Auseklis. Kopas vecākais Dr. ing. P. B. Skulte.

Pagājušā gadā kopa nosūtīja Augusdorfas ģimnazijai fizikas kabineta aparātus. Darba svētku ideja ir — vienībnieku pašu darbs.

Šī 25 gadi vecā tradicija ir atdzimusi arī trimdā. To vēstīja teicējs P. Neibergs Bostonas latviešu skolas noslēguma aktā, kur pārzinis Liepkalns saņēma dāvinājumu — elektrotechnisko karti.

Z. K.

KLĪVLENDĀ

● 3. jūnijā Klīvlendas ev.-lut. dr. svētdienas skola noslēdza savu 6. mācības gadu. Īsu svētbrīdi noturēja mācītājs J. Kugrēns. Skolas priekšniece L. Ūdre pēc īsas uzrunas pasniedza piemiņai katram beigušajam piemērotu grāmatu. Skolu beidza 15 skolēni. Draudzes priekšnieks A. Bunga apsveica audzēkņus un katras grupas centīgākam skolēnam pasniedza pa grāmatai. Sirsnīgus pateicības vārdus skolotājiem veltīja skolas padomes loceklis Smiltārs. No vecāku puses katram skolotājam pasniedza pa vērtīgai grāmatai, bet skolēni — krāšņus ziedus.

Skola, noslēdzot mācības periodu, katru gadu ir atcerējusies kādu rakstnieku. Šī gada noslēgums bija veltīts K. Skalbes piemiņai. Vairāki skolēni pa posmiem attēloja K. Skalbes dzīvi. Pēc tam gan kopkorī, gan atsevišķi nodeklamēja atsevišķus dzejoļus.

Lielu prieku, īpaši mazajiem, sagādāja Skalbes pasakas Sarkangalvītes drāmatizējuma uzvedums.

Otrās grupas skolēni braši nodejoja arī pāris tautas deju.

Pēc vakariņām sekoja rotaļas un dejas. Bija apmierināti skolotāji un bērni, bet jo vairāk vecāki par redzēto un dzirdēto.

● Pēc vairākām apspriedēm un pārrunām, Klīvlendā nodibinājās Klīvlendas latviešu organizāciju sadarbības centrs (KLOSC), kas varētu runāt un uzstāties visu šejienes latviešu vārdā, kā arī veikt darbus, kas nav pa spēkam atsevišķām organizācijām.

Nākošo pusgadu KLOSC vadīs ev.-lut. Miera draudzes priekšnieks A. Heinsons.

TAKOMĀ

● Takomas Latviešu jaunatnes pulciņa rīkoto radio 1. raidījumu, pēc radio stacijas konstatējuma, noklausījās apm. 40.000 personu Vašingtonas valstī un Britu Kolumbijā Kanadā. Rīkotāji saņēmuši labas atsauksmes un mudinājumus līdzīgus raidījumus turpināt.

TLJP izkārtojis radio pusstundu, kurai programmu sastādījis Gunārs Āboliņš, lai latviešu klausītājus iepriecinātu ar mūsu tautas dziesmām un amerikāņus iepazīstinātu ar latviešu tautas vēsturi un mocekļu gaitām komūnistu jūgā, to veltot 14. jūnijā aizvesto brāļu un māsu piemiņai.

Programmu pārraidīs KMO stacija 14. jūnijā no plkst. 7.00 līdz 7.30 vakarā, viļņa garums 1360, tajā atskaņos Sepes un Žebranskas solo dziesmas, Zuikas, Ramata un Reitera koru iedziedātās latviešu tautas dziesmas.

Tautieši lūgti iesūtīt raidītājā atsauksmes, ierosinājumus, kritiku un izteikt savus vēlējumus, jo ar to rīkotāji varēs vadīties nākotnē un radio stacija, iespējams, pazeminās raidījumu maksu. Stacijas adrese ir KMO, Tacoma, Wash., U.S.A.

Līdzīgus raidījumus būtu iespējams rīkot biežāk, ja Sietlas un Takomas, kā arī pārējie Vašingtonas valsts latvieši vēlētos ziedot apm. 25 centus mēnesī no ģimenes, tā pašī radot sev iespēju vismaz reizi mēnesī, svētdienu pēcpusdienās, noklausīties jaunieskaņotos latviešu skaņdarbus, jo ļoti reti šo nomaļo rietumu piekrastes stūri apmeklē mūsu mākslinieki. Šos raidījumus būtu iespējams sniegt latviešu valodā, ja būtu nodrošināts noteikts skaits atbalstītāju (abonentu), kuri jau var pieteikties un iesūtīt savus ziedojumus radio stacijai.

Kad pulksteņu meistars pērk auto

CEĻA VĀRDI

Gaidas ir virkne, kas savieno visus mūsu priekus.

*

Bailes palielina mūsu ciešanas, tāpat kā vēlmes vairo mūsu prieku.

*

Ja es zinātu, ka man var būt kas noderīgs, bet kaitīgs manai ģimenei, es to izmestu no sava prāta. Ja es zinātu kaut ko, kas derīgs manai ģimenei, bet kaitīgs manai tēvzemei, es to censtos aizmirst. Ja es zinātu kaut ko, kas derīgs manai tēvzemei, bet kaitīgs cilvēcei, es to atzītu par noziegumu.

Monteskjö

Dr. agr. J. Zariņš

JĀŅU SIERS

Jāņu siers pieder pie tā sauktās skāba piena sieru grupas.

Šie sieri, izcelsmes ziņā, ir visvecākie un to pagatavošana jau bija pazīstama seniem sīriešiem, ēģiptiešiem un mesopotāmiešiem Arabijas pussalā vēl šodien gatavo šo pirmatnējo sieru, ko arabi sauc par sibu. Ēģiptē līdzīgu sieru sauc par chiusa.

Senie romieši jau klasiskajā laikmetā pazina t. s. cascavalio — zirgu sieru, kas vēl šodien ļoti izplatīts Italijā, Spānijā un Ziemeļafrikā. Viduslaikos Bavārijas mūki sāka ražot t. s. Schmelzkäse, Bierkaese, Kraeuterkäse, Kümmelkäse. Pēdējais ir brālis mūsu Jāņu sieram.

Kad latvieši sākuši ražot Jāņu sieru, nav zināms. Bet ir ziņas, ka senie latvieši ar Jāņu sieriem jau tirgojušies apm. 1.000 gadus pirms Kristus dzimšanas. Sierus tie iemainījuši pret drēbēm, ieročiem u. c. no arabiem un foinīkiešiem.

Latviešu nacionālā Jāņu siera pagatavošana, ar nelieliem novirzieniem, ir šāda:

Pienu karsē katlā, pastāvīgi maisot. Pienam pieber labi sadrupinātu skābu biezpienu. Rūpīgi maisa un turpina karsēt, kamēr piens sarec un sāk atdalīties sūkalas. Tad sierekli izlej uz ūdenī jeb sūkalās saslapinātas drēbes un ļauj notecēt sūkalām. Kad sūkalas ir atdalījušās, siereklim piemaisa vajadzīgās garšvielas, ķimenes, olas, sāli, cukuru, krējumu, sabrūninātu kausētu sviestu u. c. Sierekli izņem no drēbes, ieliek māla bļodā un ar koka karoti pamatīgi izmaisa, kamēr rodas vienveidīga masa. Pēc maisīšanas sierekli ieliek atpakaļ sālsūdenī vai sūkalās samērcētā drēbē un liek zem spiedes vai liek virsū svaru. Pēc apmēram stundas sieriņu izņem no pirmās drēbes un ieliek sausā drēbē, kurai stūrus siera vidū sasien ar auklīņu. Drēbei jābūt tā izveidotai, lai siera vidū iznāktu apaļš ripulis — seno latviešu saules simbols un krokas uz ārpusi, lai izveidotu saules starus. Latvijā par garšīgāko uzskatīja siera viduci, — saules simbolu. — to parasti deva mīļākam cilvēkam. Tautas dziesma uzsver, ka katrs pats sev ir mīļākais, tāpēc: „Šim stūrītis, tam stūrītis, man pašam vidučītis."

Sierus parasti uzglabā vēsā vietā. Ilgākai uzglabāšanai tos iemērc parafīnā. Latvijā Jāņu sieru uzglabāja arī labības graudos, bet tad tie kļuva cieti un bija derīgi vienīgi cepšanai.

Otrs paņēmiens ir t. s. vidzemnieku un latgaliešu pagatavošanas veids:

1 litru ūdens un 5 litri salda piena samaisa un ļauj uzvārīties katliņā. Tad pieliek biezpienu, kas stāvējis siltā telpā apmēram 6 dienas. Pienu lēni karsē, kamēr tas sāk atsūkalāties. Siera masu izņem no katla, piemaisa sakultas olas, krējumu, ķimenes, sāli un citas garšvielas. Maisot ieteicams sierekli otrreiz uzsildīt, lai siers neiznāktu drupans. Silda lēnām, ieliekot sūkalās. Pēc tam iesien drēbē un uzliek slogu. Uz 6 litriem piena un ūdens maisījuma ņem 2-3 mārciņas biezpiena, 3 olas, 4 ēdamkarotes sviesta, 1 tasi saldā krējuma un ķimenes un sāli.

Kurzemnieki un zemgalieši bieži lieto citu Jāņu siera pagatavošanas veidu, kas ir bavāriešu Kochkäse atvasinājums. Šim sieram lieto biezpienu, kas nogatavojies 10 dienas. Biezpienam gatavojoties, to izmaisa, lai nerastos pelējums. No baltā pelējuma nav jābaidās, tas ir labdabīgs, kas piedod sieram patīkamu garšu. Ja biezpiens stipri saskābis, tam pieliek mazliet zodā vai dažas tējkarotes nātrija hidroksīda.

Pēc nogatavošanās ņem 3 mārciņas gatavā biezpiena un samaļ gaļas mašīnā. Tad pievieno 4 ēdamkarotes sviesta, divas olas, 12 litru salda krējuma, sāli, ķimenes u. c. garšvielas. Pēc tam katliņā izkausē pusmārciņu sviesta un ieliek samaisīto siera masu. Tad lēnām vāra, kamēr masa kļūst vienveidīga un caurspīdīga. Gatavo siera masu izlej uz šķīvja, kas iepriekš ieziests ar sviestu vai taukiem.

Šo paņēmienu es esmu vēl vienkāršojis šādā veidā:

Biezpienu nogatavina apmēram 10 dienas. Tas ir gatavs, ja jūtama amonjaka smaka. Tad katliņā ieliek pāris karotes sviesta un uz katrām desmit mārciņām biezpiena divas karotes siera kausējamo sāli, kas šeit Kanadā dabūjama visos piensaimniecības piederumu veikalos. Kad biezpiens sāk kust, pievieno olas, ķimenes, krējumu un sāli. Ieteicams olas un citas garšvielas samalt kopā ar biezpienu un pamatīgi izmaisīt. Kad siers izkusis, ļauj apmēram 10 minūtes karst,nesasniedzot vārīšanās punktu, ieteicamākā temperatūra ir 170-175 gradi F (65-75 gradi C). Gatavo masu var liet dažādās formās. Šo paņēmienu esmu ievedis Kanadā, bet, par nožēlošanu, piekrišana kanadiešos ir ļoti vāja.

Tā vietā Kanadā vairāk ciena cascavalio — kas ir Jāņu siers bez ķimenēm. Šo sieru pagatavo pudeļu un vālīšu veidā, lai varētu pakārt pie griestiem. Šo sieru ciena italieši un rumāņi. To gatavo ļoti sālītu pēc dienvidnieku gaumes, kas latviešiem ne visai garšo.

Beigās došu dažus norādījumus tiem, kas vēlās Jāņu dienā paši pagatavot Jāņu sieru. Tie, kas sieru vēlās pagatavot pēc vidzemnieku un latgaliešu paņēmiena, lai pērk biezpienu tirgū, bet ne veikalos, kur tas pagatavots no pasterizēta piena un dod drupanu Jāņu sieru. Nekādā ziņā nelietot homogenizētu pienu.

Pagatavojot pēc kurzemnieku un zemgaliešu paņēmiena var lietot katru biezpienu, izņemot to, kam uzraksts Creame cittage cheese. Arī šinī gadījumā jālieto nehomogenizēts piens.

JAUNIEŠU IESVĒTE BOSTONAS DRAUDZĒS

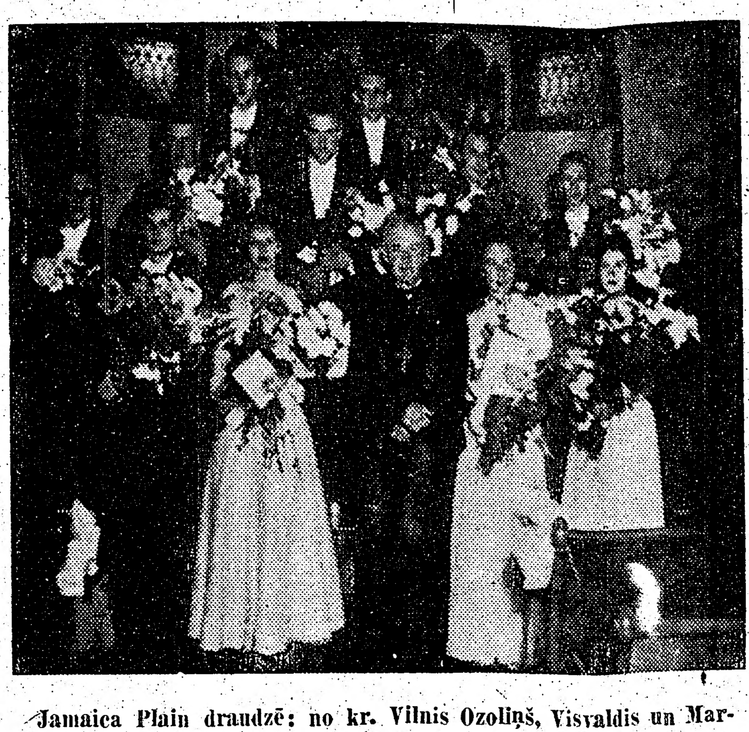

Jamaica Plain draudzē: no kr. Vilnis Ozoliņš, Visvaldis un Marģeris Ķimeņi, Benita Mikarta, Edvards Krellis, Juris Me[illegible]s, māc. Zelmers, Ilmārs Bērziņš, Andris Miķelsons, Regīna St[illegible], Jānis Ķēnigs un Rūta Vīksniņa.

Trīsvienības draudzē: Austris Krūza, Valdis Ķiršis, māc. Graudiņš, Alma Ozoliņa un Monika Bromīte Foto V. Grāvītis

„SPOKU PADOME" VAVĀ

Makšķernieku sezonai sākoties, Vavas apkārtnes ezeri vēl ilgu laiku nebija tīri no ledus segu. Laiks pieturējās neparasti vēss un jau tā nedaudzie atlidojušie strazdi dabūja labi izsalties. Kādu rītu uz ielas atrasta nobeigusies lapsa. Daži teica, ka tas esot aiz ilgām pēc pavasara.

Līdz ar meteoroloģiskiem apstākļiem, mainās arī cilvēku garastāvoklis, pat laikrakstos sāka parādīties pavisam nepavasarīgas ziņas un raksti. Tā Sault Ste. Marie (salsināti saka un arī raksta „Soo") dienas laikraksts, kuru ieskata par labi informētu provinces laikrakstu, pirmdien, 7. maijā pirmajā lapaspusē rakstīja, ka kāds priesteris izteicies, ka „spoku padome" (phantom council) esot ņēm[illegible] šīs pilsētas administrāciju.

Citi nosauca šo ziņu par fantastisku, bet pilsētas prefekts piezīmēja, ka viņam ir gan zināmi daži komūnistu simpatizētāji, bet tāds paziņojums viņu pārsteidzot...

Katram mākonītim ir sidraba maliņa, un tā arī pie mums pirms dažām dienām iestājies pavasaris. Kā daba, tā cilvēki panākt nokavēto. Parādās zāliņa un kokiem pumpuri. Ledus pazudis un makšķernieki steidz no ezera uz ezeru, neklēdami labās zivis, jo līdaku pasugas šeit daudz neciena, nerunājot nemaz par asareļiem. Ir daudz un dažādu krāsu „trautu". Kur nevar piekļūt ar mašīnu vai kājām, lidmašīna noved uz tā skaistajiem ezeriem, kur, cik makšķerē — tik zivju. Šāds izbrauciens maksā ap $15.00 no personas. Bet tomēr nav iespējams visus šos ezerus un ezeriņus apmeklēt, kaut vai tikai tuvākā apkārtnē — tik daudz to ir.

Vietējo, jau tā milzīgo dzelzsrūdas raktuvi paplašinās ar virszemes „rakšanu", kas atradīsies ap 6 jūdzes no Vavas. Sākta ceļa būve, un sākumā uz kausētavu rūdu transportēs ar milzu dīzeļa mašīnām, bet projektā paredzēts dzelzceļš, ko būvēs A.C.R. Un ja tā, tad jau būs vajadzīgi arī jauni strādnieki. Vava aug!

A. P., Vavā.

LATVIJAS SOCIĀLDEMOKRATU TRAĢĒDIJA

Bruno Kalniņš: „Latvijas sociāldemokratijas 50 gadi, LSASP Ārzemju komitejas 1956. g. izdevums

VIII

Autors par „brīvības un neatkarības posmu" ieskata tikai laikmetu no 1920. — 1934. gadam ... it kā tā saucamā „Ulmaņa diktātūra" vairs nebūtu bijusi brīvajā Latvijā, un viņš šo posmu piekabina vācu un krievu okupācijām, apzīmējot šo laikmetu par „diktātūru un okupāciju" laiku. Ja nu autors bijušo 1905. gada revolūcionāru ieskata par briesmīgu diktātoru, tad viņš taču tomēr bija neatkarīgās Latvijas diktātors, un vienkārša loģika prasītu šo laikmetu, kam nav nekā kopīga ar vācu vai krievu okupācijām, izdalīt kaut vai atsevišķā grāmatas posmā. Tāpēc jādomā, ka autoru būs ietekmējusi komūnistu propagandas iemīļotā teze, ka Latvija nekad patstāvīga valsts nav bijusi, bet to valdījuši kādi tur ārzemju imperiālisti... Krieviem tas vajadzīgs, lai attaisnotu savu brīvās Latvijas okupāciju, bet kāpēc tas vajadzīgs Bruno Kalniņam?

Nevar atzīt arī to, ka „brīvības un neatkarības posmu ievadīja 1920. g. Satversmes sapulces vēlēšanas", jo, kā Amerikas Savienoto Valstu patstāvība sākās ar „neatkarības deklarāciju," tāpat arī neatkarīgā Latvija sākās ar savu proklamēšanas dienu, jau 1918. gada 18. novembrī. Kāpēc autors šo laikmetu svītro no brīvās Latvijas vēstures? Bez brīvības cīņām taču nekāda Satversmes sapulce nebūtu varējusi sanākt...

Satversmes sapulces vēlēšanās „LSDSP ieguva 274.877, jeb 38,7% no visām balsīm, pie kam 76,8% no tām savāca uz laukiem", kas liecina, ka pilsētu proletāriāts nemaz tik sirdīgi partiju nav atbalstījis, bet tā savus panākumus guvusi uz citu elementu lēses, jo „65% karavīru nobalsoja par sociāldemokratu kandidātu sarakstu."

„No 152 Satversmes sapulces deputātiem 58 bija sociāldemokrati." Cik pārsteidzoši nedemokratiski autors vēl tagad var domāt, kad zvērējis mūžīgu uzticību demokratijas idejai, liecina viņa sūdzēšanās, ka sociāldemokratu partija bija Latvijas lielākā partija un tās frakcijai pienācās prezidenta vieta Satversmes sapulcē... tomēr pilsoniskais vairākums noraidīja J. Raiņa kandidātūru, ievēlot toreizējo zemnieku savienības pārstāvi J. Čaksti, kaut gan sociāldemokratus Satv. sapulces prezidijā pārstāvēja vicepriekšsēdis A. Petrevics un sekretārs R. Ivanovs, vēlākais ilggadīgais valsts kontrolieris." Kā tas būtu savienojams ar īstas demokratijas ideju, ja 58 deputātiem būtu bijis vairāk svara par atlikušajiem 94 deputātiem? Pie demokratiskas iekārtas taču jāvalda ne mazākumam, bet gan vairākumam, vienīgi t. s. „tautas demokratijās" tas ir citādi, jo tās savu pastāvēšanu balsta uz mazākuma uzkundzēšanos par tautas vairākumu. Autors taču nebūs gribējis nostāties uz šī pseidodemokratisko ideju viedokļa? Bez tam, kā jau agrāk pats autors atzina, J. Rainim bija gan dezjnieka dāvanas, bet viņš nebija nekāds labs runātājs un, būtu jāpiemetina, nebūt nebija arī izcils politiķis, kāpēc s.-d. kandidāts nevarēja mēroties ar Satv. sap. vairākuma kandidātu...

Laikam, vadoties ar savu vēlētāju lauciniecisko sastāvu, s.-d. visu savu propagandu Satv. sap. laikā vērsa uz lauksaimniecības problēmām, prasot „bezmaksas atsavināt muižnieku un baznīcu zemi un sadalīt to bezzemniekiem... uz individuāliem vai kooperātīviem pamatiem." Kā zināms, arī Krievijas kolchozus sauc par lauksaimniecības kooperātīvām saimniecībām un arī atlikusī augšminētā deklarācijas daļa lielā mērā atgādina t. l. Krievijas boļševizēto zemnieku ķeršanas paņēmienus, kas gan Latvijas brīvvalstī nekur, ja nemaldos, neīstenojās, jo neviens šāda veida kooperātīvs nebija radies.

Raksturīgi, ka „ar šiem 1920. gada lēmumiem partija bija radikāli grozījusi savus 1905. g. ieskatus zemes jautājumā (atmetusi pretošanos muižu dalīšanai, Ref.) un izšķīrusies par jaunsaimnieku sīksaimniecībām", lai gan tas tieši runāja pretim marksisma pamatdomai, un ar lielu steigu s.-d. steidzās, lai „1921. gada notikušās Zemes ierīcības komiteju vēlēšanās," kas „deva ap 80% locekļu no LSDSP biedriem vai piekritējiem", piekļūtu pie kara un revolūciju laikos noplicinātās Latvijas valsts palikušās lielākās vērtības — zemes dalīšanas ...

Soc.-dem. nav ko lepoties ar „sīvu cīņu satversmes un agrārā jautājumā," un arī ar to, ka „1922. g. 15. februārī galīgā veidā pieņemtā satversme ir viena no Eiropas visdemokratiskākajām satversmēm," pie kam, „lai novērstu varas koncentrāciju vienas personas rokās, sociāldemokratiem ar (tikai) 3 balsu vairākumu izdevās panākt, ka valsts prezidentu ievēl Saeima, noraidot plašākas varas piešķiršanu prezidentam tiešās vēlēšanās." Vai nav tā, ka tieši šī „supermodrenā satversme," kuŗu pa lielākai daļai „nošpikoja" no Veimāras republikas satversmes, vainojama, ka „demokratija labi nedarbojās" un pie varas bija jānāk autora tik lielā mērā ienīstam 1905. gada „sociāldemokratu atbalstītājam" un zemnieku vadonim Kārlim Ulmanim? Varbūt, ja mums būtu pretēji soc.-dem. vēlmei pieņemta mazāk moderna, bet vairāk dzīvē pārbaudīta satversme, norakstot to no lielo demokratiju satversmes ruļļiem, nebūtu bijis vajadzīgs K. Ulmanim nākt kā glābējam? Arī Vācijā šī pati satversme neaizkavēja Adolfu Hitleru nākt pie varas, pie tam satversmē paredzētā kārtībā, nepārkāpjot konstitūcijas noteikumus, sakarā ar ko viņš vienīgais no visiem pasaules diktātoriem varēja lepoties ar to, ka ieguvis tautas vairākuma balsis savai lietai pilnīgi parlamentārā ceļā!

Tā kā autors pasvītro, ka, „pieņemot 1922. g. satversmi, sociāldemokratiem bija izdevies reālizēt savas programmas politisko mērķu svarīgāko daļu," tad viņiem par kļūmīgo satversmi atbildības lielākā daļa arī jāuzkrauj pāša partijai, jo tagad, notecējušo gadu vēsturiskajā skatījumā, taču vairs neiztur nekādu kritiku autora jūsmošana par supermoderno satversmi, kas noveda pie „diktātūras" — kā vienīgās izejas...

Tāpat soc.-dem. nav ko lepoties ar likumu par slimo kasēm, jo šīs kases nav izgudrojuši viņi, bet gan viņu dedzīgākais pretinieks dzelzskanclers Bismarks Vācijā, kas ar tām tieši vēlējās izņemt vēju no savu soc.-dem. politiskajām burām. Kaut arī tas „tolaik bija viens no progresīvākajiem Eiropā", taču šī likuma iedzīvināšana atdūrās uz piemērotu lietpratēju trūkumu soc. dem. aprindās, kas, pārvaldot Tautas labklājības ministrijas birokratiju, bija galvenie atbildīgie par likuma kļūmīgu iedzīvināšanu. Slimo kasēs siltās vietās iekļuva nepiemēroti sagatavoti soc.-dem. birokrati un jaunie sov.-dem. ārsti bez labākām izredzēm praksē, tā nodrošinot sev visu varu visā slimo kasu pastāvēšanas laikā. Slimo kasēs, kurās vairāk bija soc.-dem., nebija tādas kārtības, kāda valdīja pilsoniskajās slimo kasēs, un šī s.-d. nekārtība atsaucās uz strādājošiem viņu dzīves visgrūtākajos brīžos...

Soli pa solim s. d., kas Latvijas valsti un tās valdību atzina „par tik, par cik", rezervējoties kādai nezināmai nostājai nākotnē, sāka apzināties, ka politiskās partijas uzdevums ir nodarboties arī ar konstruktīvu politisku darbu, un „partijas konferencē 1920. gada 16. maijā nolēma: ...panākt šīs prasības izvešanu Satv. sapulcē, neatsakoties, ja apstākļi to prasa, no sociāldemokratijas līdzdalības valdībā... ja sociāldemokratiem tajā būtu nodrošināts noteicējs iespaids." Atkal s. d. nostājās uz sava „mazākuma demokratijas" viedokļa un prasa lietās, kas viņiem nebūt nepienāktos prasīt, ja tie būtu īsti demokrati... Nav tāpēc jābrīnās, ka neviena cita Satv. sapulces partija nevarēja ar šādiem s. d. principiem samierināties, un paši s. d. ir vienīgie vainīgie, ja tiem tai laikā nezdevās „kreisās valdības" dibināšana, bet „atkal nodibinājās jauna K. Ulmaņa zemnieku savienības — labā spārna un centra koalicijas valdība," jo politika nu reiz ir „iespējamā māksla," bet ne dogmatika... Velti tie gaužas, ka „neraugoties uz to, ka sociāldemokrati reprezentēja 39% vēlētāju un bija jaunās valsts lielākā partija, tai tomēr nedeva iespēju piedalīties jaunās valsts vadībā." Vai ar 39 procentiem balsu nebūtu par daudz prasīts?

(Turpinājums sekos)

Ar vienu roku dod, ar otru ņem atpakaļ

EDGARA ARDENSA KOMĒDIJA

2. turpinājums

Rita. Ak, nepārspīlē nu! Kas nu es par saules staru! Un, taisnību sakot, pašreiz arī īsti nezinu, ko tev atbildēt. Un vai maz ar to tā jāsteidzas? Nav jāaizmirst, ka esmu arī atkarīga no Raitvūdes kundzes, kura mani — es nemaz negribu lielīties — ieskata gandrīz kā savu meitu... (Abi turpina klusu sarunāties).

Džeks (beidzis ēst, noslauka ar roku muti). Tātad tu, Džān', mani sauc par muļķi, ko?

Jānis. Neesmu tevi tā saucis!

Džeks. (neklausīdamies). Vai tu esi aizmirsis, kas es tev esmu?

Jānis. Nu?

Džeks. Es esmu tavs boss, saproti?

Jānis. Mans boss ir Džimmijs, tas ar tām spožām vaŗa pogām un sarkano kamzolu. Tu pats to labi zini.

Džeks. Nerunā niekus. Džimmijs ir big boss — lielais boss, bet es atkal esmu tev mazāks boss. Redzi, Džāni, tu esi visu laiku dzīvojis tur tai savā nieka zemē un līdz šim neko lielu vēl neesi še iepazinies ar mūsu smalko dzīves veidu. Un vispārīgi tur, viņā pusē, jūs esat palikuši tālu mums pakaļ: ne jūs tur esat redzējuši elektrību, nedz zināt, kas ir petroleja. Jūs pat angļu valodas neprotat. Droši vien, kad tu še iebrauci, tu muti vien iepleti aiz brīnumiem, ko tu te atradi priekšā. Un kā arī ne? Piemēram, palūk tepat! (Pieceļas un pieiet pie durvīm pa kreisi pie elektriskā kontakta): tu nospied vienu pogu (izslēdz gaismu) — tumšs kā ellē!...

Rita (iesaucas). Krast, es kliegšu!

Krasts. Bet neesmu tev pat pieskāries, Rita (kas, kad gaisma vēlāk uzdegta, liekas būt arī taisnība).

Džeks. Tu nospied otru pogu (viņš ieslēdz gaismu): gaišs kā krogū! (Džeks uzvaroši smej). Atkārtosim to vēlreiz: Tu nospied vienu pogu (izslēdz gaismu) — tumšs kā ellē!... (Durvis pa kreisi negaidot atdarās un Džeks, nepaguvis ieslēgt gaismu, tiek pastumts sāņus. Ienāk Raitvūdes kundze ar Džimmiju).

Raitvūdes kundze. Jā, kāpēc te ir tumšs kā ellē? Ko tas nozīmē? Kas te notiek?

Alma. Vai dieviņ', — cienīgā, pati cienīgā!

Krasts. Ko viņš nedod gaismu!

Jānis. Džimmijs un pati cienīgā ar'! (slēpdams produktus, kaut ko tumsā apgāž, kas nokrīt uz grīdas un saplīst). Traka būšana, kur tas maizes klaips aizvēlās! Ieraudzīs vēl!

Džeks. O, mādām, I'm sorry! Excuse me! Piedodiet! (Gaisma atkal iedegas).

Raitvūdes kundze. Bet saki, viens cilvēks, ko jūs visi te pa tumsu darījāt? (Brīdi klusums). Jautā jel tu, Džimmij. Man viņi neatbild.

Džimmijs. Jā, vai tad jūs te nedzirdat? Kundze noteikti vēlas zināt, ko jūs te visi tumsā darījāt?

Džeks. Redziet, mādām, lieta tāda. Es nācu Džānim aizrādīt, ka viņš šodien nav izsukājis kaķiem spalvu. Bet tā kā viņš pašreiz slepeni ēda desu un kartupeļus, tad, lai es neredzētu, ko viņš ēd, viņš tūlīt izslēdza apgaismošanu, par ko tie abi tur kaktā (rādīdams uz Krastu un Ritu) bija visai pateicīgi.

Jānis. Viņš pats izslēdza gaismu!

Alma. Melo tā, ka melnās ausis kust!

Krasts. Viņš mums demonstrēja šejienes kultūras pārākumu.

Rita. Un es pat kliedzu.

Džimmijs. Klausies, Džek, kaķu sukāšana ir tavs džābs. Bez tam esmu novērojis, ka tu, Džek, nemazgā kaķu piena bļodiņas katru dienu.

Džeks. Es jau liku Džānim to darīt, bet viņš, slinķis, atkal to aizmirsis.

Džimmijs. Tas t e v jādara. Tu labi zini, kādus darbus kaķu asilā esmu uzdevis tev un kādus Džānim.

Džeks. Bet, mister Džimmij, man pēdējā laikā reimatisms iemeties labās rokas īkšķī, un tāpēc es lūdzu Džāni mani aizvietot, bet viņš negrib klausīt.

Džimmijs (uz Jāni). Nu, ja tā tās lietas, un tavs pienākums, Džān', ir Džeku aizvietot, kamēr viņš atkal kļūst vesels un darba spējīgs un, kā tas te pieņemts, tev tagad ik dienas jāstrādā dažas virsstundas, protams, bez maksas, jo mums līgumā tas nav paredzēts. Bez tam iegaumē, ka jāsukā kaķiem ne tikai tā spalva, kas viņiem uz muguras, bet arī tā, kas atrodas uz vēdera.

Raitvūdes kundze (uzmanīgi aplūkojusi galdu). Man tomēr liekas, ka Džekam būs taisnība tai tumsas lietā. Paskataities vien, kas tur uz galda: maizes rieceni, vārīts kartupelis, desas ādas utt. Tas viss liecina, ka patiešām tikušas ieturētas nelegālas vakariņas, kā to Džeks atstāstīja. Un tā tad tai maisā, ko tu, Džāni, pirmīt nesi, nebija vis veci zābaki, kā tu man teici, bet veikalā pirkti produkti! Saki tagad man pats, vai tas ir godīgi, tā melot savai darba un maizes devējai tieši acīs?

Jānis. Bet, cienītā kundze, es taču tos produktus nopirku veikalā pats par savu naudu.

Raitvūdes kundze. Klausies, Džāni, ko es tev teikšu, un tas zīmēsies ne uz tevi vien, bet vispārīgi uz jums, jaunienācējiem, kas vēl nepazīstat labākas pasaules dzīves veida ...Un es lūgtu arī tevi, Alma, uz brīdi pārtraukt to kamzolīšu izlabošanu un mani uzklausīt (Alma noliek lāpāmo un pieceļas; Jānis jau visu laiku stāv kājās). Nē nē, paliec vien sēdam, un arī tu, Džān', vari apsēsties, jo te ir demokratiska zeme, un visi cilvēki, kā bagātie, tā nabagie, ir vienādi likuma priekšā. Te nav tā, kā tur pie jums, kur vienkāršajam cilvēkam kunga priekšā jāstāv kājās vai, dāmu uz ielas ieraugot, jārauj nost cepure no galvas, uz kuras var gadīties, ka nav pat neviena mata... Kas attiecas uz tiem produktiem, tad vispārīgi man nav nekas pretī, ja cilvēki ēd, bet tikai jāievēro tas, ka m a n ā namā cilvēki ēd noteiktos laikos un noteiktās vietās. Bet kā tu dari, Džāni? un tas tikpat labi zīmējas arī uz tevi, Alma, — jūs abi, kas jau reiz paēduši, kā nākas, mūsu virtuvē, sarīkojat slepeni še vēl otras vakariņas! Jā, sakait, mīļie ļautiņi, ko tas nozīmē, kāpēc? Vai tad jūs neesat jau pietiekami pieēduši pie mana galda? Vai uz mana galda neatrodas vienmēr ēdamā pārpilnam un vai jūs tur, Vācijas bada nometnēs nīkdami, dabūjāt vairāk? Nē, manā namā kalpotāji vienmēr ir tikuši labi baroti. Paskatiet, piemēra dēļ, kaut uz šo te pašu Džeku — spīd un pūš vien no labklājības (Džeks izgāž krūtis). Bet jūs abi tā rīkodamies, darāt man kaunu: ļaudis apkārtnē sāks vēl melst, ka esmu skopa un nedodu cilvēkam paēst. (Vērsdamās vairāk pret Džimmiju). Ko teiks mana kaimiņiene kņaze Čavčavadze, kuŗai arī pieder naftas urbtuves še Teksasā, gan ne tik ienesīgas kā manējās, un kura arī pieņēmusi dažus DP savā kalpībā? Viņa pati gan nav nekāda dzimusi kņaziene, tikai vēlāk ar savu bagātību noprecēja to panīkušo gruzīņu kņazu. Ko domās par mani arī misters Čārlijs, kaut arī viņam nav pārāk daudz reālas dzīves jēgas un teikšanas?... Un, taisnību sakot, man būtu arī gluži vienalga, ko saka viens vai otrs, bet es daudz nemelošu, ja teikšu, ka man no dabas ir žēlīga sirds un nervi, un bieži vien es izjūtu gandrīz vai fiziskas sāpes dvēselē, ja lasu avīzēs vai redzu savām acīm, cik pasaulē daudz nelaimīgu un paklīdušu dzīvu radību, kas cieš... (Pēkšņi it kā nokaunējusies par tādu sentimentālitāti, uz Jāni). Jā, ko es nācu? Saki, Džān,' vai tu vēl arvien veltīgi dzen pēdas tam mūsu Čārlijam?

Jānis. Kādam Čārlijam?

Raitvūdes kundze. Ne jau nu Čārlijam Ivninga kungam. Es domāju kaķi, kam arī vārdā Čārlijs un kurš aizgāja prom no šejienes jau labu laiku atpakaļ.

Jānis (vientiesīgi). Viņš jau neaizgāja labprātīgi, bet uz jūsu vēlēšanos, madam.

Raitvūdes kundze. Kā tu to zini?... Nu, vienalga, bet tā ka tu viņu man dabū atpakaļ! Saproti?

Jānis. Līdz šim ik dienas esmu izstaigājis krustām šķērsām visas malu malas, lūkojot pēc viņa, bet viss velti. Vienu dien' pat tik tālu aizmaldījos, ka pats ceļu atpakaļ uz māju vairs nezināju.

Raitvūdes kundze. Redzu, ka tad jau nekas cits neatliks, kā izsludināt avīzēs, ar tūkstoš dolaru atlīdzību atradējam.

Jānis. Nu, par tādu naudu jau gan pazudušais drīz pārradīsies mājā, ja vien vēl tas dzīvs.

Raitvūdes kundze. Nepriecājies vis, Džāni! Uz tevi tā prēmija neattiecas. Kaķu aprūpe pieder pie tava parastā darba un par to tu jau saņem mēneša algu. Tik daudz nu par to... (Krastam, kas visu laiku palicis sēžam, Ritai stāvot viņa tuvumā). Bet jums, jaunais cilvēks, es gan ieteiktu apskatīties citur kur: viņa (zīmējoties uz Ritu) nav domāta jums.

Krasts. Ko jūs gribat ar to teikt, misis Raitvūd?

(Turpinājums sekos)

Humānitāro zinātņu darbinieku rosība trimdā

Amerikas latviešu humānitāro zinātņu asociācijā 1955. g. pēdējā ceturksnī par kārtējiem biedriem uzņemti: prof. Dr. P. Stracs, J. Krēsliņš, J. V. Celinskis, M. A., mag. hist. U. Ģērmanis, doc. mag. iur. B. Ābers, mag.iur. R. Veidemanis, mag. hist. A. Gailīte, bet par **biedriem**: V. Vīksna, B. A. un T. Puisāns, B. A.

1956. g. par kārtējiem biedriem uzņemti: prof. Dr. phil. E. Šturms, prof. Dr. phil. St. Ladusāns, mag. iur. A. Rumpēters, mag. hist. R. Miķelsons, mag. iur. B. Čevers, mag. iur. A. Rozentāls, A. Blimbergs, M. A., pulkv. A. Plensners, mag phil. M. Bukšs, A. Ozols, bet par **biedru** I. Šterns.

Asociācijas kārtējā biedra un biedra maksa ir $0,50 mēnesī, juridiskām personās $20,00 gadā. Mūža biedra maksājums ir $500.00. No dalībnieku maksām atbrīvoti visi dalībnieki, kas dzīvo ārpus Amerikas, dalībnieki, kas vecāki par 64 gadiem, un aktīvie studenti; ja no vienas ģimenes vairāki asociācijas dalībnieki, tad dalībnieka maksu maksā tikai viens.

Valde izraudzījusi **statūtu komisiju**, kurā ietelp prof. Dr. iur. L. Šulcs un sekciju vadītāji. Komisijas uzdevums sagatavot asociācijas inkorporāciju, pārbaudīt un saskaņot statūtu grozījumu un papildinājumu ierosinājumus, saskaņot sekciju un dibinājumu darbības noteikumus.

Valodas un literātūras sekciju vada J. Bičolis, vadītāja vietnieks E. Raisters.

Vēstures sekciju — mag hist. V. Kalniņš, sekretārs J. Krēsliņš.

Bibliografijas sekciju vada M. Aspera, M. S., **filozofijas un psīcholoģijas sekciju** — Dr. phil. P. Norvilis, vadītāja vietnieks V. Klīve, M. A., sekretārs E. Kāpostiņš, M. A.

Valodas un literātūras sekcija sarīkojusi Ņujorkā divi referātu rītus: 22. janvārī J. Akurātera piemiņas rītu ar J. Bičoļa referātu un mākslinieces A. Šteinbergas deklamācijām; 4. martā 1955. g. latv. trimdas literātūras pārskatu ar E. Raistera, J. Kadiļa un J. Bičoļa referātiem.

Vēstures sekcija iekārtojusi zinātnisko konsultāciju latviešu studentiem, kas izraugās savām disertācijām un tezēm tematus par Latvijas politisko, tiesisko, saimniecības vai kultūras vēsturi. Par konsultantiem darbojas vēstures sekcijas locekļi: prof. D. A. Švābe, prof. Dr. E. Dunsdorfs un doc. B. Ābers.

Bibliografijas sekcija pabeigusi 1955. g. latviešu trimdas bibliografijas sastādīšanu. Bibliografijas rediģēšanu uzņēmies Dr. B. Jēgers. Izdevums iznāks š. g. rudenī.

Filozofijas un psīcholoģijas sekcija sarīkojusi Ņujorkā 26. febr. referātu rītu, kurā referējuši: Dr. phil. Drillis (Latviešu praktiskās psīcholoģijas 30 gadi) un Dr. phil. P. Norvilis (Psīchologu pētījumi par iecelotājiem).

Sekcija izstrādājusi projektu latv. trimdas dzīves psīcholoģisko u. c. problēmu pētījumiem. Projekta ietvaros veikti arī priekšdarbi sistēmatiskai materiālu vākšanai. Izstrādātas aptaujas lapas, kuras izsūtīs sadalei šīs vasaras vidū.

Sakarā ar ierosinājumu dibināt asociācijā **paidagoģijas sekciju**, valde lūdz visus dalībniekus, kas vēlētos piedalīties šai sekcijā ,paziņot to ar rakstu valdei.

Amerikas latviešu humānitāro zinātņu asociācijas rakstu krājums iznāks š. g. septembrī. Virsredaktors: prof. Dr. phil. J. Siliņš, redakcijas kollēģija: Dr. phil. P. Norvilis, mag. hist. V. Kalniņš, J. Bičolis.

Saturā: Prof. Dr. phil. **A. Spekke.** Jaunas vēsmas baltu tautu senvēsturē. — Prof. phil. **K. Straubergs.** Svētie meži. — Prof. Dr. phil. **E. Blese.** Latviešu refleksīvo verbu kultūrvēsturiskie un kultūrpsicholoģiskie pamati. — prof. Dr. phil. **K. Kārkliņš.** Dievs latviešu tautas tradicijās. — Prof. Dr. phil. **P. Ķiļķauka.** Aigu jeb Aigajas jūra. — Doc. Dr. phil. **H. Biezais.** 17. g. s. latviešu valodas un kultūras pieminekļi. — Dr. phil. **B. Jēgers.** Vēl divi nepazīstami Jura Mancela dzejoļi. — Mag. hist. **V. Biļķiņš.** Baltu tautu valstu un valdnieku apzīmējumi 13. g. s. tekstos. — Bez tam rakstu krājumā būs prof. Dr. phil. P. Jurevičs, prof. Dr. phil. J. Siliņa, Dr. phil. R. Drillja, Dr. phil. P. Norvilja, mag. hist. V. Kalniņa, J. Bičoļa u. c. raksti.

Rakstu krājuma apjoms būs 10 iespiedloksnes un tas maksās subskribentiem $ 2.00, bet brīvā tirgū $3.00.

Subskribentus lūdz pieteikties līdz š. g. 15. jūlijam, reizē iemaksājot $2.00 asociācijas valdei (Dr. P. Norvilis, 1988 Davidson Ave., New York 53, N. Y.). HSA

Edvarts Tūters

CIEŠANU LAIKĀ

(14. jūnija atceroties)

Rotājas saule un zvaigznes,
bet ne še — nē uz zemes;
Ticīgo tumsa te valda;
dvēslī plēš ienaida lemess.

Debesu malās it visās
tagad tik nopūtas staigā;
Vienu žņaudz aziāts niknais,
otram spļauj priesteris vaigā.

Verdzības ēnā riet dienas,
verdzība neriet — tā paliek;
Valdnieki, sanāksmēs spožās,
nebeidz šo laikmetu slavēt.

Dvēseļu dumpis, kā zibens,
uzliesmo pamalē baigā;
„Pacieties, pacieties, brāli" —
liekuļi bubinot staigā.

Verdzības ēnā riet dienas,
bet es vēl ticībā turos;
Pēdējais vārds pieder Dievam, —
pie Viņa un krusta turos!

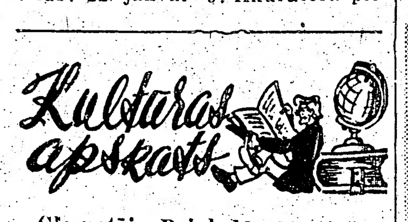

Gleznotājs Reinholds Kalniņš 2. jūnijā atgriezās Ņujorkā no Eiropas ceļojuma. Viņš izbrauca uz turieni janvāra vidū. Kalniņš sarīkojis septiņas izstādes un pārdevis vairākas gleznas. No Zviedrijas K. devies uz Parīzi, Šveici un Francijas dienvidiem, kur ilgāku laiku nodarbojies ar gleznošanu. Par latviešu gleznotājiem Zviedrijā Kalniņš zināja pastāstīt, ka grafiķis Niklavs Strunke patlaban izbraucis uz Itāliju, kur pavadīšot ilgāku laiku. Rūdolfs Kronbergs Zviedrijā ieguvis popularitāti — viņš saņemot daudz pasūtinājumu gleznot portretus. Kāda zviedru firma ieguvusi tiesības izdot viņa darbus pastkartēs.

R. Kalniņš tagad gatavojas savai izstādei, kas notiks Čotokvas kūrvietā, N.Y., no 1.-14. jūlijam. Kalniņš atvēris mākslas galeriju, kurā pašlaik notiek V. Avena akvareļu izstāde. Nākošā gada rudenī Kalniņš paredzējis atkal izbraukt uz Eiropu.

LAILA VITTAUDA
beigusi Simmons kolledžu Bostonā ar B. S. gradu ķīmijā. Studijas turpinās Pensilvenijas universitātē, strādājot par asistenti. Viņa ir korporācijas Gundega locekle.
Foto V. Grāvītis

LABI NOSTĀDĪTA SKOLA

V. Riekstiņas un V. Treimaņa baleta un mūzikas skolas audzēkņi Čikāgā rāda savus sasniegumus

Publikas kādreiz ir pamaz tādos sarīkojumos, kur uzstājas pieaugušie, bet mūsu skolu aktos un sarīkojumos gan, paldies Dievam, publikas netrūkst, un tā ir laba zīme. Arī 2. jūnija vakarā Austīnas masoņu zālē visas vietas bija aizņemtas, jo, mācību gadam noslēdzoties, Čikāgas latviešu baleta un mūzikas skolu audzēkņi, kopā pavisam ap 45, sniedza plašu programmu gan klavieru un akordeona spēlē (V. Treimaņa klase), gan choreografijā (V. Riekstiņas klase).

Mūzikālajā daļā uzstājās ap 16 audzēkņu. Bija vērojama vingra spēles un diezgan precīza piesitienu technika, gan ar mazām kļūmītēm nošu lasīšanā vai pedālizācijā, kas viss ierakstāms lampu drudža kontā. Skaidrību mūzikālā izteiksmē un veiklu izpildījumu rādīja uzvarētāja televīzijā Alise Ladoga (klavieres), spēlējot S. Hellera Majestātisko etīdi un A. Duranda Valsi. Otrs uzvarētājs televīzijā Rolands Mišalovskis (akordeonists), ar V. Treimaņa aranžētām Tīgera medībām sniedza mākslinieciski un techniski skaistu priekšnesumu. Tāpat labi padevās akordeonistam Aigaram Tolkam P. Linkes Jāņtārpiņa idille. Vēl būtu pieminami šādi pianisti: Nils Kreņģelis, Māra Teša, Ilze Pētersone un Ieva Biķerniece.

Choreografiskajā daļā debitēja ap 30 meiteņu. Valērijas Riekstiņas studija Čikāgā ir pazīstama un iecienīta. Valērija Riekstiņa māca klasisko baletu. Tādā stilā arī gandrīz visa programma bija sastādīta. Visi priekšnesumi arī bija pašas studijas vadītājas sacerēti, izņemot Odilījas deju, un viņa pati zīmējusi arī kostīmu metus.

Bet skola vien jau tā ir, pie tam trimdas skola, tādēļ sarīkojumam jāpieiet ar saudzīgu mērauklu. Ja tie paši baleta soļi atkārtojās gandrīz vai katrā jaunāko audzēkņu grupu dejā, tad bija jādomā par mācību, ne publiska sarīkojuma programmu. Tas pats sakāms arī par tematiku. Mazās balerīnas, Baleta miniatūra, Saulaina noskaņa, Dejiska fantazija, Vasarīgā impresija u. c. dejas varētu arī tikpat labi apzīmēt: vingrinājums I, vingr. II, vingr. III u. t. t. Bet tā jau ir pati par sevi saprotama lieta, un šādiem skolu sarīkojumiem ir vairāk tāda nozīme, ka vecāki redz savus bērnus, koši krāsainos kostīmos ietērptus, uz skatuves un var papriecāties par katru pas pliè vai pirouette, ko tie izpilda. Vecāku priekā dalās arī citi, jo trimdas saime dažkārt tiek deklarēta kā viena ģimene. Tātad mēs šeit kopjam labas tradicijas. Un Valērijai Riekstiņai ir labi nostādīta skola. Tomēr priekšnesumos vareja vēlēties vēl ko labāku. Jaunākās audzēknes neturējās droši baleta kurpēs, šķita, ka tādi speciāli apavi viņām vēl pavisam neierasti. Vēlami bija vairāk saskaņoti grupu dejojumi, dažas neizdevušās pozes dažviet (grupu dejās) liecināja, ka audzēknes stājušās publikas priekšā nesagatavotas. Tomēr dažus priekšnesumus redzējām arī ļoti labā izpildījumā (piem., Vasarīga impresija, izpildītājas: Māra Teša, Māra Caune, Māra Eriņa, Anita Reboka). Solo dejās piedalījās vecākās audzēknes, un par tām jau var runāt gandrīz tikpat kā par māksliniecēm. Ilze Pētersone skaisti izpildīja Illūziju, Sandra Ozoliņa viegli un gracīozi dejoja Odīliju (no Gulbja ezerar), jau diezgan tuvu klasiskajam baletam bija Vineta Reichā Koncertvalsī. Solistes mūs gandrīz vai pārsteidza ar gatavību baleta mākslā. Izteiksmīgi priekšnesumi, ideāla saskaņa technikā un ritmā. Raksturdeju Čigānieti izturētā stīlā sniedza Valda Zaļuma. Šīs dejas publikā uzņēma brāzmainiem aplausiem.

Programmu noslēdza V. Reichas, S. Ozoliņas un I. Pētersones ansambļa deja, kas arī publikā izraisīja dzīvu atsaucību. Valērijai Riekstiņai un Valdim Treimanim pasniedza daudz ziedu.

Lai mākslinieks vai mākslas paidagogs šeit varētu nodoties savam darbam un savas tautas vidū, tam laikam taču jābūt apveltītam ar lielu gara spēku, kas ignorē trimdas situāciju līdz ar visām sīkām intrigām, un kas neslēdz kompromisus ar sīkbodniekiem, kaut arī uzpircējs stājas ceļā ar nacionāliem saukļiem vai biedina ar elli.

Tas attiecināms arī uz Valēriju Riekstiņu un viņas baleta studiju, varbūt arī — ietiecams. **A. K.**

ĢIRTS SALNAIS. UGUNS AVOTI.

ROMĀNS. DAUGAVA. 1955. 714 LPP.

Ģirta Salnā trešais romāns nav gluži parasts notikums mūsu trimdas grāmatniecībā. Ja atceros fragmentu publicējumus, tad aplēšams, ka autors ap romānu strādājis 11 vai 12 gadus. Darba lielums redzams arī tīri ārēji — romānam ir 714 lappuses. Taisni šī romāna sacerēšanas laikā autors izstrādājis vienkāršu un vieglu izteiksmi, kas viņu paceļ mūsu veiklāko stāstītāju vidū. Romāns mūs aizved 30-to gadu sākumā Rīgā, kas mums tik mīļā un jaukā piemiņā, un rāda mūsu intelligences (ierēdņu, studentu, literātu) sadzīvi, dažkārt ar lielu mīlestību un veiksmi portretējot vēsturiskas personas (piemēram, dzejnieku E. Ādamsonu). Un arī tas nav maz, ka romāna ievirze nav satiriska, bet iztiek bez komiskā un traģiskā, neparprotami rādot vienkāršu (kaut naīvu) un veselīgu ētisku kodolu. Bez uzbāzības parādītā dzimtenes mīlestība un bez sevišķiem pārspīlējumiem tēlotā jauno mākslinieku tiekšanās izveidoties pilnskanīgās un patstāvīgās p e r s o n ī b ā s atklāj patiesas vērtības, kuru jēga nezūd. Domājams, ka lasītāji romānu lasīs ar prieku (tas lasās viegli), ar interesi (tas ir personu un samezglu bagāts) un jutīsies ieguvēji (jo tam ir pamatā gan atmiņu, gan vispārīgās vērtības). Nekādā ziņā autoram nevar liegt pateicību gan par lielo darbu pašu, gan par tā slīpējumu, tāpat kā nevar liegt, ka šis darbs dažā ziņā apliecina autora attīstību, gan stilu nogludinot, gan pieeju un pamatvērtības noskaidrojot. Bet...

Bet ikvienam dzejas darbam ir vajadzīgs arī tīri literārs vērtējums. Zināma lasītāju grupa, kaut liela tā nevar būt, vēlēsies, lai literāro darbu aplūko mūsu rakstniecības kopsakaros, prasot nevis, ko sasniedzis un paveicis autors, bet, ko ieguvusi mūsu rakstniecība. Rakstniecības prasības (kas gan neparādās nekā citādi, kā vien kritikas pārstāvētas) ir citādas nekā lasītāju prasības. Lasītāji ir vienas vai divu paaudžu grupa ar dažādu ārējo apstākļu nosacītām interesēm un vajadzībām, kuru starpā ir, piem., arī labas lasāmvielas vajadzība. Mūsu rakstniecība turpretī glabā un kondensē labāko no tā, kas sacerēts 100 gados, un meklē sev ceļu ne vienam vien nākotnes gadsimtam. Rakstniecība prasa vairāk, un, lai tajā pastāvētu, bieži vien nepietiek tikai ar jaukas vielas labu izstāstīšanu. Tādēļ atbildes abi vērtēšanas gadījumos var būt ļoti atšķirīgas. Tā tas ir arī šoreiz. Ļoti jaukais Salnā romāns, ko arī recenzents lasīja ar interesi un patiku, gandrīz no rokām neizlaizdams, mūsu rakstniecībai, diemžēl, nedod gandrīz nekā. Palūkosimies, kādēļ.

Izteiksme tādā pārbaudē ir izlaižamais lielums. Izteiksme ir svarīga autoram. Dzejā izteiksme ir tikai līdzeklis. Par stilu jārunā tikai tad, ja tas neveikls, neizkopts un kavē autora nodomus. Liekas, ka Salnā tagad vieglais, tikai dialogos izplūdušais stils viņa nodomiem noder it labi.

Literārai izvērtēšanai vispirms svarīga kompozicija. Lai gan arī kompozicija ir it kā mēchanisks līdzeklis, tomēr tikai ar vielas ierobežošanas, izolēšanas un sakārtošanas palīdzību autors iegūst iespēju atklāt sacerējumu apakšstrāvu, tā jēgas nesējus. Kompozicija ir prasme atteikties no visa, lai paturētu daļu, ko toties var skatīt perspektīvā un dziļumā. Dzīvība un māksla iemīt tikai robežās. Māksla sākas ar kompoziciju, ar mērķtiecīgu vielas izolēšanu, ar chaosa pārvarēšanu. Liriskajā dzejā rakstnieks var par kompoziciju arī nedomāt, ja viņš lieto tradicionālus kompozicijas veidolus vai pieņem tās robežas, līdz kurām sniedzas pārdzīvojuma uzliesmojuma gaisma. Rakstniecības plašākie izveidi (romāns, drāma) nevar iztikt ar šādiem jūtu uzliesmojumiem vien, tiem vajadzīga r a c i o n ā l i i z d o m ā t a un pārbaudīta kompozicija.

Īstais literāro darbu vērtēšanas objekts ir dzejas „apakšstrāva". Tā gluži nesedzas ne ar sacerējuma psīcholoģiskajiem atklājumiem (kaut psīcholoģiskā romānā tie izvirzās par galveno), ne ar darba filozofiskajām atziņām, ne ar dažkārt daudzināto darbu „idejisko pusi." Ir labāk tādēļ runāt par literārā darba j ē g u. Apakšstrāva ir visi šīs jēgas nesēji. Tā vai citādi, literārā darba jēga tomēr rodās domāšanā, rakstniekam racionāli risinot kādas problēmas un atrodot viennozīmīgu attieksmi pret kādām vērtībām. Autors var parādīt sacerējuma jēgu vairākos veidos. Viņš var to pateikt saviem vārdiem kā dialogos; viņš var to nepateikt nemaz, tad to atklāj tikai viss darbs pats, kurā visas redzamās daļas līdz ar to pārvērtušās par simboliem. Lielākie literātūras darbi parasti iet pēdējo ceļu, bet peļami nav arī divi vienkāršākie. Pilnīgi aizšifrētie literārie darbi arvien mulsinājuši kritiku, un tikai tā radies t. s. formālās kritikas pārpratums.

Literārais sacerējums iegūst jēgu tikai tad, ja autoram darba sacerēšanas dzinulis ir kāda problēma, kāds jautājums, kam viņš sākumā vēl īstas atbildes nezina. Lasītājs turpretī literārā darba jēgai piekļūst ar pārdzīvojuma palīdzību. Pārdzīvojums rada satricinājumu lasītāja dvēselē, un tā laikā kā brīnums atklājas tas, ko rakstnieks gribējis apliecināt. Vienu šīs norises paveidu Aristotelis nosauca par dvēseles katarzi(tīrīšanos). Bet ir arī daudzi citi veidi. Katrā ziņā ar mākslas darba jēgas atklāšanos pārdzīvojuma brīdī lasītāja dvēsele kļūst bagātāka. Ne patīkama lasīšana, ne intrigas radītās ziņkāres apmierināšana nevienu bagātāku nedara. Tik vienkārši galā var šķirt lasāmvielu no dzejas.

Ģirts Salnais šoreiz mums gribējis dāvāt tikai lasāmvielu.

*

Lai gan kompozicionālās iespējas romānos liekas bezgalīgas, patiesībā romānam ir tikai divi galvenie kompozicijas veidi. Vienkāršākā ir t. s. virknes kompozicija. Tā rodas, ja romānā ir tikai viena galvenā persona (vai personu pāris), kam katrā nodaļā liek atrasties jaunā situācijā un satikties ar citām blakus personām. Virknes kompozicija atgādina rotaļu, kurā viens dalībnieks griežas pēc kārtas pārī ar citiem. Otra iespējamā romāna kompozicija ir līdzīga drāmas kompozicijai. Visas personas ir vienādi svarīgas un nepieciešamas. Tās ieved darbībā jau ļoti straujā sākuma posmā, tās visas piedalās vienas situācijas veidošanā, kas turpmāk sarežģījas un tad pēkšņi atrisinās ar katastrofu pašās beigās. Romāns atšķiras no drāmas ar to, ka tas var apvienot arī vairākus personu samezglus, kas darbības laikā tomēr saplūst vienā, tā ka katastrofa tos atrisina reizē. Visi citi romāna veidi ir tikai novirzes no šīm kompozicijas schēmām vai abu sajaukumi. Abas kompozicijas schēmas lieto, protams, arī latviešu romāns. Pēdējā laikā, piem., spilgts virknes kompozicijas romāns ir Anšlava Eglīša Es nebiju varonis un teicams drāmatiskās kompozicijas romāns Ritas Liepas Svešā vasara.

Salnā Uguns avotos viela sasviesta kopā nejauši, nav mērķtiecīgas vielas izlases, romāns ir bez kompozicijas un līdz ar to bez episkās darbības. Autors ir teicams personu raksturotājs, portretētājs. Personas, kuru vaibsti viņu saista, viņš steidzas uzzīmēt un ievietot romānā. Bet līdz romāna galam viņš par lielāko da[illegible] izdomājis, ko ar [illegible] vislabāk portretē[illegible] dzis Alģe, Erns Anders[illegible] pilnīgi ārpus darbības, arī pārējās personas ir labākajā gadījumā tikai drusku pabīdītas šurpu turpu. Romānā ir kādas 20 nozīmīgākas personas (ja par tādām skaita personas, kas rādītas vairāk nekā vienu reizi) un kādas 9 blakus personas, kas pilnīgi liekas.

Lasītājs apm. līdz romāna vidum gaida, vai kāda persona neizvirzīsies par galveno. Tas nenotiek. Autors apmīļo gan vienu, gan otru un steidzas atkal pie citām. 267 lappuses autors nodarbojas ar ekspoziciju — personu ievešanu romānā. Arī tad viņš nav vēl parādījis gluži visas. Bet tur, jau pāri romāna trešdaļai, viņš sāk rādīt personas otru reizi. Apmēram tur noskaidrojas, ka nav iekārtota neviena spilgtāka situācija, kam būtu kaut cik spraiguma un kas prasītos atrisinājuma. Ja lasītājs gaida, ka situācija izlobīsies no chaosa vēl tālāk, viņš pievīlas atkal. Autors ieved romānā vēl jaunas personas, un uzmanības izkliede kļūst vēl lielāka. Visas personas apvienotāja situācija nerodas līdz vēstījuma beigām. Romāns tātad īsteni nemaz nepaspēj sākties. Pēdējās 150 lappusēs autoram ir īstas mokas nobeigt to, kas nemaz nav sācies. No bezveidības iznirušās sejas atkrīt tajā atpakaļ, un lasītājs iemanto tikai savādu tukšuma sajūtu.

Labi pameklējot, var atklāt, ka personu starpā ir dažas, ar kurām autors b ū t u v a r ē j i s risināt divi patstāvīgus romānus. Romānā ir arī pavisam 3 nodaļas, kurās vismaz viena no personām neparredz kopsakaru, un tādēļ šīs nodaļas būtu varējušas derēt par darbības izraisītājām resp. sarežģījumu radītājām. Tās ir: 1. nod. (Andra Artuma un Līms, 21. nodaļa (Andra un Linards) un 39. nod. (Zīle — Sīma kundze — Ebbe). Ar šīm personām centrā bija iespējami divi romāni, abi ar mīlestības psīcholoģiju un abi ar vērtību konfliktu mīlestības un aroda pienākumu starpā. Taču šie aizmetņi vēlāk izšķīdināti lielā pulkā lieku personu un situācijas neizraisītu darbību. Citādi no vielas var izlobīt arī kriminālromānu, kurā varētu savienot tiklab krāpniekus, kā boļševiku agentus ar viņu ķērājiem — izlūkošanas virsniekiem. Romantiskais pavediens šim kriminālromānam būtu ņemams no otra cikla (Zīle — Sīma kundze — Ebbe). Visos trijos gadījumos lieki ir literāti (Ģiedris, Erns, Pola) un ierēdņi (Deksnis, Riekstkode).

Visas iespējas tagad romānā samestas kopā nu izmantota nav neviena. Mīlestības un laulības problēmatika atstāta nerisināta, boļševiki, protams, rīkojas pēc Maskavas norādījumiem, bet tos neiebīda darbībā situācijas, un arī kriminālistu darbi izriet tikai no viņu rakstura un savukārt vairs situācijas neietekmē.

(Nobeigums 8. lpp.)

VISVALDIS GOLDE
beidzis McGill universitāti Montreālā un ieguvis inženiera mēchanika gradu.
Foto J. Baltiņš

A. VOITKUS

Astrīdas Robežgruntnieces viņete

R O M Ā N S

7. turpinājums

Kā tas dažreiz mēdz būt — ir cilvēki, par kuriem neviens nezina, kas tiem priekšvārdā, bet ir citi, kam retais zina to uzvārdu. Tā arī Ķelputu pilsētā neviens citādi nesauca kā par Čipu. Ja kāds teica — Kristaps Ķelputs, tad klausītājs neziņā grozīja galvu: Kristapu Ķelputu neviens nepazina. Čipu gan.

Vagulāniete viņu visai augsti nevērtēja, jo Ķelputs laiku pa laikam mēdza atnākt pavēlāk mājās un tādās reizās viņa istabā gāja diezgan skaļi: viņam bija nelāga ieraža pašam ar sevi vēlreiz pārrunāt vakara iespaidus,pie kam viņš tad kādreiz ne tikai paskaļāk iesmējās, bet arī pats ar sevi pamatīgi izstrīdējās. Draugu pulkā viņš parasti neteica ne vārda, tikai klausījās citos, smaidīja un starp labās rokas rādītāja pirkstu un īkšķi grozīja savu glāzi, ar tās pamatu vilkdams uz galda neredzamus rimbuļus. Nejautāts, viņš neteica ne vārda, runāšanu atstādams pārējiem.

Vagulāns, turpretī, par Ķelputu labāka īrnieka nevēlējās: viņš nekad nebija dzenājams un meklējams, kad bija jāmaksā īres nauda. Katru piektdienu, kā no darba nācis, viņš pieklauvēja pie Vagulāna durvīm un attiecīgu aicinājumu saņēmis, nopietnu seju ienāca dzīvojamā istabā. Ja Vagulāna paša negadījās mājās, viņš tikpat klusu, kā nācis, atkal aizgāja.

„Es nokāpšu vēlāk," viņš teica un, atpakaļ neskatīdamies, aizvēra aiz sevis saimnieku durvis. Vagulānietei vai Jutai — Vagulānu trīspadsmit gadu vecajai meitai — viņš naudu neatstāja.

Jaunībā viņš Rīgā bija mācījies jūrskolā. Viņa nodoms toreiz bija kļūt par kuģu mēchaniķi, bet pasaules notikumi cerības bija iznīcinājuši. Iegūtās zināšanas viņam bija devušas iespēju dabūt labi atalgotu auto mēchaniķa vietu lauksaimniecības mašīnu fabrikā. No Čipus pirmā laika darba biedriem viens otrs jau bija nostrādāto sešu gadu laikā kļuvis par priekšstrādnieku vai darbu uzraugu, bet Čipu ārējie godi un pasaules labumi nesaistīja.

„Nu — un?" viņš atjautāja, kad Vagulāns viņu kādreiz mēģināja pārrunāt, lai arī viņš raudzītu tikt dienestā uz priekšu, „kas man no tā tiks? Plēšanās, nemiers un nepatikšanas."

Vagulāniete Ķelputam istabu bija divi reizes uzteikusi, bet viņš izlikās, ka saimnieces runāšanu nav dzirdējis, un nākamajā piektdienā nesa vien savus īres dālderus un saņēma par tiem no Vagulāna vajadzīgo kvīti.

Pirmoreiz uzteikšanai cēlonis, īstenībā, bija Juta.

Bija sestdienas priekšpusdiena. Vagulāniete apakšējā stāvā bija atrāvusi visus logus un, matus zem zaļa katūna lakatiņa paslēpusi, ar mīkstu slotu slaucīja savās istabās no griestiem putekļus un zirnekļu tīklus.

Viņa bija kādreizējā Rīgas drēbnieku meistara Krama jaunākā meita. Galva viņai bija jaunībā bijusi viegla un tāpēc Krams nebija taupījis naudas, lai savu pastarīti laistu skolās. Tālāk par otro ģimnazijas klasi viņa tomēr netika, jo tēvs nomira, un Almai vajadzēja palīdzēt mātei; kas, saprazdama, ka tirdzniecība ir ienesīgākais eksistences nodrošināšanas veids, centrāltirgū iekārtoja reņģu stendu, kas gadiem paejot, pieauga par vienu no lielākajiem. Ar izglītības pārtraukšanu pusceļā izskaidrojams, ka Almai reizēm sajuka svešvārdi, ko tā lietāja labprāt un bieži. Visvairāk tie juka tad, ja viņa bija par kaut ko uztraukusies.

Istabas tīrīšanas darbā viņa mēģināja iesaistīt arī Jutu, bet tas viņai lāgā neizdevās: kaut gan meitenei bija trīspadsmit gadu, Juta jau skaidri zināja, ko gribēja. Lai pierādītu, ka mātes darbošanās ar slotu un lupatu pašreiz lieka un aplama, un tā attaisnotu atraušanos no tīrīšanas darbiem, Juta pameta ar īkšķi uz augšu un pamācīja:

„Tu saki — māja aiz netīrības smirdot? Ieej tajā istabā — tad tu redzēsi, no kurienes smaka nāk!"

Īkšķis rādīja Ķelputa istabas virzienā.

Vagulānietei tur nekas nebūtu bijis meklējams, jo Čipus istabu īrēja bez apkalpošanas — cik jau tīrīja, tik tīrīja pats, bet vai nu tā bija ziņkāre, vai arī Vagulāniete tiešām gribēja pārbaudīt, cik Jutas izteiktās aizdomas pamatotas, viņa pameta slotu un uzkāpa otrā stāvā.

Ķelputs, likās nebija mājās, jo viņas klauvēšana nekādu panākumu nedeva.

Viņa pieklaudzināja vēlreiz, bet klusums aiz durvīm bija, kāds bijis.

„Ko tu tik daudz gaidi?" Juta māti drošināja, nepacietīgi gaidīdama, lai durvis beidzot atvērtos, „tu esi saimniece, tā tava māja — ej tikai iekšā!"

Vagulāniete atskatījās pāri plecam — galu galā meitai bija taisnība. Kas viņai pašas mājā bija daudz ko kautrēties? Bez tam — cik likās, Ķelputs tiešām nebija mājās.

Viņa pagrieza rokturi un atvēra durvis.

Īstenībā nekas sevišķs nenotika, un viss šis starpgadījums tikai lieku reizi pierādīja, ka katru lietu var vērtēt vismaz no divi dažādiem viedokļiem, un ka katrā vērtējumā pie tam būs sava taisnība.

Tā arī tas, ko Vagulāniete redzēja Ķelputa istabā, no Ķelputa viedokļa raugoties nebija ne to vārdu, ne tā uztraukuma vērts, ko Vagulāniete tam veltīja.

Vagulāniete, turpretī, domāja, ka viņas vērtējums pat daļēji neizteic Čipus rakstura smādējamās īpašības, un ka vienīgi iedzimtā sievišķīgā smalkjūtība viņu aizkavējusi lietas nosaukt to īstajos vārdos.

Pamatotas, izrādījās ne tikai Jutas aizdomas par nelabās smakas cēloņiem Vagulānu mājā, bet arī Vagulānietes nojauta, ka pats Ķelputs tomēr bija bijis mājā.

Durvis atvērusi un situāciju izpratusi, viņa attapīgi vispirms mēģināja glābt savu bērnu no samaitāšanas.

„Jutiņ, bērns, ej lejā!" viņa pagriezās atpakaļ," „ej lejā un sauc Pāvilu. Lai nāk pats un runā ar šo intellektu!"

Juta mātei tomēr neklausīja un tā arī viņa kļuva par liecinieci Vagulānu ģimenē un draugu pulkā bieži pārrunātajam skatam.

Ķelputs, no nedēļas darba noguris, baudīja sestdienas priekšpusdienas brīvību un, lai to labāk izjustu, bija atlaidies uz vāļas. Kurpes viņš bija noāvis un tās, krustām viena pār otru pārkritusi, gulēja vāļas kājgalā. Pagalvī viņš bija palicis Vagulānietes izšūto dīvāna spilvenu, kas — tas jāsaka taisnībai par godu — gan nebija domāts gulēšanai, bet vairāk tāpat greznuma dēļ. Miegs viņu tomēr bija pārvarējis ātrāk, nekā viņš bija paguvis apmainīt spilvenu.

Tā kā vāļa viņa augumam bija par īsu, tad kā galva, tā kājas tiecās pāri vāļas galu rokturiem, uz kuriem Vagulāniete savā laikā bija uzklājusi baltas mežģīņu sedziņas — skaistumam un saudzēšanai.

Pašreiz sedziņu nekur nemanīja.

Tā kā Čipus gulēja ar kājām pret durvīm, tad skatītājs kā pirmo bija spiests redzēt viņa kreisās kājas īkšķi, kas liels un melns ziņkāri raudzījās no rimbuļainās zeķes pasaulē. Zeķēs vareja manīt vēl vairākus caurumus, bet tos Vagulāniete pirmajā uztraukumā neievēroja, un vēlāk vienmēr kā galveno pieminēja tikai īkšķi un tā melno nagu.

Sejai Ķelputs bija pārsedzis laikrakstu, kas, gulētājam elpojot, vienmērīgi cilājās uz augšu un leju, un ar savu čabēšanu radīja patīkami mājīgu noskaņu.

Istabā bija sakrājusies bieza piesvīdušu zeķu, savalkātu drēbju un ilgi nevēdināta gaisa un ēdiena smaka, kas pašreiz vēl cīnījās ar sen izsmēķētas cigaretes dūmu pliekano smaržu.

(Turpinājums sekos)

LATVIJAS AMERIKĀ

MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO

pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus:

Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus: laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas, u. c.

Darbus apzinīgi un gaumīgi veic kvalificēti amatnieki ar praksi!

Pasūtinājumus pieņem:

spiestuvē, 154 St. Patrick St., EM 8-3239 un kantorī, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792, Toronto, Ont., Canada

Jūsu kluso stundu draugs ir dzeju grāmata

Ingrīda Vīksna

Es saku paldies

Izsūtīta visām lielākajām grāmatnīcām

Apgāda MEDUSLĀČA galvenais pārstāvis

DABŪJAMA

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont.

LIETUVIEŠU

RESTORĀNS ‚RŪTA'

994 Dundas St., W., Toronto, tel. LE 6-4393

Jaunatvērtajā restorānā ēdieni eiropiešu gaumē, pagatavoti no svaigiem produktiem. Atvērts ik dienas no plkst. 6.30 rītā līdz plkst. 10.30 vakarā. Laipna apkalpošana. Drīzumā ierīkos gaisa vēdināšanu.

Īpašnieki: V. H. J. IVANAUSKAI

IZNĀCIS KĀRĻA ZARIŅA ROMĀNS

DZĪVĪBA UN TRĪS NĀVES

Šajā darbā ievērojamais latviešu rakstnieks attēlojis 1905. gada revolūcijas pēclaiku Rīgā. Spraigā stāstījumā autors mākslinieciski veidojis kā laikmetu, tā cilvēkus un viņu traģiskos likteņus.

Lasītājs tagad varēs vilkt interesantas paralēles starp toreizējo un šīsdienas varmācīgo krievu pārvaldi Latvijā.

Grāmatu ikviens lasīs ar lielu interesi

Tā maksā broš. $2.00, glīti iesieta $2.60.

PIEDĀVĀ

DV GRĀMATNĪCA

123 Huron St., Toronto, Ont.

Pudiņu un cepumu pulveŗi tikai no

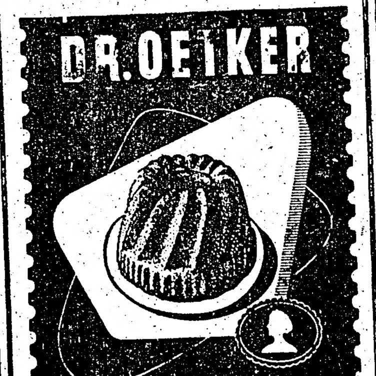

Kapsi's Hair Styling

113 MAC PHERSON AVE.

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585

runā vāciski, krieviski un zviedriski

Frank Vass B.A

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt. 403

(College un Spadina ielu stūrī)

Tel. birojā — WA 2-6111

WA 2-6112, Toronto

Nupat pienākušas grāmatas:

K. ZARIŅŠ, romāns,

DZĪVĪBA UN TRĪS NĀVES

Iesieta $2.60, broš. $2.00

R. RAIDS

KAD KRIEVI NĀK

Cena $5.00

APSIŠU JĒKABS

BAGĀTI RADI

Cena $2.40

R. BLAUMANIS

KOPOTI RAKSTI 6. sēj.

Cena $3.80

J. KLĪDZĒJS

DŽENITORS

$4.00

I. LIEPSALA

SUMPURŅU LAIKS

$2.80

ANŠLAVS EGLĪTIS

LĪGAVU MEDNIEKI

$3.50

ES NEBIJU VARONIS

$4.50

K. IEVIŅŠ

PIE TEIKSMOTĀ EZERA

$4.00

AD. ERSS

KRUSTS CEĻMALĀ

$4.00

KN. HAMSUNS

JŪSMOTĀJI

$2.25

T. HARDIJS

SKAIDRA SIEVIETE

$3.80

J. TORVALDS

MĪKLAINIE LIKTEŅI

$2.80

TRIECIENS UZ BERLĪNI

$3.50

V. MOBERGS

JAUNĀ ZEME

$3.80

J. VĪTOLS

200 LATVIEŠU TAUTAS DZIESMU

$11.00

DZĪVĀ DZEJA

$8.00

AL. ČAKS

MANA PARADĪZE

$6.00

ANDREJA EGLĪŠA dzejas

VAI VĒL DIEVKOCIŅŠ ZIED MĀTES KAPU LAUKĀ?

$4.00

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

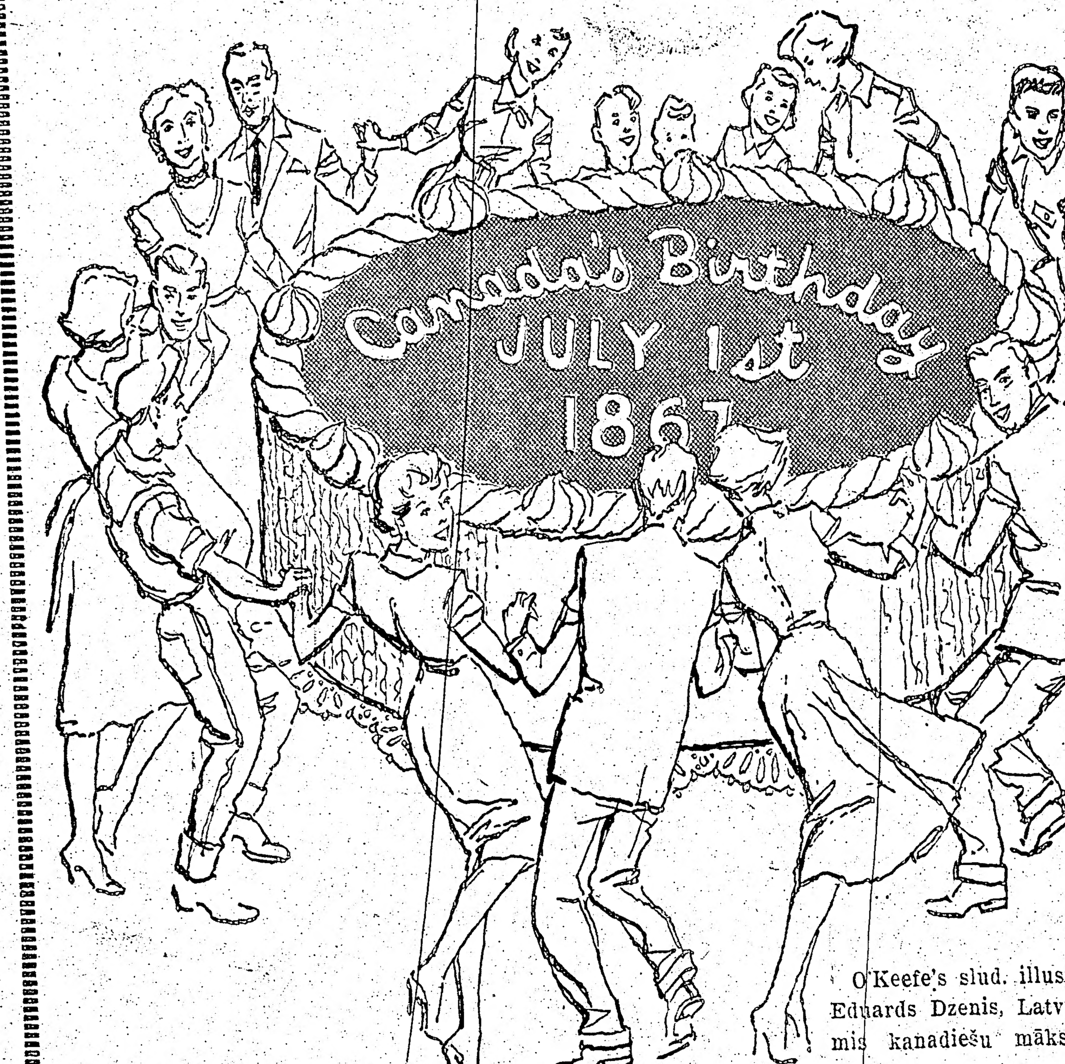

O'Keefe's slud. illustrējis Eduards Dzenis, Latvijā dzimis kanadiešu mākslinieks.

SENS KANADIEŠU PARADUMS

1. jūlijs 1867. g. ir tā diena, kad Kanada „dzima," tas ir, kad Kanada kļuva par pirmo federālo vienību Britu karaļvalstī

89 gadus pēc tam Kanada vienmēr svin šo savu dzimšanas dienu... tagad — pirmo pirmdienu jūlijā. Priecājieties Kanadas tapšanas dienā!

O'Keefe's OLD VIENNA BREWERY LIMITED

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. KRONE - BALDUMA

Saldās aukstās viras

Saldās viras ir sevišķi atspirdzinošas vasaras karstajās dienās.

Saldās viras gatavo gan no vēl neienākušiem, gan ienākušiem augļiem un ogām un no žāvētiem augļiem. Kā garšvielas izmanto citrona mizas, vaniļu un kanēli.

Augļu viras ir garšīgākas, ja augļus ieliek iepriekš uzvārītā cukurūdenī. Virām, kas jākāš caur sietu, cukuru pievieno vēlāk.

Garšvielas vāra kopā ar viru ne ilgāk par 15 minūtēm, lai tās nezaudētu savu aromātu.

ĶIRŠU VIRA

1.5 mārc. tumšo ķiršu, 1 litrs ūdens, 0.5 pud. viegla sarkanvīna, citrona miza, 75 gr. cukura, 2 ēd. kar. (nolīdzinātas) kartupeļmiltu.

Ķiršus nomazgā un pusei izņem kauliņus. Pārējos ķiršus uzliek vārīties ūdenī, pieliekot citrona mizu. Vāra apm. 10 minūtes, tad izrīvē caur sietu un pieliek cukuru, no kauliņiem atbrīvotos ķiršus uzvāra un pievieno ūdenī atšķaidītus kartupeļmiltus. Vāra 3 minūtes. Ķiršu kauliņiem izņem kodolus un tiem pārlej līdz vārīšanai uzkarsētu vīnu. Ļauj iesūkties 10 minūtes tad, izkāš un pievieno ķiršu virai. Galdā pasniedz ar cepumiem.

SVAIGU ĀBOLU VIRA AR KLIMPĀM

1 mārc. ābolu, 1,5 ltr. ūdens, 1 gabaliņš kanēļa, 100 gr. cukura.

Ābolus nomazgā, sagriež gabalos un vāra ar ūdeni un kanēli. Kad āboli mīksti, tos izrīvē caur sietu un uzvāra. Pieliek cukuru un ieliek sagatavotos miltu kiļķenus. Kiļķenus var arī novārīt atsevišķi vājā sāls ūdenī.

RUDZU MAIZES VIRA AR ĀBOLIEM

400 gr. cietākas rudzu maizes, 2 ltr. ūdens, 1 mārc. ābolu, 50 gr. cukura, mazliet sāls, gabaliņš kanēļa.

Maizi salauž gabalos un uzliek vārīties ūdenī, pieliek kanēli. Kad maize labi savārījusies, izrīvē caur sietu, pieliek cukuru un šķēlēs sagrieztos ābolus. Vāra kamēr āboli mīksti. Ja vēlas, var arī pievienot kādu ēdamkaroti rozīnes. Ja maizes viru pasniedz siltu, var pielikt mazliet sviesta un skāba krējumā.

RABARBERU VIRA

1,5 mārc. rabarberu, 155 gr. cukura, citrona miza, 1 ltr. ūdens, 0.5 pud. baltvīna, 1 ēd. kar. kartupeļmiltu.

Rabarberiem novelk cieto mizu, sagriež gabaliņos, pārlej sietā ar verdošu ūdeni, uzliek vārīties ar cukuru un citrona mizu. Vāra kamēr mīksti, tad izrīvē caur sietu. Kartupeļmiltus iejauc vīnā un maisot pievieno verdošai virai. Vāra 3 minūtes. Pie Rabarberu viras var pasniegt saldos cvībakus.

MELLEŅU VIRA AR KLIMPĀM

1 mārc. mellenes, 50 gr. cukura, 1.5 ltr. ūdens, mazliet kanēļa un 2 krustnagliņas, 2 tējk. kartupeļmiltu.

Mellenes vāra kopā ar garšvielām, izrīvē caur sietu, pieliek cukuru un atšķaidītus kartupeļmiltus. Vāra 3 minūtes. Galdā pasniedz ar sālsūdenī novārītiem kiļķeniem. Kiļķenu vietā var pasniegt arī saldos cvībakus.

PLŪMJU VIRA

2 mārrc. dzeltenās plūmes, 2 ltr. ūdens, 100 gr. cukura, 1 ēd. kar. kartupeļmiltu.

Plūmes noplaucē un novelk ādu, izņem kauliņus un uzliek vārīties ar ūdeni un cukuru. Kad plūmes ir mīkstas, pievieno atšķaidītus kartupeļmiltus. Garšvielai pielikt 0.5 glāzes aveņu vai jāņogu sulas vai ievārījuma. Galdā pasniedz ar sālsūdenī novārītiem kiļķeniem.

STIĶEŅU VIRA

2 mārc. stiķeņu, 2 ltr. ūdens, 100-150 gr. cukura, citrona miza, 1 ēd. kar. kartupeļmiltu.

Ogas uzliek vārīties ar ūdeni un citrona mizu, izrīvē caur sietu. Pieliek cukuru, uzvāra un pievieno atšķaidītus kartupeļmiltus.

Galdā pasniedz ar sālsūdenī novārītām klimpām vai saldiem sausiņiem.

ŽĀVĒTU AUGĻU VIRA

0.5 mārc. nomazgātu žāvētu ābolu un plūmju, 2 ēd. kar. rozīņu, citrona miza un viens gabaliņš citrona skābes, 2 ltr. ūdens, 100 gr. cukura.

Augļus ar rozīnēm un cukuru vāra mīkstus, tad pieliek citrona mizu un citrona skābi un atšķaidītus kartupeļmiltus. Var lietot arī iepriekš izmērcētus augļus. Kā garšvielu var pievienot mazliet aveņu vai jāņogu sulas.

Aiz DZELZS aizkara

OKUPĒTĀ LATVIJĀ

JAUNIEŠU IZSŪTĪŠANA

Tikai pēdējos gados — tātad ne uz Staļina rīkojuma — notikušas vairākas lielas jaunatnes un speciālistu izsūtīšanas no okup. Latvijas. 1954. g. februārī esot it kā pieteikušies 3500 pastāvīgam darbam austrumu atmatu rajonos; izsūtīja daudz mazāk (pasīvi pretojās?). Rudenī izsūtīja 200 šoferu uz Kustanajas apgabalu; ziņoja par atgriešanos. Bet decembrī izsūtītie 800 šaursliežu dzelzceļa būvē nav vēl atgriezušies, jo būves beigšot tikai 1957. g. Pērn februārī „savas līdzšinējās darba vietas" atstāja 740 jauniešu, lai dotos uz Kazachiju.

Bez tam dažādu speciālistu grupu izsūtīšana nekad nav rimusi.

Tagad, 10. maijā publicētais PSKP CK un PSRS min. padomes aicinājums komjaunatnei izsūtīt 400.-500.000 jauniešu rūpniecības darbos Sibirijā — sākumā radīja tādu pašu atbalsi kā pērn un aizpērn: komj. komitejās „piesakās" desmitiem strādnieku, demobilizēto karavīru, traktoristu. Viņu vārdus nolasa radiofonā (ne visus). Šogad daudziem ir latviski vārdi: Nelija Majore, Dzidra Dzene, Modris Krastiņš, Arvids Vītols, brāļi Lazdiņi, Kārlis Majors, Valdis Ābelīte, Ojārs Miķelsons, Evalds Bogdanovs, Edmunds Petkevičs, Kārlis Skudra, Aribars Nollē, Voldemārs Zemītis, Jānis Slubko, Ņina Spuģe.

Agrākajos gados bija novērots, ka lielie musinātāji — krievi — neaizbrauca.

Šoreiz tomēr ir ievērojama starpība.

No Latvijas esot jāizsūta 1800.

21. maijā komj. rajonu komitejas ziņoja, ka saņēmušas desmitiem iesniegumu, bet Tallinas Kaļiņina rajonā vien 800. Tāpēc 23. maija pievakarē no visas Rīgas uz ielām izdzina jauniešus kolonnās ar plakātiem, „vadoņu" ģīmetnēm, kas ar mūziku devās uz mītiņu (pie Māras bazn.)

Laikraksti publicē garus aprakstus par „bagātības un brīnišķīgā klimata zemi" — Krasnojarskas apgabalu. — Sov. Molodež 16. maijā meteorologs V. Koržovs raksta: „2 gados man radies cits priekšstats par Sibiriju, nekā bija Kijevā. Arī 44 gradu salu bezvēja laikā dienvidniekam viegli izturēt, pat strādājot visu dienu ārā. Pārsteigums ir karstā un lietainā vasara, tāda pati kā Kijevā. Var te iedegt tāpat kā dienvidos."

Bīstamākā parādība šogad ir tā, ka „nolemj" braukt uz Sibiriju veselas skolēnu klases. Tādā gadījumā zūd katra „brīvprātības" ēna.

„Jelgavas arodskolas absolventu vairākums izteicis vēlēšanos pēc eksāmeniem braukt darbā uz Sibiriju." (Radiofons 25. 5. 56.).

„Kollektīvs 3. celtniecības skolas audzēkņu iesniegums: Pabeidzot skolu, lūdzam mūs jūlija mēnesī nosūtīt uz celtnēm austrumos." (R. 26. 5. 56.).

„Rīgas 26. vidusskolas visi 10B klases skolēni pēc skolas beigšanas brauks uz Sibirijas jaunceltnēm." (Sov. Latvija 25. 5. 56.).

Kā aicinājumā teikts, „jaunceltnes" darbi ilgs vairākās piecgadēs.

26. maijā Cīņa raksta, ka izsūtīšanas organizēšanā jāpiedalās arī arodorganizācijām. Pie tam nevis, lai aizstāvētu savus biedrus, nevis lai tos paturētu līdzšinējā darbā, bet lai viņus izsūtītu.

Vēl viens jauns pierādījums, ka padomju ‚arodbiedrības" darba ļaudīm ir kaitīga organizācija.

EKSPORTS

„Rīgā ar ledlauža Kapitan Voroņin palīdzību ieradās jūras tvaikonis — saldētava Nr. 12, kas uzņēma pārtiku un to nogādās zvejniekiem Kamčatkas Petropavlovskā. Tvaikonis būs ceļā 3 mēnešus." (S. Molodež, 6. 3. 56.).

„Tvaikonis Akademik Krilov ar Latvijas cementu dosies uz Burmu." (C. 19. 2. 56.).

„Tālu aiz Pad. Savienības robežām pazīst Daugavpils elektroinstrumentu rūpnīcas izstrādājumus. Modernos elektriskos darba rīkus: ēveles, zāģus, urbjus, slīpmaš. ar piestiprinātu uzrakstu Made in USSR — nosūta uz Bulgāriju, Poliju, Mongoliju, Ķīnu, Koreju, Sīriju, Afganistanu un daudzām citām valstīm," (C. 15. 5. 56.).

„Liepajceļmaš" nosūtīs 6 kombaiņus Čechoslovakijai. Maijā gatavo nosūtīšanai vēl 4 Čechoslovakijai un 4 Mongolijas tautas republikai." (Radiofons 29. 4. 56.).

„Liepājas sērkociņu fabrika Baltija nosūtījuši jau lielu daudzumu sērkociņu uz Indiju, Birmu, Sudānu u. c. zemēm." (R. 29. 4. 56.).

„Rīgas elektroarmatūras rūpnīcas lampas apgaismo daudzas Maskavas un Ļeņingradas ēkas. Apgūti 27 tipi. Bez tam rūpnīca apguvusi mazu izmēru elektroarmatūras piederumus, skaistus un ērtus. Lielās partijās tos nosūta uz Ķīnu, Afganistanu, Koreju, Mongoliju, Rumāniju, Poliju." (S. L. 7. 1. 56.).

„Krievu kokiem sena slava pasaules tirgū... Ārzemju firmu lielus pasūtinājumus veic Kuldīgas, Kokneses, Valmieras u. c. mežrūpniecības. Šogad no Latvijas ostām aizgāja daudz kokmateriālu kravu uz Londonu, Hullu, Liverpūli. Latvijas uzņēmumi gatavo lielos daudzumos arī zāģmateriālus, finierus, sērkociņu skaliņus lielām angļu firmām. Angļu firmas iepērk arī gatavus sērkociņus." (SL 5. 5. 56.)

„VEF izgatavo autom. telefona centrāli Rumānijas superfosfātu rūpnīcai. Hidrometeoaparātu rūpnīca sūta savu produkciju Rumānijai, Ungārijai, Bulgārijai un Albānijai. Autoelektroaparātu rūpnīca sūta traktoru un automobiļu rezerves daļas Ungārijai, Albānijai, Rumānijai un Čechoslovakijai." (R 14. 5. 56.).

„Rīgas elektrolampju rūpnīca ik dienas izlaiž desmitiem tūkstošu elektr. lampu. Pašlaik veic īpašu uzdevumu: izgatavo lampas automašīnām, ko Padomju Savienības automobiļu rūpniecība ražo Ķīnai u. c. tautas dem. valstīm. Apgūta arī īpašu tropisku lampu ražošana Indijai un Burmai" (R. 17. 5. 56.).

„Rīgas remonta mēchaniskās rūpnīcas Latvenergo produkcija ir plaši pazīstama nevien mūsu zemē, bet arī tautas dem. valstīs. Ar katru gadu uzņēmums dod arvien vairāk izstrādājumu eksportam. Šogad uz Ķīnu un Poliju nosūtīti blokēšaans aparāti, betona reaktori un universālie strāvas pievadi. Patlaban rūpnīcas kollektīvs veic pasūtinājumu Polijai un Bulgārijai, kā arī gatavojas uzsākt elektroiekārtu ražošanu Vietnamas demokratiskai republikai." (R. 22. 5. 56.).

„Rīgas Popova v. n. radiorūpnīca pēdējā laikā vairāk par 1000 radiouztvērēju nosūtījusi uz atmatu apgūšanas rajoniem. Ap 800 nosūtīti uz Vidusāziju un mūsu zemes austrumu rajoniem. Liels skaits radiouztvērēju un radiolu nosūtīts uz Afganistanu, Korejas TDR u. c." (R. 23. 5. 56.).

„Jau vairāk kā 8 mēnešus no Ventspils nosūta stutmalku Anglijas raktuvēm, nosūtīts vairāk kā 50.000 kubm..." (Cīņa 26. 4. 56.).

„Uz Afganistanu savu produkciju sūta arī Latvijas uzņēmumi: — VEF — telefona aparātus, ierīces telefona centrālēm, radiouztvērējus Miers un Baltika, Popova v. n. radiorūpnīca — radiouztvērējus. Sūta arī autoelektroaparātu, Hidrometeoaparātu rūpnīcas, LPSR Gaļas un piena rūpniecības ministrijas mašīnbūves rūpnīca u. c. uzņēmumi." (R. 28. 2. 56.).

„PSRS smagās mašīnbūves min. Liepājas mašīnbūves rūpnīca beidz montēt vienu no jauno sijātāju paraugiem, kas domāts jaunceļamai Indijas metallurģiskajai rūpnīcai." (Radiofons 9. 4. 56.).

Red. piezīme: Okup. Latvijas rūpniecība vietējam tirgum neražo pat vienkāršākās lietas. Tā pārslogota ne vien ar ražošanu „metropolei", bet tās uzdevumā ražo arī eksportam. Ražojumu vērtību, protams, pievāc okupācijas vara.

PĀRMAIŅAS ARĢENTĪNAS ARMIJĀ

PAGAIDU VALDĪBAS PREZIDENTS ARAMBURA ATCEĻ NO AMATA ARĢENTĪNAS ARMIJAS KOMANDIERI ĢEN. LAGOSU

Buenosairesā. — Nesniedzot nekādus paskaidrojumus par savas rīcības iemesliem, Arģentīnas pagaidu valdības prezidents Arambura paziņojis, ka viņš no pienākumiem atbrīvojis armijas komandieri ģen. Lagosu, tā vietā ieceļot līdzšinējo trešās armijas virspavēlnieku ģen. Zerdu. Arģentīnas militārās aprindas paredz, ka tuvākā nākotnē paredzamas vēl tālākas pārmaiņas, kuŗu rezultātā no saviem līdzšinējiem amatiem būs jāaiziet armijas štāba priekšniekam ģen. Daltonam un kavalērijas komandierim ģen. Buseti.

Domā, ka notiekošo pārmaiņu aizmugurē stāv kāda iespaidīga zemāku virsnieku grupa, kuŗai izdevies pārliecināt pagaidu valdību, ka dažu augstāko virsnieku atcelšana nepieciešama „brīvības revolūcijas labā."

Buenosairesas diplomātiskās aprindās klīst baumas, ka tuvākā nākotnē pārmaiņas paredzamas arī Arģentīnas valdībā. Pagaidu valdības prezidents Arāmburu patavojoties samazināt ministru skaitu no 16 uz 12.

krustnagliņas, 2 tējk. kartupeļmiltu.

Mellenes vāra kopā ar garšvielām, izrīvē caur sietu, pieliek cukuru un atšķaidītus kartupeļmiltus. Vāra 3 minūtes. Galdā pasniedz ar sālsūdenī novārītiem kliņķeniem. Kliņķenu vietā var pasniegt arī saldos cvībakus.

PLŪMJU VIRA

2 mārrc. dzeltenās plūmes, 2 ltr. ūdens, 100 gr. cukura, 1 ēd. kar. kartupeļmiltu.

Plūmes noplaucē un novelk ādu, izņem kauliņus un uzliek vārīties ar ūdeni un cukuru. Kad plūmes ir mīkstas, pievieno atšķaidītus kartupeļmiltus. Garšvielai pielikt 0.5 glāzes aveņu vai jāņogu sulas vai ievārījuma. Galdā pasniedz ar sālsūdenī novārītiem kliņķeniem.

STIKEŅU VIRA

2 mārc. stiķeņu, 2 ltr. ūdens, 100-150 gr. cukura, citrona miza, 1 ēd. kar. kartupeļmiltu.

Ogas uzliek vārīties ar ūdeni un citrona mizu, izrīvē caur sietu. Pieliek cukuru, uzvāra un pievieno atšķaidītus kartupeļmiltus.

Galdā pasniedz ar sālsūdenī novārītām klimpām vai saldiem sausiņiem.

ŽĀVĒTU AUGĻU VIRA

0.5 mārc. nomazgātu žāvētu ābolu un plūmju, 2 ēd. kar. roziņu, citrona miza un viens gabaliņš citrona skābes, 2 ltr. ūdens, 100 gr. cukura.

Augļus ar rozīnēm un cukuru vāra mīkstus, tad pieliek citrona mizu un citrona skābi un atšķaidītus kartupeļmiltus. Var lietot arī iepriekš izmērcētus augļus. Kā garšvielu var pievienot mazliet aveņu vai jāņogu sulas.

kavas un Leņingradas ēkas. Apgūti 27 tipi. Bez tam rūpnīca apguvusi mazu izmēru elektroarmatūras piederumus, skaistus un ērtus. Lielās partijās tos nosūta uz Ķīnu, Afganistanu, Koreju, Mongoliju, Rumāniju, Poliju." (S. L. 7. 1. 56.).

„Krievu kokiem sena slava pasaules tirgū... Ārzemju firmu lielus pasūtinājumus veic Kuldīgas, Kokneses, Valmieras u. c. mežrūpniecības. Šogad no Latvijas ostām aizgāja daudz kokmateriālu kravu uz Londonu, Hullu, Liverpūli. Latvijas uzņēmumi gatavo lielos daudzumos arī zāģmateriālus, finierus, sērkociņu skaliņus lielām angļu firmām. Angļu firmas iepērk arī gatavus sērkociņus." (SL 5. 5. 56.)

„VEF izgatavo autom. telefona centrāli Rumānijas superfosfātu rūpnīcai. Hidrometeoaparātu rūpnīca sūta savu produkciju Rumānijai, Ungārijai, Bulgārijai un Albānijai. Autoelektroaparātu rūpnīca sūta traktoru un automobiļu rezerves daļas Ungārijai, Albānijai, Rumānijai un Čechoslovakijai." (R 14. 5. 56.).

„Rīgas elektrolampju rūpnīca ik dienas izlaiž desmitiem tūkstošu elektr. lampu. Pašlaik veic īpašu uzdevumu: izgatavo lampas automašīnām, ko Padomju Savienības automobiļu rūpniecība ražo Ķīnai u. c. tautas dem. valstīm. Apgūta arī īpašu tropisku lampu ražošana Indijai un Burmai" (R. 17. 5. 56.).

„Rīgas remonta mechaniskās rūpnīcas Latvenergo produkcija ir plaši pazīstama nevien mūsu zemē, bet arī tautas dem. valstīs. Ar katru gadu uzņēmums dod arvien vairāk izstrādājumu eksportam. Šogad uz Ķīnu un Poliju nosūtīti bloķēšaans aparāti, betona reaktori un universālie strāvas pievadi. Patlaban rūpnīcas kollektīvs veic pasūtinājumu Polijai un Bulgārijai, kā arī gatavojas uzsākt elektroiekārtu ražošanu Vietnamas demokratiskai republikai." (R. 22. 5. 56.).

„Rīgas Popova v. n. radiorūpnīca pēdējā laikā vairāk par 1000 radiouztvērēju nosūtījusi uz atmatu apgūšanas rajoniem. Ap 800 nosūtīti uz Vidusāziju un mūsu zemes austrumu rajoniem. Liels skaits radiouztvērēju un radiolu nosūtīts uz Afganistanu, Korejas TDR u. c." (R. 23. 5. 56.).

„Jau vairāk kā 8 mēnešus no Ventspils nosūta stutmalku Anglijas raktuvēm, nosūtīts vairāk kā 50.000 kubm..." (Cīņa 26. 4. 56.).

„Uz Afganistanu savu produkciju sūta arī Latvijas uzņēmumi: — VEF — telefona aparātus, ierīces telefona centrālēm, radiouztvērējus Miers un Baltika, Popova v. n. radiorūpnīca — radiouztvērējus. Sūta arī autoelektroaparātu, Hidrometeoaparātu rūpnīcas, LPSR Gaļas un piena rūpniecības ministrijas mašīnbūves rūpnīca u. c. uzņēmumi." (R. 28. 2. 56.).

„PSRS smagās mašīnbūves min. Liepājas mašīnbūves rūpnīca beidz montēt vienu no jauno sijātāju paraugiem, kas domāts jaucelamai Indijas metallurģiskajai rūpnīcai." (Radiofons 9. 4. 56.).

Red. piezīme: Okup. Latvijas rūpniecība vietējam tirgum neražo pat vienkāršākās lietas. Tā pārslogota ne vien ar ražošanu „metropolei", bet tās uzdevumā ražo arī eksportam. Ražojumu vērtību, protams, pievāc okupācijas vara.

MOONLITE VILLA

ROSEDALE, Ont., Kanadā

izīrējamas istabas vasarniekiem

LABA ATPŪTAS VIETA

PELDĒŠANĀS, SAUĻOŠANĀS

Tel.: Burnt River 16, Ring 31

M. VESTFĀLE un K. MAJORS

OAKWOOD HEATING

330 Oakwood Ave, tel. LE 1-6583, Toronto

Paziņoju, ka esmu atvēris veikalu, eļļas un gāzes apkures ierīkošanu un atjaunošanu ar 10% atlaidi.

Apkures tīrīšana ar eļļas filtru atjaunošanu maksā tikai $7.00.

Turpat jūs varat par pazeminātu cenu izvēlēties linoleumu, gumijas un plastikas grīdas un sienas plates (tiles)

A. LAGUNS

LITTLE BEAUTY SALON

(Īpašn. Erika Miltiņš) 428 ST. CLARENS AVE, tel. LE 1-5937

(pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

PIRMDIENĀS SLĒGTS

MEDIKAMENTU SAIŅIŠUS UZ LATVIJU

LĒTI — ĀTRI. NOSŪTA

T. KRAUMANIS

Aptiekā CH 4-5678, mājās CH 4-0107

Ing. M. MARDI'S

AUTOVADĪŠANAS SKOLA

490 College St., tel. WA 4-8219, Toronto

Automatisko un standarta transmisiju auto

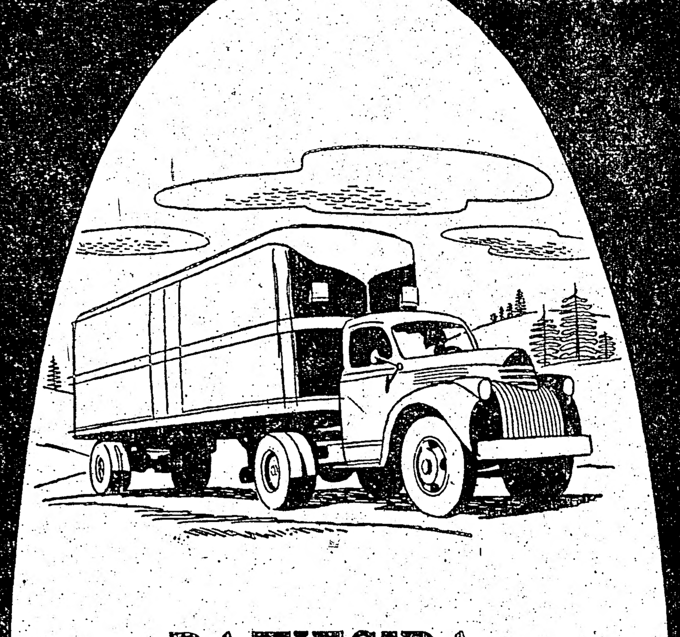

PATIESĪBA

PAR LICENCĒM UN ATĻAUJĀM

Lai vadītu vieglo vai smago automašīnu un motociklu, vienalga, vai tas būtu jūsu personisks vai arī piederētu kādam citam, jums ir vajadzīga vadītāja atļauja. Lai pirmoreiz dabūtu vadītāja atļauju, jāizturbraukšanas pārbaudījums. Ja vēlaties vadīt cita auto un pret samaksu, tad jums ir nepieciešama šofera apliecība, kuru dabū tikai tad, ja iztur stingrāku braukšanas pārbaudījumu. Abas šī veida atļaujas derīgas tikai vienu gadu un tās jāatjauno pirms termiņa notecēšanas.

Tuvākai informācijai griezieties pie pilsētas satiksmes līdzekļu reģistrācijas iestādē

FL-2-56

CARLING'S Black Label

BREWERY LIMITED

(BLEK LEIBEL)

ZOBU NĀKŠANAS PROBLĒMAS

Zobu nākšanas laikā bērni bieži nejūtas labi. Tāpēc izmēģiniet zīdaiņu tabletes. Šīs maigās, saldās mazās tabletes ir viegli ieņemamas, labi garšo, kā arī labi iedarbojas. Līdzīgi iedarbojas pret traucējumiem kuņģī, kā arī cita veida apgrūtinājumiem. Šo līdzekli mātes ir lietojušas vairāk kā 50 gadus. Nav klāt miega zāles. Iegādājieties paciņu šo tablešu pie jūsu tuvākā drogista.

BABY'S OWN TABLETS

194-B

VAJADZĪGAS DIVAS SIEVIETES

pie viegliem darbiem fabrikā

Toronto austrumos.

Sākuma alga 80c stundā.

Pēc iestrādāšanās paaugstinājums.

Zvanīt no plkst. 7-5.30 vakarā PL 7-1277, Toronto Imantam Andersonam

JĀNI OZOLIŅU no Mūsaiņiem (apm. 48 g. v., Mārča dēls) un SEVERINU HEINI — ERCUMU (apm. 35 g. v.) meklē piederīgie. Rakstīt Mrs. A. Bošs, 29 Unsworth Ave, Toronto, Ont. Canada

MEKLĒJU RŪDOLFU DIŠERI no Rīgas. Ziņas no vecākiem. Rakstīt Imantam Reinbacham, 125 Willow Ave, Hempstead, L.I., New York, U.S.A.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

68 Wellington W., (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-4451

Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās.

Runā krieviski, vāciski un latviski

Par pazeminātu maksu A. Šiņķa (Kurzemes cīņu atceres)

KURZEMES CIETOKSNIS I	$2.50
KURZEMES CIETOKSNIS II	$2.50

DABŪJAMI

DV GRĀMATNĪCĀ, 123 Huron St, Toronto, Ont.

OPTIĶIS LUNSKY

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

IZĪRĒJAMAS 2-3 istabas ar virtuvi un verandu. Uz vēlēšanos garāža. Zvanīt pēc plkst. 7 vakarā — RO 7-2526, Toronto. (784)

PILSĒTAS austrumos izīrējamas 2 nemēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām. Zvanīt darbdienās pēc pl. 5 vakarā, HA 2036, Toronto. (792)

GERRARD — JONS rajonā izīrējamas mēbelētas vai nemēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām, vieniniekiem vai ģimenei. Nav iebildumu pret bērniem. Zvanīt katrā laikā HA 6072, Toronto. (791)

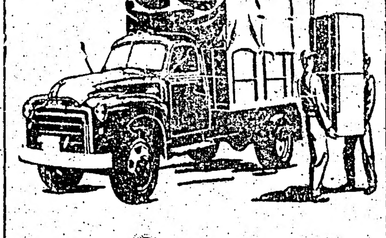

S. VASARĀJA

Transporta uzņēmums

Tel. LE 4-1403

Toronto

Ceturtdien, 14. jūnijā, plkst. 8.20 vakarā

PROMENĀDES KONCERTS

Varsity arēnā.

Diriģ. HEINZ UNGER.

Soprāns SELMA JETMUNDSON,

Rezervētas sēdvietas $1.00-75c, parējās 50c (bez takses), pie Heintzman, 195 Yonge St. tel. EM 4-6201, loc. 30; pie Moodey's un Varsity arēnā tikai ceturtdienā

Dr. Alexander Szatmari

nervu un nogurumā slimības

260 St. Clair Ave, W. Toronto

Runas stundas no 2-7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu

WA 1-0556 vai MA 5243

Dr. T. L. GRANOVSKY

ZOBĀRSTS-CHIRURGS

runā krievisķi un vāciski

514 Dundas St., West

(Spadina stūrī)

Zvanīt EM 8-9038, Toronto

R. BLAUMAŅA KOPOTI RAKSTI

8., 9., 10. sējumi, ies. $11.60

Dabūjami

DV GRĀMATNĪCĀ

123 HURON ST., TORONTO

IZNĀKUSI

majora JŪLIJA ĶILIŠA

ATMIŅU GRĀMATA

ES KARĀ AIZIEDAMS...

288 lpp., cena $4.00 (iesieta).

DV grāmatnīcā, 123 Huron St., Toronto, Ont.

Izsūtām arī uz pēcmaksu (C.O.D.)

Nupat saņemta plašākā pavāru grāmata latviešu valodā

M. KRONES-BALDUMAS

IKDIENAS UN SVĒTKU GALDS

Liela formāta, 700 lapp., 1600 recepšu vienkāršām ikdienas maltītēm un svētku galdam. Daudz illustrāciju, no kurām dažas ir krāsainas. Cena $6.85.

Izsūtām uz pēcmaksu (C.O.D.). Zvanīt EM 8-0792 līdz pl. 6 vak.

DABŪJAMA

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont.

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ilggadīgs prakšī slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē

Speciālists iekšķīgās, sievišu un veneriskās slimībās

8537 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.

Runā vācisķi un krieviski. Pieņem no 3-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā

345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave.)

Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu

Runā vācu un slavu valodas

VAI ESAT JAU LASĪJUŠI ŠO JAUNO GRĀMATU?

ARTURS VOITKUS

DABŪJAMA

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont.

BAZNĪCAS ZIŅAS

ŅUJORKĀ

Betlemes baznīcā, Third Ave un Pacific St., Brooklyn.

Koncerts baznīcā. Sestdien, 16. jūnijā, plkst. 8 vak. Daugavas Vanagu apvienības Ņujorkas nodaļa rīko garīgu koncertu Betlemes baznīcā.

Svētdien, 17. jūnijā četri dievkalpojumi: Betlemes b. plkst. 3 pp., bakalaurs Kr. Valters, iun., Port Vašingtonā plkst. 2 pp. māc. F. Treus, Beišorā, sv. Lūka bazn. pl. 4 pp. māc. A. Ozols. Ņuarkā (N.J.), Roseviles baznīcā, māc. R. Zariņš.

Port Vašingtonā Mūsu Pestītāja baznīcā vakara dievkalpojums pl. 7 ar dievgaldu aizvesto piemiņas dienā, ceturtdienā, 14. jūnijā. Māc. F. Treus, pie ērģelēm Valda Rozenšteina. Kollekte par labu aizvestajiem.

Hempstedē, Žēlastības (Grace) luterāņu baznīcā aizvesto piemiņas dievkalpojums sestdien, 16. jūnijā, pl. 6 vak.; prāv. J. Kullītis un māc. D. Grauds, pie ērģelēm Annija Vītola.

DETROITĀ

Detroitas ev.-lut. Kristus draudzes dievkalpojums svētdien, 17. jūnijā, plkst. 2 pp. sv. Markna baznīcā (1045 Grand Bl. E.). Prāv. A. Skrodelis (no Kanadas). Vasaras svētkos iesvētīti: Maiga Buša, Baiba Tīdemane, Māris-Aivars un Andris Persidski.

Detroitā, sv. Pāvila ev.-lut. draudze, Holmes Meth. Ch., Lincoln — Putnam ielās, māc. V. Līventāls, Aizvesto piemiņas dievkalpojums, 17. jūnijā, plkst. 1.00.

ČIKĀGĀ

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā, lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. A. Rautenšilds.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Ciānas draudzē, 5015 W. Ferdinand St.

Māc. Pāvils Ķirsons, Melvūdā, Ill., tel. FI 8-2420.

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9.30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru pl. 7.30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave, tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev.-lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības luterāņu baznīcā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

Māc. A. Plebalgs, Kalamazū, 828 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Ciānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 13.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15

San Džosefā, Saron lut. baznīcā mēneša 3. svētdienā plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1.15.

Saginavas St. Paula Episkopālā baznīcā mēneša 2 un 4. svētdienā plkst. 15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCAs telpās, 120 W Lexington Ave.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S.E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 pp.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9.30-12.30.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 2 pp. Faith ev.-lut. baznīcā — 1004 S. Layton Blvd., māc. J. Meisters. Svētdienas skola tai pašā laikā baznīcas telpās.

Mineapoles St. Paula latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave, katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langīns.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St. Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Dievkalpojumi notiek. Fort William, 560 May St.

Svētdien, 23. jūnija pēcpusdienā, tautieša J. Andersona farmā Svētruna brīvā dabā.

Māc. V. Šēfers, 659 Piccadilly St., London. Ont.

St. Katarīnā 16. jūnijā, plkst. 7 vak. Kristus baznīcā Aizvesto piemiņas dievkalpojums.

Londonā 24. jūnijā, plkst. 9 no rīta dievkalpojums Trīsvienības b.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu stūrī Tel. WA 4-1563.

17. jūnijā, plkst. 4 pp. dievkalpojums.

24. jūnijā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

13. jūnijā (trešdien), plkst. 8.00 vakarā Aizvesto piemiņas dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā. Dievkalpojumā dziedās vīru koris Viesturs.

17. jūnijā plkst. 4 pp. dievkalpojums sv. Trīsvienības baznīcā. Dievkalpojumu vadīs māc. A. Voitkus.

24. jūnijā dievkalpojuma nebūs.

1. jūlijā, plkst. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

8. jūlijā, plkst. 2 dienā Jaunatnes iesvētes dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

15. jūlijā, pl. 11 brīvdabas dievkalpojums Saulainē.

22. jūlijā, pl. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

29. jūlijā, plkst. 11 rītā brīvdabas dievkalpojums Saulainē.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

17. jūnijā plkst. 9.30 no rīta dievkalpojums sv. Barnaba baznīcā.

BRAMPTONĀ

Vindzorā, Ont., Aizvesto piemiņas dievkalpojums, 17. jūnijā, pl. 6.00 vak. 1. Lut. bazn., Giles — Victoria ielās. Māc. J. Sīpols.

Māc. T. Avīks, 109 Emerson Ave tel. LE 2-6175, Toronto.

17. jūnijā, plkst. 1.30 sv. Olava baznīcā (Windermere — Bloor st.) jauniešu iesvētes dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ont.

Hamiltonā latviešu draudzē, sv. Trīsvienības b-cā (18 Victoria Ave So)

Ceturtdien, 14. jūnijā, plkst. 6.30 vakarā Latviju tautas sēru dienas dievkalpojums.

Piektdien, 22. jūnijy, plkst. 7.00 vakarā daudzes bībeles stunda, 20 Carrick Ave.

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259 Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Māc. H. Kušķis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q., tel. DE 8394).

Montreālā — Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

Otavā — sv. Pāvila baznīcā, 210 Wilbrod St.

13. jūnijā (trešdien), plkst. 8 vakarā Aizvesto piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu.

30. jūnijā (sestdien), plkst. 8 v. svētvakara dievkalpojums. Dziesmu grāmatas.

Otavā, sv. Pāvila baznīcā, 210 Wilbrod St. 17. jūnijā, pl. 2 pp. Jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu, dziesmu lapiņas.

Kornvālē — Anglikāņu baznīcā, Morobo un 1st. St. stūrī. 14. jūnija (ceturtdien), plkst. 8 vak. Aizvesto piemiņas dievkalpojums.

Māc. E. Lange, 73 Putman Ave, Apt. 3. Ottawa 2, Ont. Otavā

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Māc. Elmārs Caune (10127 - 124 Sadberijā, svētdien, 17. jūnijā, pl. 13 Sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) dievkalpojums un Aizvesto pieminēšana.

Edmontonā

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave, Winnipeg 9, Manitoba, tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev.-lut. sv. Krusta draudzē, sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

MONTREĀLAS

latviešu Trīsvienības ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu Redeemer baznīcā, 285 Clark Ave Westmontā. Sākums plkst. 1.30 pp., mācītājs A. Gaudiņš.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12 dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā. People Ch. 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14, tel. AM 1-4218.

TORONTO LATVIEŠU BAPTISTU draudzes kārtējie dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 4 pp. Walker Rd. angļu baptistu baznīcas telpās.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz ...... mēnešiem ar šādu adresi

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..............

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

VĒL VIENS LATVIEŠU VEIKALS TORONTO

A. Eglītis pārdos un labos visāda veida radio u. c. aparātus

Pa Roncesvellu ejot, skats apstājas pie līdz šim tur neredzētas izkārtnes, un gājēja solis kļūst lēnāks. Skat! Vēl viens latvieša uzņēmums dzīvā satiksmes ielā. Tikai šoreiz logā nav ne desu, ne maizes, nedz arī ziedu, bet gan sen neredzētie Eiropas lielie radio aparāti. Arī uzraksts norāda: Eglītis Radio.

Alfreds Eglītis, kas Kanadā iebraucis 1952. gadā oktobrī no Austrijas, savā nule atvērtajā darbnīcā, Roncesvalles Ave 161A labos radio un televīzijas aparātus, skaņu plašu spēlētājus un Geigera rūdas meklējamos aparātus. Pēdējos kanadiešu radio tehniķi nelabo, un A. Eglītis uzņēmies Geigera aparātu labošanu arī kādai kanadiešu firmai.

Viņš labos arī Eiropas radio aparātus, ko šejienieši ne labprāt uzņemas, kādēļ iebraucējiem grūti tos savest kārtībā.

Televīzijas aparātus labos uz vietas mājās.

Veikalā varēs iegādāties arī jaunus radio aparātus un skaņu plašu spēlētājus un vēlāk varbūt arī televīzijas aparātus, bet šis jautājums nav vēl nokārtots. Pašreiz A. Eglīša veikalā redzams pavisam mazs skaņu plašu spēlētājs, apmēram 7 reiz 10 collu liels, ar kuŗu var spēlēt jebkuŗa lieluma plates. Spēlētājam ir 4 ātrumi, fabrika to garantē uz 5 gadiem.

Radio tehniķa gaitas A. Eglītis uzsācis Kanadā, jo, būdams profesionāls karavīrs un Latvijas kaŗa skolas absolvents, viņš savā arodā, protams, maizi pelnīt nevar. Eglītis beidza Kanadas radio kolledžu, un atrada darbu televīzijas aparātu fabrikā Admiral. Bet kad fabrika atlaida lielāku skaitu strādnieku, Eglītim radās doma par pašа darbnīcu. Kādu laiku viņš mājās laboja radio aparātus un gatavoja dažādus radio darbnīcai nepieciešamus pārbaudes aparātus, kuŗus tagad var redzēt jaunierīkotajā veikalā. Nu beidzot, kad A. Eglītis vēra vaļā sava veikala durvis, viņa lolotais sapnis īstenojies.

Tiem, kas nav vēl izšķīrušies par televīzijas aparāta pirkšanu, Eglītis dos iespēju tos izmēģināt savās mājās, tos izīrēdams par 2 dol. nedēļā.

Beidzot jāpiemin jaunā veikalnieka laipnais žests — latviešiem uz visiem jaunu aparātu pirkumiem dot 10 proc., bet uz Eiropas radio aparātiem 5 proc. atlaidi.

B. P.

Agronomu biedrība rīko ekskursijas

Latviešu agronomu biedrība Kanadā noorganizējusi š. g. jūnijā un jūlijā sek. ekskursijas:

1) Uz Toronto universitātes botanisko dārzu, 1275 Bayview Ave. svētdien, 17. jūnijā, kur starp citu būs redzama irisu plašā kollekcija pilnos ziedos.

Visi interesenti laipni aicināti. Sapulcēšanās pie botaniskā dārza galvenās ieejas plkst. 10, kur sagaidīs ekskursijas vadītājs agr. J. Lejiņš.

2) Uz Šeridānu, Ont., kur apskatīs populārās stādu audzētavas. (Paredzams, ka plašā rožu kollekcija būs pilnos ziedos).

Ekskursiju vadīs agr. V. Uiska.

Par sapulcēšanās vietu un laiku 15. jūlijā, ziņos vēlāk.

Klinšu nobrukums iznīcina spēkstaciju Niagarā

Pagājušās nedēļas nogalē kādas klints nobrukums Niagaras upes krastā iznīcināja Schoellkopf spēkstaciju. Nobrukums notika Savienoto Valstu pusē netālu no slavenā Varavīksnas tilta, prasot viena cilvēka dzīvību. Mohavk spēkstaciju sabiedrība, kuŗai pieder arī Schollkopf spēkstacija, lēš, ka nodarītie materiālie zaudējumi pārsniegs 100 milj. dolaru. Šis ir sāpīgākais zaudējums, ko kāda privāta firma Savienotajās Valstīs jebkad piedzīvojusi.

KRĀSU PRIECĪGĀ KARTOTĒKA

Kā darbojas franču slepenais dienests Suretē [illegible]onale un Interpols

IV

Tā Korejas kaŗa laikā, piemēram, sarkanā Ķīna ar narkotiskajām vielām „apgādāja" Japānā stacionētos amerikāņu karavīrus, kas dažkārt ievērojami vājināja viņu morāli un cīņas spēku.

Arī naudas viltotāji, būdami ļoti lietpratēji, arvien vairāk ne vien „uzlabo savas preces kvalitāti," bet savā starpā sadarbojas daudz sekmīgāk kā bankas, un atsevišķo valstu kriminālpolicijas viltotās naudas ražošanas un izplatīšanas apkaŗošanu dara gandrīz neiespējamu. Nav arī noslēpums, ka tagad dažas valstis savtīgos nolūkos naudas viltošanu pat atbalsta... Kad nesen atklājās, ka Rietumvācijā un Francijā pat bankās prāvos daudzumos apgrozās viltotas amerikāņu dolaru banknotes, tad tikai vēlāk izdevās Interpolam atklāt, ka caur Lisabonu izplatītie viltojumi ražoti Kapštatē ar krievu piegādāto papīru... Tagad ar Interpola gādību Kapštates „ziediņu" ražošanas teicamie lietpratēji pēc trauksmainas internacionālās darbošanās bauda pelnīto atpūtu aiz kārtīgi restotiem logiem.

BALTO VERDZEŅU TIRGOTĀJI BRIESMĀS

Nozudušu personu meklēšana ir kāds cits no daudzajiem svarīgajiem Interpola Parīzes centra uzdevumiem. Šajā nozarē Interpolam patiesībā visvairāk darīšana ar pazudušām meitenēm un jaunām sievietēm, kuras pa lielākai daļai krituš as balto verdzeņu tirgotāju rokās. Atrodoties pastāvīgos sakaros ar visu zemju kriminālpolicijām, Interpols balto verdzeņu tirgotāju organizācijām, kuŗas sagādā „preces" dažādu valstu atklātajiem namiem un citiem nemorāliskiem pasākumiem, citādi vēl arvien ļoti ienesīgos darījumos apgrūtina jau tik lielā mērā, ka pat tuvākā nākotnē šīs gadu tūkstošiem vecās tirdzniecības nozares izbeigs. Lai noziedznieku perēkļus iznīcinātu pēc iespējas pamatīgi, Interpols bieži vada un līdz atklāto valstu kriminālpolicijas atklātajiem noziedzniekiem pēdējo zināmu „taupīšanas laiku," lai tajā ar saviem neredzamajiem tīkliem apjostu plašās — parasti globālās noziedznieku bandas. Tikai tad, kad tīkli ir apņēmuši noziedznieku perēkļus vairākās valstīs, no Interpola centra viļņos lido nepārprotams rīkojums: „Apcietināt!"

Tādēļ nav brīnums, ka Interpola vārds vien jau pašiem smagākā rakstura internacionālajiem kriminālnoziedzniekiem uz muguras radīja zosādu. Tagad ir kļuvusi daudz grūtāka kā tajos laikos, kad vēl pat čigānpuika Latvijā nozadzis zirgu un drusku „saļaldīis aujos" pāri šosejai uz Šaulu[illegible] gandrīz pilnīgā drošībā. Pie tam Interpols ir vēl jauna — tikai 10 gadu veca organizācija, kuŗas darbība var būt priekšzīme citām internacionālām un globālām organizācijām.

Calvert PIEZĪMJU GRĀMATA

Kanādieši saka

„DARK HORSE" (DARK HORS)

Sacensībās "Dark Horse" ir zirgs, kuŗa spējas nav zināmas, par kuŗu ir maz informācijas. Šis teiciens dažreiz tiek lietots par nepazīstamām personām vai politiķiem.

Calvert Dzērienu ražošanas sabiedrība

Amherstburg, Ontario

JAUNIEŠU IESVĒTE BOSTONAS TRIMDAS DRAUDZĒ

No kr.: Andris Kaufmanis, Ināra Spulga Oga, Aivars Oga, Māris Caunītis, Gundars Zaļkalns, Inta Liepiņa, māc. A. Galiņš, Dzintars Menke, Guntis Bebrekārklis, Draudzes pr-ks A. Ļūļa, Andris Pētersons, Gunta Elmūta, Dzintars Lauris, Ilga Vecvagara un Dainis Lauris. Foto V. Grāvītis

‚MĀKSLA,' KO SAPROT TIKAI SPĀNIEŠI

DŽ. RIMKEIŠA STĀSTS PAR VĒRŠU CĪŅĀM

Spānieši nespēj saprast, kā var vēršu cīņas saukt par mežonīgām un aiņainām. Tie šādos gadījumos atbild: „Ja jūs vēlaties redzēt asinis, tad labāk paliekat mājās. Vēršu cīņās jāskatās drosme, māksla un veiklība. Nav jādomā par to, ka zirgam varbūt kritīs visas iekšas ārā, un ja arī tā notiek, tad tas nav nekas ļauns, jo zirgs, ko ved uz vēršu cīņas laukuma, tik un tā nav neko vērts!"

Bet reiz es tomēr dzirdēju kādas spānietes izsaucienu: „Nabaga zirgs!" Tiešām, patīkami bija dzirdēt šādus līdzjūtības vārdus. Bet nākošā brīdī tā pati skaistā un trauslā spāniete noteica: „Tas jau nav ne desmit reālu vērts...!"

Pēc spāniešu izpratnes dzīvniekam nav dvēseles, un ja nav dvēseles, tad tas nejūt arī sāpes... Tādēļ ar dzīvniekiem var darīt ko grib. Sunim var sviest ar akmeni, kaķim spert ar kāju — tiem jau nav dvēseles. Jā arī vērsim jāmirst, tas nav nekas, ievērojot, ka tam trīs vai četrus gadus bijusi ļoti patīkama dzīve, Tam nav bijis jāstrādā...! Un tas ir katra spānieša augstākais ideāls!

Bet par vēršu cīņām nevar runāt ar ārzemniekiem, tie nav vēl ieguvuši pareizu izpratni, jo kā lai šie „nabaga ļaudis" saprastu tādu skaistumu kā vēršu cīņas, ja tie pat lāgā nerunā spāniski?

Ja kādā pilsētā darbdienā notiek vēršu cīņas, izņemot Madridi un Barselonu, tad veikali, bankas un citas iestādes slēdz, lai visi varētu piedalīties svētkos. Parasti vēršu cīņas notiek svētdienās. Vēršu cīnītāji ir Spānijā vislabāk atalgotie „mākslinieki." Katrā vēršu cīņā katram toreadoram jānogalina — piedodiet, — „jācīnās" ar diviem vēršiem. Ja mēs saskaitām minūtes, cik ilgi viņš „darbojas," un zinām atalgojumu, kādu tas saņem par savu uzstāšanos, tad redzam, ka tas tiešām ir ļoti ienesīgs arods. Protams, ka vēršu cīnītājiem jāalgo savs kvadriļa, tas ir pikadors, parasti paresns kungs, kas, sēžot zirgā, ar garu šķēpu dur vērsim mugurā. Bez tam arī bandarijero — jauneklīgs un izveicīgs, parasti neliela auguma, temperamentīgs spānietis, kas iestumj vērša mugurā trīs vai četrus pāŗus bandriļas, krāsainiem papīriem izgreznotas koka bultas, kuŗu galā atrodas asas metalla adatas ar atākiem, kas paliek karājoties vērša mugurā. Ja vērsis izrādās rāms vai arī ir gudrs un negrib uzbrukt zirgam, kuŗā sēž pikadors, tad vērsis nav labs, un tādā gadījumā tam sprauž raķešu banderiļas... Kad šādas banderiļas ieduras vērša mugurā, no tām izšaujas raķetes tieši vērša brūcēs, un vēršu cīņas arēnā var saost ceptas gaļas smaržu... Visiem spāniešiem šāda rīcība pilnīgi saprotama, jo vērsis necīnās un tādēļ saņem savu sodu. Šādā veidā to bieži var sakaitināt, un tā vēl iespējams redzēt skaistu cīņu... Ja vērsis neuzbrūk vai arī bieži lec pāri barjērai, lai tiktu atpakaļ uz savu stalli, tad publika brēc un svilp, un nolamā vērša audzētāju, kurš devis glēvus vēršus...

Pats vēršu cīnītājs — maestro, saņem, protams, lielāko tiesu algas. Izejot vēršu arēnā, tas savu peļņu jau saņēmis. Ja līst lietus, tad kāda autoritāte, parasti policijas priekšnieks vai pats gubernātors, atliek vēršu cīņas uz citu dienu. Bet ja pirmais vērsis jau iznācis laukumā, tad cīņas vairs nevar atlikt. Ja tomēr sāk stiprāk līt, publika iet mājās vēršu cīņas neredzējusi, tās pārtrauc, bet neatkārto.

Vairākkārt man iznāca runāt ar dažādiem vēršu cīnītājiem. Interesantākais jautājums ir, vai tiešām viņiem nav bailes? Vēršu cīnītājs nekad nedrīkst bēgt no vērša, tam jāsavalda nervi un jāpārvar arī bailes. Protams, vērsis parasti skrien uz sarkano lupatu „capote", bet ir arī gadījumi, un sevišķi īsi pirms nāves, ka tas agonijā dur visu, kas kustas, un nereaģē uz sarkano lupatu.

Jautāju Pēpe Luis Vazsquez par šo baiļu problēmu, vēl vairāk tādēļ, ka šim vēršu cīnītājam bija notikusi klizma ar vērsi, kurš sakropļojis viņam seju.

Drošais vēršu cīnītājs, kuram visa tauta uzgavilē, skaistais dzimums met arēnā puķes un pat rokas somiņas, cepures, cigārus, žaketes un sajūsmā pat kurpes — man arī atzinās, ka, protams, viņam esot bailes, pat trīcot pirms cīņas, bet, ieejot arēnā un redzot stipro vērsi savā priekšā, viss aizmirstoties, un lielākās bailes esot no tā, ka varētu neatskanēt aplausi...

Dienu pirms cīņas vēršu cīnītāji pavada pilnīgā mierā un arī nemēdz nekā iebaudīt, galvenokārt, tādēļ, lai pie varbūtējiem vēdera ievainojumiem nepavairotu nāves briesmas. Daudz nodarbinātie toreadori to ne vienmēr var ievērot. Tiem jācīnās ļoti bieži, tie ar automobili drāžas no vienas pilsētas uz otru un nevar ievērot šo svarīgo pašaizsargāšanās likumu.

Bieži arī vēršu cīnītāji krīt paši par upuri vērsim. Varbūt katram labākam vēršu cīnītājam ir uz ķermeņa savs ducis rētu, ja ne vairāk. Un tā nebūt nav vienpusīga cīņa, kur zaudē arvien vērsis. Lielākie vēršu cīnītāji, sevišķi, ja tie nav mācējuši laikā noiet no skatuves, samaksā savu pārgalvību ar dzīvību. Ja vēršu cīnītājs ir gados, tā ap 30-tiem, tad viņš jau pietiekoši nopelnījis. Bet arēna viņu velk arvien atpakaļ, un tie ir aplausi...

Visu laiku slavenākais toreadors, Manolete, arī nomira arēnā, jo tanī sādžā, kur vērsis uzšķērda viņam iekšas, nebija ārsta. Šo sādžu sauc Linares, un ja šodien runā par Linares Spānijā, tad katrs spānietis pieminēs arī Manolete. Pēc šī nacionālā elka nāves ļoti daudzas skaistas spānietes tērpās melnos tērpos. Toreiz avīzes iznāca melnā ielokā, un nav ticams, ka šodien, ja Spānijā mirtu kāda ļoti izcila persona, būtu tik lielas sēras...

Pa ziemu toreadori atpūšas, citi brauc cīnīties uz Dienvidameriku. Dažreiz slavens vēršu cīnītājs gadā izcīna 200 līdz 225 cīņas, bet 150 cīņas gadā ir parasta lieta. Caurmērā toreadori nopelna no 1000 — 15.000 dolaru par uzstāšanos.

Kaut arī reti, tomēr bijuši gadījumi, kad uzvarējis vērsis. Ja tiek sadurts maestro, viņa vietā nāk otrs toreadors, jo parasti vienā cīņā uzstājas trīs cīnītāji, kuriem jānodur pa divi vēršiem. Ja sadurts arī otrs un trešais vēršu cīnītājs, tad vērsim tiesība iet atpakaļ uz stalli. Ir arī gadījumi, kā reiz Barselonā, kad vecmeistars Marcials Lalanda viens pats uzņēmās cīņu ar sešiem vēršiem. Tas ir nervu un fizisko spēku pārbaudījums, vairāk kā 3 stundas cīnīties vienam pašam, jo toreiz „el maestro" savu kvadriļu visuztraucošākos un bīstamākos brīžos izsūtīja no laukuma. Tas arī bijis kronis vēršu cīņas vēsturē. Pēc šalcošām ovācijām Lalanda vēl nodūra 7. vērsi, „sobresaliente" (katrai labākai vēršu cīņai stāv stallī viens vērsis, rezervēts visādiem gadījumiem. Kā balvu maestro Lalanda saņēma no visiem vēršiem abas acis, no dažiem arī asti un pat divas kājas. Tas ir visaugstākais pagodinājums vēršu cīnītājam.

Ja Spānijā nekas nesākas laikā, tad vienīgais varbūt, ir vēršu cīņas. Publika jau stundu pirms cīņas sākšanās ieņem vietas. Saules pusē tās ir lētākas, ēnā dārgākas. Ja atnāk drusku par vēlu, un vērsis ir jau izskrējis laukumā, jāpaliek ārpusē; un tikai pēc vērša nāves laiž publiku atkal iekšā.

Cits vēršu cīņas veids ir tā saucamie „toreros comicos" vai „torero bombero." Tad vēršu cīnītājs pārģērbjas par ugunsdzēsēju un moka nabaga vēršus visādos veidos. Tomēr arī šis cīņas veids, ja mēs varētu to saukt par cīņu, kad pseudotoreadors velk vērsi aiz astes vai arī mēģina tam kūlenis ki pārlēkt pāri, ir iecienīts tautā. Varbūt sevišķi tādēļ, ka tas daudz lētāks. Īstās vēršu cīņas ar elkiem galvenajās lomās cenu ziņā pielīdzinās dārgākām operas vai teātru izrādēm.

Pamplonā, pasaulslavenā vijolnieka Pablo Sarasates dzimšanas pilsētā, piekopj ļoti savdabīgu vēršu cīņas veidu. No 3. — 10. jūlijam ir San Fermina dienas. San Fermins - Pamplonas pilsētas svētais. Viņam par godu rīko arī starp citām izpriecām vēršu cīņas. Parasti līdz cīņas laukumam vēršus ved slēgtās kastēs, kas uzkrautas automašīnās. Pamplonā tas ir citādi. Te trakojošos vēršus dzen, vai labāk sakot — tie paši straujā ātrumā dodas pa pilsētas ielām uz vēršu cīņas arēnu. Stingri ir aizliegts vēršus kaitināt vai arī aizturēt, bet pārdrošie jaunekļi skrien vēršiem priekšā, protams, tikai īsu brīdi, jo vērsis ātruma ziņā pārspēj cilvēku. Katru gadu notiek arī nelaimes gadījumi, kas bieži beidzas ar nāvi. Šāda vēršu cīņa uz ielām arī oficiāli ir arī aizliegta, bet gubernātors uz sevišķa rīkojuma pamata aizliegumu atceļ tikai vienam gadam... Bet tas notiek katru gadu... Kāds gubernātors ap 1934. gadu aizliedza šo tautas izpriecu. Tad nesavaldāmie pamplonieši aizdedzināja viņa māju.

Vēršu cīņas dāmām Spānijā aizliegtas. Daiļais dzimums drīkst pieskarties vēršiem tikai no zirga muguras „rejoneando." Protams ir daudz grūtāk uzbrukt vērsim jājot, jo jāuzmana arī zirgs. Varbūt tieši tādēļ šis cīņas veids atzīts par skaistāko. Šīsdienas slavenākā rejoneadora ir Končita Cintron, daiļā spāniete.

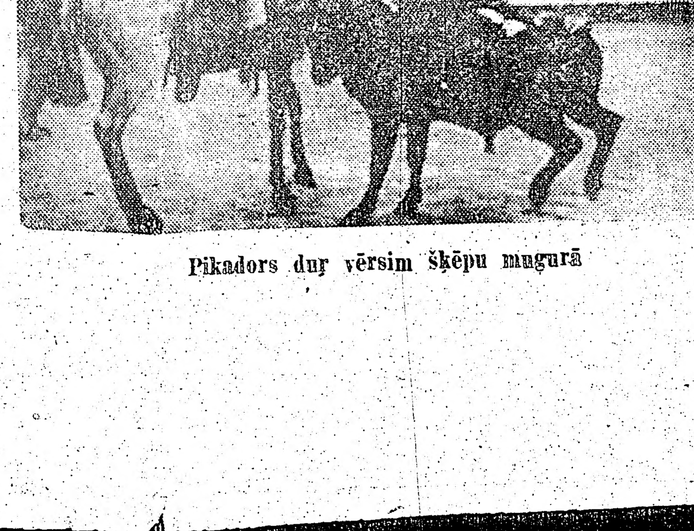

Pikadors dur vērsim šķēpu mugurā

SACELŠANĀS ARĢENTĪNĀ

12 STUNDU ILGĀS ASIŅAINĀS KAUJĀS ARĢENTĪNAS PAGAIDVALDĪBA APSPIEŽ AGRĀKĀ DIKTĀTORA PERONA PIEKRITĒJU ORGANIZĒTO REVOLŪCIJU

Buenosairesā. — Argentīnas pagaidvaldība ziņo no Buenosairesas, ka pēc 12 stundu ilgām asiņainām cīņām tai izdevies apspiest Perona atbalstītāju organizētu sacelšanos. Apmēram 40 sacelšanās vadoņi pēc sagūstīšanas nekavējoties nošauti, kamēr trīs citi vēl gaida kaŗa tribunāla piespriestā nāves soda īstenošanu. Spriežot pēc Buenosairesā izdotā pagaidvaldības kommūnikē, revolūcionāru spēki ir bijuši visai ievērojami, un tie iznīcināti vienīgi ar smago bumbvedēju un strūklizņīcinātāju iejaukšanos.

Perona atbalstītāju organizētā nedēļas nogales sacelšanās sākās vienlaicīgi četrās lielākajās Argentīnas pilsētās — Buenosairesā, La Platā, Buenosairesas provinces galvaspilsētā, Santas Rozas pilsētā Argentīnas rietumos, un Rosario, kas ir otra lielākā pilsēta Argentīnā. Lai gan oficiālu skaitļu trūkst, domā, ka īsās revolūcijas cīņās nogalināts ap 100 personu. Agrākais diktātors Perons sacelšanās laikā atradās Panamā.

ALLEN T. LAMBERT,

iecelts par galveno The Toronto - Dominion bankas vadītāju. Ar saviem 44 gadiem viņš ir jaunākais banku vadītājs Kanadā. Mr. Lambert jau no 1953. gada bija vadītāja galvenais palīgs.

NOMETŅOTĀJU IEVĒRĪBAI

Sidrabenes bērnu vasaras nometnes bērnu vecāki lūgti ierasties trešdien, 20. jūnijā, plkst. 19.30 sv. Andreja baznīcas zālē uz vecāku pilnsapulci. Sapulces darba kārtībā: informācija par nometni, vecāku pārstāvju izraudzīšana nometnes padomē, un dažādi jautājumi un ierosinājumi.

Sakarā ar paredzamo nometņotāju skaita pieaugšanu, vēl vajadzīgas vadītājas-audzinātājas meiteņu un bērnu dārza vecākām grupām. Interesanti lūgti pieteikties un saņemt tālāku informāciju no J. Pālena, 40 Auburn Ave Toronto, tel. LE 3-4120.

ĢIRTS SALNAIS...

(Pārnesums no 5. lpp.)

Lasītājam 267 lappusēs nemitīgi jāiepazīstas ar jaunām personām. Pēc tam viņš velti gaida, vai ar tām kaut kas nenotiks. Ja kaut kas notiek, tad notiek pavisam ar citām personām un pavisam citā plāksnē. Ar vairumu no personām nenotiek nekas. Ģiedris turpina no pirmās nodaļas līdz pēdējai celt savu mājiņu un mīlēt Annu, Severīns, kas rādīts draugu vidū, mājās un darbā, tikai atgūst (un bez mazākā paša pūliņa) pazaudēto līgavu, Erna istabā, tāpat pašam ne pirksta nepakustinot, Pola aizstāj Inu, blēži nonāk cietumā un saderinātie steidzas uz dzimtsarakstu nodaļu. Jā, kur gan citur?

Kādēļ autoram jārāda, piem., Klieņa kaulēšanās ar Ģiedri par dzejoļu krājuma ievadu — Lai atklātu Ģiedra temperāmentu un raksturu? — Bet kādēļ tas vajadzīgs, ja ar Ģiedri nekas nenotiek?

Pret romāna beigām autora paviršība kļūst jau visai manāma. Dažkārt viņš tur lieto paņēmienus, kas varēja smīdināt vecajās komēdijās, bet pavisam neticami Rīgas skatuvē. Jurists Linards, piem., nepamana, ka viņam nevar uzspiest precēties ar Līma kundzi, un izmisis par iespējamību apprecēt paša apjūsmoto skaistuli. Izlūkošanas virsnieki, dodamies uz apcietināšanu, atgādina viens otram, ka jāņem līdzi pistoles. Ļoti prātīgi! Bet autors aizmirst parādīt nevien pistoļu lietošanu, bet arī pašu apcietināšanu.

Taisni tur, kur autoram bija iespēja darbību uzsākt, viņš to tūlīt noslēdz. Kaut kas līdzīgs katastrofām atrodas romāna sākumā un vidū, bet nevis beigās. Ja romāns būtu sākts ar Andras un Līma aplamo laulību, tad sarežģījumu iespēju nebūtu trūcis. Bet autors sāk ar šīs laulības iziršanu, t. i. — ar atrisinājumu. Arī 39. nodaļa, kas, liekas, radīs spēcīgus sarežģījumus, izvēršas tūlīt šo sarežģījumu atrisinājumā.

Ja nu romānam nav nekādas kompozicijas, tad tas nevar atklāt arī nekādu apakšstrāvu. Atliek palūkoties, vai tāda apakšstrāva bijusi vai varētu būt bijusi. Autora agrākie darbi lika gaidīt, ka viņš tirzās pienākuma un mīlestības konfliktus vai nozieguma psīcholoģiju. Lai gan to liekas solām arī dažas šī romāna nodaļas, vēlāk nekā šai virzienā neatrodam. Romāna pamatos tai vietā ir ļoti naīva ētiska koncepcija. Visi cilvēki iedalīti ļaunajos un labajos, melnajos un baltajos, un to starpā tik tikko saskatāmi daži pelēki un daži, kas nav pavisam balti. Tādos apstākļos romānā neizaug arī nekāda moraliska problēmatika. Viss, ko autors var pasacīt, ir — ka noziedznieki nonāk cietumā un uzticīgi mīlētāji dabūjas. Un mīl un dabūjas labie cilvēki, un tikai iekāro un tādēļ tiek atraidīti ļaunie. Apmēram tā dzīve jārāda pamatskolas ētikas stundās. Tādēļ ar mērķtiecīgiem svītrojumiem no romāna varētu iztaisīt jaunatnes romānu. Pieaugušie zinās, ka pat mīļajā Rīgā tāda paradīze nebija, jo tādas nav nekur pasaulē. Arī latviešu inteliģence pazina dziļus konfliktus, un mūsu dzīve neritēja pa baltimelniem taustiņiem, bet dažkārt lielā pelēcībā, tomēr tik traģiskā, ka ļauno un labo tāpat nevarēja atšķetināt ne labi, ne vāji tiesneši un prokurori. Ar personu sadalīšanu un nošķirošanu labajos un ļaunajos ir izslēgta ikkatra iekšējo konfliktu iespēja. Šādā sadalījumā nevar rasties ne psīcholoģiskie, ne vērtību konflikti. Ja nav iekšēju konfliktu, tad nav arī psīcholoģiski pamatotu situāciju un līdz ar to nav iekšējās darbības. Ja nav iekšējās darbības, zūd pat iespēja rādīt personu pārtapšanu, pašveidošanos. Vēstījums pazaudē pēdējo dinamikas iespēju, paliek statisks. Sabirst tikai ārējo notikumu virknē ierindotos aprakstos un tēlojumos. Arī ļoti labu tēlojumu un ļoti labu aprakstu virkne vien nav romāns.

Lielā apjoma sacerējums šoreiz noguldīts garām mūsu rakstniecības apcirkņiem. Autors to tā būs gribējis, un viņš arī zinās, kādēļ. Mēs turpretī ļoti labi zinām, ka Ģirts Salnais varētu darīt bagātāku arī mūsu rakstniecību. Ja vien viņš gribētu. Ir jādomā, ka autoram šis darbs būs tikai etaps, ka autors vēl izcīnīs sev redzamu vietu mūsu literātūrā. Tad viņa darbu kopumā būs nozīme, arī Uguns avotiem. Personas, ko viņš šoreiz veidojis ar vieglu roku, it kā uzmetumā, kādreiz varbūt iegūs savas īstās, arī mākslinieciski pilnvērtīgās sejas. To arī recenzents gribētu beigās izteikt kā sirsnīgu vēlējumos.

Vītauts Kalve

SPORTS

NĀKOŠĀ SACĪKSTE FUTBOLĀ

DV — Mt. Carmel (italieši) 15. jūnijā, plkst. 8.45 vakarā Millen laukumā Toronto.

TENISA ATKLĀŠANAS SACĪKSTES TORONTO

Uzaicinām visus Toronto latviešu tenisa spēlētājus, kas vēlētos piedalīties tenisa atklāšanas sacīkstēs, ierasties 16. jūnijā. pl. 10.00 no rīta Riverdeles tenisa laukumos. Var pieteikties un tuvāku informāciju gūt pie tenisa nozares vadītāja — V. Rūdolfa Ceinovska, tel. LE 4-9347, Toronto. Var pieteikties sieviešu, vīriešu un arī jauniešu klasēs. Ceram, ka atklāšanas sacīkstēs tautieši ipedalīsies jo kuplā skaitā. Uz redzēšanos laukumā!

R. C.

VOLEJBOLA TURNĪRI ST. KATARIŅĀ

Gadskārtējo Draudzības un jaunatnes dienu noslēgumā arī šogad notiks Niagāras kausu izcīņa vīriešu un sieviešu volejbolā. Spēles risināsies 1. jūl. Garden City Beach — St. Katarīnā, sākums plkst. 10 no rīta, pēc divmīnusu sistēmas abas finālspēles. Svētku noslēgumā plkst. 18.00 izcīnīs Draudzības dienu rīcības komitejas dāvāto balvu sacensību sieviešu turnīrā. Pagājušajā gadā to izcīnīja Toronto latv. sp. kluba meičas. Vīrieši cīnīsies par Jāņa Gauses dāvāto balvu, ko pagājušajā gadā ieguva Toronto latviešu YMCAs sešnieks. Noteikumi paredz. ka balvas pāriet uzvarētāju īpašumā pēc 2 uzvarām. Turnīra rīkotājs — Niagaras latv. sporta klubs sagaida kuplu dalībnieku skaitu no Kanadas un ASV. Kā pirmie jau pieteikušies Klīvlendas DV volejbolisti. Vienības piesākāmas J. Jundzim — 57 Hillview Rd., St. Catharines, Ont.